

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Diplomová práce

Ženy v současné české politice

-

Women in Nowadays Czech Politics

Vypracovala: Kateřina Bednářová
Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, Ph.D.

České Budějovice 2013

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 30. 4. 2013

Podpis studenta

„Děkuji svému vedoucímu práce PhDr. Salimu Muradovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a jeho motivaci. Děkuji katedře společenských věd za vypůjčení potřebných pomůcek a také dotazovaným političkám Mgr. Karolíně Peak, ThDr. Kateřině Klasnové, Ing. Lence Andryšové za poskytnutí rozhovoru.“

Anotace

Tato práce pojednává o minulém i současném postavení žen jak ve společnosti, tak v politice. Dočteme se o historii boje za práva žen ve světovém i českém měřítku. Po seznámení s historií se podíváme na pojmy jako gender a feminismus a poté se budeme zabývat již hlavní částí práce, a to zastoupením žen v politice.

Provedeme průzkum zastoupení žen na všech politických úrovních a analýzu voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2010. Ta spočívá v porovnání žen na kandidátních listinách se skutečně zvolenými ženami do tohoto státního orgánu. S těmito volbami souvisí kampaň Věcí veřejných. Pokusíme se zjistit, zda tato kampaň nepodporuje tradiční stereotypy vnímání žen ve společnosti. Zajištění potřebného informačního materiálu bylo provedeno pomocí rozhovorů s aktérkami zmíněné kampaně. Jednoznačný závěr je, že političky (Mgr. Karolína Peak, ThDr. Kateřina Klasnová, Ing. Lenka Andryšová) nevnímají nafocení billboardu nebo kalendáře jako špatný krok a shodují se, že pro malou neznámou stranu to byl dobrý způsob, jak se zviditelnit.

klíčová slova

ženy v politice, genderové stereotypy, volby PSP 2010, kampaň Věcí veřejných

Annotation

This paper tracks about past and present status of woman in society and politics. We can read about history fight for women's rights in Czech and worldwide scale. After apprise of the history, we take a look at perception of gender and feminism. Then we will focus on main part of this thesis - representation of women in politics.

We will do research how are woman represented at all levels of politics and do analyze of election to house of parliament in 2010. This include comparisons women at candidates to women elected into the political party. There were related campaign of political party "Public Affairs" and we will try to figure out, if this campaign do not encourage traditional stereotypes how to perceive women in society. There were used interview with woman contributors of this political campaign to obtain this information. There is very clear conclusion that politicians (Mgr. Karolína Peck, ThDr. Kateřina Klasnová, Ing. Lenka Andryšová) do not see this billboard and calendar campaign as wrong move and all agree, that for unknown small politics party it was good opportunity how to make it visible.

Key words

Woman in politics, gender stereotypes, elections House of Commons 2010, campaign Public Affairs

Obsah

Úvod.....	2
1. Historie boje za práva žen	3
2. Vývoj práv žen v českých zemích – česká emancipace	10
2.1 Srovnání volebního práva pro ženy s ostatními zeměmi Evropy	17
3. Feminismus versus gender	18
4. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu 2010	25
4.1 Zastoupení žen na všech politických úrovních	30
5. Problematika kvót	36
6. Rozhovory s poslankyněmi	40
6.1 Komparace odpovědí poslankyň – názory na ženy v politice a společnosti	45
6.2 Komparace odpovědí poslankyň – kampaň Věcí veřejných	53
6.3 Komparace odpovědí poslankyň – závěr	58
7. Závěr	64
8. Použité zdroje.....	66
9. Přílohová část.....	73
9.1 Rozhovor s poslankyní Ing. Lenkou Andrýsovou.....	73
9.2 Rozhovor s místopředsedkyní vlády Mgr. Karolínou Peak	84
9.3 Rozhovor s poslankyní VV ThDr. Kateřinou Klasnovou	87
9.4 Analýza kandidátních listin pro volby do PSP v roce 2010.....	89
9.5 Článek iDNES.cz „Pusťte kluky k vodě, volte naše holky, parodují Věci veřejné kampaň ODS“	94
9.6 Článek iDNES.cz „Ženy ze strany Věci veřejné to pořádně rozjely. Nafotily sexy kalendář“	95
9.7 Článek Mgr. Karolíny Peak k MDŽ 2013.....	98
9.8 Článek The Wall street journal, „Czechmates: These political figures star in their own racy calendar“	99

Úvod

V této diplomové práci se dočteme o ženách v politice, stručně se seznámíme s historií boje za práva žen a jejich přístupu ke vzdělání, o postavení žen ve společnosti a o krátkém výčtu osobností, které se otázkou ženské emancipace více či méně zabývaly. Byly to osobnosti, které vytvářely literární díla, měly určitý životní postoj či veřejně vystupovaly na přednáškách se svými názory na postavení žen ve společnosti. Následně budou vylíčeny snahy o zrovnoprávnění žen s muži v českém prostředí a uvidíme přehled přijetí volebního práva pro ženy v evropském měřítku.

Pozornost dále zaměříme na feminismus a gender. Zde si ujasníme tyto dva pojmy a podíváme se na rozdělení rolí muže a ženy v české společnosti.

V dalších kapitolách následuje analýza zastoupení žen na všech politických úrovních a rozbor voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2010 (PSP). Jedná se o komparaci žen na kandidátních listinách vybraných politických stran se skutečně zvolenými ženami do PSP v roce 2010. Zvolené ženy v PSP byly zjištěny na portálu Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2012.

Jelikož s tématem žen v politice souvisí problematika kvót, která je ze strany společnosti, politiků a političek vnímána rozporuplně, poskytneme několik názorů a zkušeností odbornic z jiných evropských států s těmito kvótami.

Dále se zaměříme na kampaň politické strany Věci veřejné právě ve volbách do PSP 2010. Zeptáme se političek z Věcí veřejných (VV) na jejich názor ohledně zastoupení žen v politických funkcích a také co si zpětně o kampani VV myslí. Političky z Věcí veřejných nafotily billboard a kalendář, kde byly spoře oděny, což vyvolalo vlnu kontroverze.

1. Historie boje za práva žen

Spor o to, zda jsou či nejsou ženy hodny rovného postavení s muži, je velmi starý a je protkán celou historií. Tato kapitola pojedná jen zlomkovitě o některých osobnostech či faktech.

V pravěku existoval matriarchát¹, v němž ženy byly uctívány především jako matky. Také ve starověku některé dávné civilizace ctily ženy jako sobě rovné, byly bohyněmi a také mocnými ženami ve sférách nejvyššího státnického zřízení. Byly to třeba slavné ženy starověkého Egypta, jako je Hatšepsut², královna egyptské říše, která vládla jako faraon (král) místo svého syna, či Kleopatra³, egyptská královna z rodu Ptolemaiovců, která usilovala o spojenectví s římským impériem.

V antice se vyskytovaly různé názory na rovnost žen s muži. Známí filozofové nebyli v této záležitosti za jedno. Podívejme se, jak se na otázku žen dívali Platon a Aristoteles.

Platon ve své „Ústavě“, konkrétně v páté knize, pojímá úlohu žen takto: „Neexistuje tedy, přáteli, žádná činnost obecní správy, která by patřila ženě, protože je ženou, ani muži, protože je mužem; přirozené schopnosti jsou však v obou tvorech rozptýleny stejně a žena se při své přirozenosti může podílet na všech činnostech stejně jako muž; ve všech je ale slabší než on.“⁴ Můžeme tedy soudit, že ženy sice pokládá za slabší než muže, ale ve své podstatě jim neupírá právo na to, aby mohly dosáhnout titulu nejvyššího správce obce. Pokud se ale podíváme na Aristotela, jeho vize zastoupení žen ve veřejném životě je odlišná.

---

¹ VESELÝ, Zdeněk. *Přehled učiva k maturitní zkoušce z dějepisu*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2001, 151 s. ISBN 80-716-8738-3, s. 7

² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a králové starého Egypta*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1979, s. 120

³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a králové starého Egypta*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1979, s. 167

⁴ PLATÓN. *Ústava*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1993. 65. svazek antické knihovny. ISBN 80-205-0347-1, s. 227

Ačkoli byl Aristoteles Platonův žák, na situaci rovnoprávnosti muže a ženy se dívá z jiné perspektivy, dodejme, že naprosto opačné. „*Také ženy jsou podle Aristotela intelektuálně omezené: ačkoli mají schopnost uvažování, není to schopnost "svrchovaná", neboť žena je příliš nakloněna k tomu, dát se přemoci vášní [1260a13]. Aristoteles připouští, že ženy mohou získat vzdělání [1260b13nn.], neboť tvoří polovinu populace a v domácí ekonomii zastávají důležité místo, ale v žádném případě nesouhlasí, aby se počítaly k občanům nebo aby měly politická práva.*“⁵

Posuneme-li se v historii o několik století dále, ocitneme se v době středověku. Středověk vnímáme jako úpadek společnosti, a to zejména vlivem tehdejší mocné církve, která nastolovala jistá dogmata, která vedla společnost spíše dozadu. Katolická církev byla k ženám nekompromisní. Apoštol Pavel v svých epištolách píše: „*Žena ať se učí mlčeti, ve všelike poddanosti. Nebo ženě nedopouštím učit ani vládnouti nad mužem, ale aby byla v mlčení. Adam zajisté prvně jest stvořen, potom Eva.*“⁶ V knize „*Ženy ve spektru civilizací*“ najdeme článek od Jaroslava Krejčího, který poukazuje právě na postavení žen v církvi a odhaluje názor apoštola Pavla na ženy, doplňuje ještě, že žena bude dobrá, jen když bude rodit děti. Krejčí píše, že to byl právě T. G. Masaryk, který ve svých přednáškách na obranu žen potvrdil již zmíněné a to, že to byla právě církev, která zakořenila nerovnost mezi pohlavími a že žena má sloužit mužům.⁷ Z hlediska náboženství považujeme za diskriminaci do očí bijící postavení žen v islámských zemích. Ovšem debata, která by se musela rozvinout na dalších několika stranách, není předmětem mé diplomové práce a proto se nad tím „jen“ zamysleme.

Na prahu osvícenství bychom neměli přehlédnout několik významných osobností, které byly ve své době nadčasové svými myšlenkami. Jednou z osobností

---

⁵ MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 19

⁶ TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4.

⁷ TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4.

je Mary Wollstonecraft⁸. Tato žena se stala jedním ze symbolů boje za práva žen. Žila v letech 1759 – 1797⁹ a zemřela po porodu dcery, v budoucnu známé spisovatelky¹⁰, která se proslavila dílem „Frankenstein“. Mary Wollstonecraft byla aktivistka v oblasti ženských práv a britská spisovatelka. Napsala mnoho prací, z nichž uvedme „Vindication of the Rights of Women“¹¹, v překladu „Obhajoba ženských práv“, kterou napsala roku 1792.

Další historickou osobnost, kterou bychom sem měli bezpochyby zařadit, je známý britský filozof a politolog John Stuart Mill, který žil v letech 1806-1873¹². V 19. století uvedl na světlo myšlenku všeobecného volebního práva bez odlišnosti pohlaví ve své knize „Úvahy o vládě ústavní“. „*V předchozích důvodech pro všeobecné, avšak odstupňované hlasovací právo nepřihlížel jsem vůbec k rozdílu pohlaví. Pokládám tento rozdíl ve vztahu k politickým právům za stejně bezvýznamný, jako rozdíl ve výšce těla nebo v barvě vlasů. Veškeré lidské bytosti mají týž zájem na dobré vládě...*“¹³

Tím ale John Stuart Mill v obhajobě žen ovšem nekončí, napsal roku 1868 spis „Poddanství žen“, kde se zabývá otázkou ženské rovnosti. „*Poddanství žen otevřeně pranýřuje neplnoprávnost žen ve viktoriánské Anglii a končí tvrzením o absolutní hodnotě svobody: "Žádná země by se nevzdala své nezávislosti kvůli jakkoli velké prosperitě a žádný člověk, který jednou okusil svobodu, by se jí nevzdal*

---

⁸ Mary Wollstonecraft: biography. A+E NETWORKS. *Biography* [online]. 2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/mary-wollstonecraft-9535967>

⁹ Mary Wollstonecraft: biography. A+E NETWORKS. *Biography* [online]. 2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/mary-wollstonecraft-9535967>

¹⁰ Mary Shelley: biography. A+E NETWORKS. *Biography* [online]. 2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/mary-shelley-9481497?page=2>

¹¹ MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 547

¹² MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 299

¹³ MILL, John Stuart. *Úvahy o vládě ústavní*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1992. ISBN 80-2050-267-X, .str. 128

za žádnou cenu. Jaký další důkaz o svrchované hodnotě svobody - pro ženy i pro muže - by mohl být předložen? “¹⁴

Na webových stránkách, která je uvedena v poznámce, je k nalezení úryvek z knihy výše zmíněné – „Poddanství žen“, který přesně vystihuje pozici ženy ve společnosti „Prý mají muži všeobecně za to, že role manželky a matky je přirozeným posláním ženy. Říkám „prý“, protože soudíme-li podle činů - z celkového nynějšího uspořádání společnosti -, mohl by člověk usuzovat, že jejich názor je přesně opačný. Třeba si totiž myslí, že údajně přirozené poslání ženy je ze všech věcí ta nejodpudivější jejich povaze; do té míry, že když budou mít svobodu dělat něco jiného [...], nebude dost těch, které budou ochotny přijmout stav, jenž je jim údajně přirozený. Pokud je tohle skutečný názor mužů obecně, bylo by dobré, aby byl vysloven. Rád bych viděl někoho, jak otevřeně vysloví doktrínu (nepřímo je obsažena v mnohém z toho, co již bylo o tématu napsáno) - „Pro společnost je nutné, aby se ženy vdávaly a měly děti. Ony to však nebudou dělat, pokud nebudou přinuceny. Proto je nutné je přinutit.“ Pak by meritum věci bylo jasně definováno. “¹⁵

Prvním krokem k tomu, abychom se zde společně mohli nad otázkami žen ve společnosti pozastavit, byla vůbec snaha žen přihlásit se ke svým právům. Zmínky o této snaze nalezneme, pokud se na chvíli zastavíme v nedávné historii, konkrétně třeba v roce 1848 v Americe v Senesa Falls¹⁶. Ženy se sjely, aby vyjádřily svůj nesouhlas s nadřazeností mužů a vydaly prohlášení, že všichni muži a ženy jsou si sobě rovni. Je potřeba dodat, že sjezd byl doprovázen taktéž účastí mužů a i oni se podíleli na signaci prohlášení.

Jelikož cesta k volebnímu právu žen byla dlouhá a návrhy k podpoře rovnosti žen s muži nebyly ihned přijaty, ženy bojovaly za zrovnoprávnění mimo jiné

---

¹⁴ MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 300 – 301

¹⁵ Women zone: Poddanství žen. In: *Eldar: žízala* [online]. 2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://eldar.cz/zizala/gender/05.htm>

¹⁶ Hillary Clinton se stane ministryní zahraničí USA. *Fórum 50 %* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/hillary-clinton-se-stane-ministryni-zahranici-usa>

i založením známých organizací National (American) Woman Suffrage Association¹⁷ – Národní (americká) asociace za volební právo žen. První sjezd nebyl zdaleka poslední, připomeňme si den, který všichni známe. Mezinárodní den žen¹⁸ vznikl jako reakce na události ze dne 8. března 1908¹⁹, kdy konala stávková švadlen v New Yorku, které chtěly upozornit na nespravedlivé a nehumánní zacházení. Vyslovily nesouhlas s dlouhou pracovní dobou, se zaměstnáváním dětí v továrnách, dožadovaly se vyšších platů a hlasovacích práv. Ženy v tehdejší době měly potřebu se angažovat, sdružovat se, chtěly více uznání a chtěly konkurovat mužům a podílet se na rozhodování. V dnešní době máme také takové ženy, ale nemají již takový hlas neboli vliv, aby dokázaly co jejich předchůdkyně. To, že zburcovaly svět a dopomohly si ke svým právům.

Nemůžeme zapomínat na okolnosti, které přispěly této „výhře“. V době formování počátků tzv. emancipace žen se událo mnoho věcí, z nichž jmenujme 1. světovou válku, která ženám otevřela dveře na poli pracovního trhu. Muži, kteří byli ve válce na bitevních polích, nemohli zároveň pracovat. Proto byly ve fabrikách za běžící pásy postaveny ženy (doposud vykonávající pouze ženské práce, především vykonávaly zaměstnání „žena v domácnosti“), které se zhostily svých nových pracovních zkušeností tak, že po válce si společnost a hlavně muži uvědomili, že pracující ženy neznamenaí nutné zlo a že jsou ku prospěchu.

I světové spisovatelky se podílely na celkovém zlepšení postavení žen ve společnosti. Jednou z nich byla Francouzka Simone de Beauvoir²⁰, která ve svém provokativním díle „Druhé pohlaví“²¹, kritizovala společnost za utlačování žen.

---

¹⁷ The National American Woman Suffrage Association. *Bryn Mawr College* [online]. 2013 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.brynmawr.edu/library/exhibits/suffrage/nawsa.html>

¹⁸ Proč se slaví MDŽ?. *Forum 50%: zpravodajství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/proc-se-slavi-mdz>

¹⁹ Proč se slaví MDŽ?. *Forum 50%: zpravodajství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/proc-se-slavi-mdz>

²⁰ SKÁLOVÁ, Helena. Simone de Beauvoir by 9. ledna oslavila své sté narozeniny. GENDER STUDIES, o.p.s. *Feminismus. cz: O ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 10.1.2008 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://feminismus.cz/fulltext.shtml?x=2067654>

Další zajímavou ženou, která upozornila na rozdíly mezi muži a ženami, byla Virginie Woolf.²² Také se jedná o spisovatelku, tentokrát britské provenience. Problematiku postavení žen na poli literatury otevřela svým esejem „Tři guineje“.²³ Z tohoto eseje existuje známý citát „*Psaní ženy je vždycky ženské, nemůže jinak než být ženské, a přinejlepším je velmi ženské...*“ Ženský přístup k psaní podle její slavné formulace vyžadoval „*pět set liber ročně a vlastní pokoj*“.²⁴ V reportáži ČT24²⁵ vysvětluje pozvaný host, což je literární historička Radka Denemarková, toto: „*Tady je po staletí nastavené vidění literatury a svět, kde žijeme, z pohledu mužského. Woolfová nechtěla nic jiného než upozornit, že existuje i pohled ženy, který je naprosto rovnoprávný a máme právo ho ukázat. I v kuchyni se odehrávají dramata, války, i tam se odehrávají krize, které jsou obecné pro člověka. Každý ten prostor mezi zrozením a smrtí musí nějakým způsobem vybojovat*“.²⁶

To, že je ženská otázka i po staletí vývoje stále živá, se projevuje se například v dokumentech Organizace spojených národů:

---

²¹ SKÁLOVÁ, Helena. Simone de Beauvoir by 9. ledna oslavila své sté narozeniny. GENDER STUDIES, o.p.s. *Feminismus. cz: O ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 10.1.2008 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://feminismus.cz/fulltext.shtml?x=2067654>

²² V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>

²³ V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>

²⁴ V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>

²⁵ V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>

²⁶ V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>

- Úmluva o politických právech žen. 31. března 1953 vyhlášená Valným shromážděním OSN v New Yorku.²⁷
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech 19. prosince 1966 New York, v platnost vstoupil 1967.²⁸
- Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. New York, 18. prosince 1979.²⁹

V současné době se samozřejmě otázkou postavení žen ve společnosti zabývají politické organizace nadále, pravděpodobně ještě intenzivněji. Dokladem jsou různá opatření Evropské unie jako například níže uvedená:

- Amsterodamská smlouva, 1. 5. 1999, článek 141, 1. bod: „*Každý členský stát zajistí zásady rovného odměňování mužů a žen za stejnou práci stejné hodnoty.*“³⁰

---

²⁷ HELCOM. Práva žen. *Český helsinský výbor* [online]. 23. 11. 2004 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2004112306>

²⁸ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. In: *OSN*. New York, 19. 12. 1966. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>

²⁹ Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. In: *OSN*. New York, 18. 12. 1979. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>

³⁰ *Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce*. Praha: SVLP EIS UK, 2001. Člověk a jeho práva svazek 15. ISBN 80-902345-5-0, s. 28 - 29

2. Vývoj práv žen v českých zemích – česká emancipace

Je dobře známo, že české (respektive československé) ženy získaly v období první republiky jako jedny z prvních žen na světě volební právo. Roku 1918, přesněji 28. října 1918 vznikl Československý stát. 29. února 1920 byla sepsána první ústava Československa a téhož roku, v téže ústavě bylo pro ženy ve svobodné demokratické československé zemi ustanoveno volební právo. Jedná se o předpis č. 75/1919³¹, kde se ustanovuje volební řád do obcí. „*Právo voliti má dle této směrnice býti všeobecné a rovné pro muže a ženy. Proto stanoví § 1., že právo volební přísluší všem občanům Československé republiky bez rozdílu pohlaví.*“³²

Podívejme se, co tomuto „úspěchu“ emancipačních snah předcházelo. Podle Marie Bahenské³³, probíhalo v několika etapách:

- 1 – zapojení žen do veřejných a společenských aktivit
- 2 – spolková činnost v 60. letech 19.st
- 3 – boj za volební práva žen

Další charakteristikou je podle Bahenské³⁴ fakt, že se všemi etapami prolíná touha žen po vzdělání a s tím i příslušné kroky, aby se vzdělávat mohly. Problematika ženské emancipace se dotýkala všech vrstev, avšak nejvíce vrstvy střední. Na venkově byla žena vždy součástí pracovního procesu, ačkoli měla svůj druh práce. V dělnickém prostředí zastávaly ženy náročnou a nekvalifikovanou práci za minimální mzdu. Ženy ze střední vrstvy měly dvě alternativy, buď se stát pomocnou dělnickou silou, což bylo dost nepravděpodobné z jejich společenského hlediska nebo být zcela finančně závislé na svých manželech, což se stalo do jisté míry problémem. Ženy nemohly pracovat, muži byli hlavními živiteli rodin a tento duch se v českém prostředí udržel velmi

---

³¹ Předpis 75/1919 Sb. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, Poslanecká sněmovna, Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá Strana. *Poslanecká sněmovna parlamnetu České republiky* [online]. © 1995-2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=75&r=1919>

³² Zpráva ústavního výboru o předloze řádu volení do obcí. In: *tisk 302*. 1919. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t0302_01.htm

³³ TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4

a velmi dlouho. Co se týče šlechtických rodin, ženy z této sociální vrstvy se věnovaly dobročinnosti a to byl jediný způsob jejich pracovní realizace.³⁵

Jana Malínská³⁶ ve svém článku uvádí, že české ženské hnutí probíhalo od 2. poloviny 1. století do začátku 20. století a klíčová byla snaha o rozkvět kvalitního školství, a to zejména středního a vyššího, které mělo navázat na předbělohorské vzdělávání filosofa Bernarda Bolzana, který učil o vzájemné toleranci. Bolzano to dokazuje třeba v utopistickém spise „O nejlepším státě“³⁷, v němž žena byla rovna muži a měla totožný přístup ke vzdělání, respektive měla šanci dosáhnout tak vysokého vzdělání jako muž. Bolzano přednášel (např. přednáška „O povolání a důstojnosti ženského pohlaví“)³⁸ o rovnosti, o bezplatné práci žen v domácnosti, které doplňoval citáty z „Bible“: „*Avšak Ježíš ustanovil čtvrté zařízení vzhledem k ženskému pohlaví; a to týká se zvláště našeho pohlaví, buď si mužův a nebo teprv jinochů. Mužské pohlaví má totiž prokazovati zvláštní úctu a ochranu pohlaví ženskému pro jeho přirozené slabosti, nesnáze a zásluhy; především mají osvědčovati synové zvláštní vděčnou lásku svým matkám.*“³⁹ Za svou kritiku společnosti byl perzekuován vládnoucí šlechtou a i katolickou církví.

Jana Malínská se historickým vývojem ženského hnutí zabývá i ve své knize „Do politiky prý žena nesmí - proč?“ Píše, že ve Všeobecném občanském zákoníku z roku 1811 bylo uzákoněno: „*Manželka je i v domácnosti pouze vykonavatelkou*

---

³⁵ TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4, str. 53-54

³⁶TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4. str. 47-52

³⁷ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 15

³⁸ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 15

³⁹ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 16

manževých příkazů.“⁴⁰ Zaměřuje se také na historii přístupu žen ke vzdělání. Ačkoli byla již v roce 1774 ustanovena povinná školní docházka pro všechny děti, tedy i pro dívky, je s podivem, že byly ženy, které se vzdělávaly, brány o 40 let později jako vykonavatelky příkazů mužů. Malínská argumentuje, že i když dívky chodily do „triviální školy“, tak tato výuka zdaleka nepostačovala ke vzdělanosti. Dalším problémem bylo, že se všechny dívky ani k tomuto šestiletému studiu nedostaly a pokud se nepohybovaly ve vyšších společenských vrstvách, kde měly možnost vzdělávat se u soukromých učitelů, základní vzdělání bylo jediné, co mohly studovat. K tomu všemu se následné studium orientovalo spíše na výuku chlapců.

Ženy, které se podle Malínské⁴¹ více či méně podílely na rozvoji ženské emancipace:

- Karolina Světlá – významná bojovnice za ženská práva, zakladatelka mnoha ženských organizací
- Marie Riegrová – Palacká - zasadila se o založení dívčí průmyslové školy v Praze
- Eliška Krásnohorská – úvaha o ženském hnutí „Ženská otázka česká“ 1881, redaktorka Ženských listů
- Františka Plamínková – učitelka, publikační činnost
- Bohuslava Rajscká – velmi vzdělaná, zakladatelka vzdělávacích ústavů, pedagogická činnost
- Magdaléna Dobromila Rettigová – zastánkyně domácí školy, zaměřené na praktické vzdělání, všimla si podřízenosti žen v manželství, psala kuchařky
- Božena Němcová – spisovatelka, řeší sociální postavení ženy, prosazovala vzdělání

---

⁴⁰ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 9

⁴¹ Jana Malínská se aktivistkami v oblasti zrovnoprávnění žen zabývá jak v článku v knize TOMESŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4. str. 37- 45, tak ve své knize MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3. Na seznamu vidíme výběr několika žen, které se podílely na rozvoji emancipace u nás. Výčet je sestaven z těchto děl.

Ženské spolky a školy⁴²:

- Americký klub dam – založení Vojta Náprstek a Karolina Světlá
- Dívčí průmyslová škola 1865 – M. D. Rettigová
- Spolek sv. Ludmily – Občanský ženský spolek
- Ženský výrobní spolek český – zakládal školy, Karolina Světlá
- České dívčí gymnázium Minerva, spolek pro ženské studium – Eliška Krásnohorská 1890

Jednu ze zajímavých událostí popisuje Malínská, když Karolina Světlá žádala finanční podporu u města. František Ladislav Rieger zamítl jako člen pražské městské rady její žádost a ještě se jí u toho posmíval: „*Ale milost paní, ten váš manžel musí být nějak zlý, šťastně provdané ženy se o tu emancipaci nestarají*“.⁴³

Významným počinem bylo založení „Výboru pro volební právo žen“⁴⁴, nejvyšší post zaujímala Františka Plamínková⁴⁵, členkou byla i Alice Masaryková. Na společné schůzi, kam se dostavily ženské spolky, bylo vydáno prohlášení:

"Vážná práce na dobytí občanské svobody nesmí být zahájena velkou nespravedlností k celé polovině národa, k té polovině, jež v nejtěžších dobách udržela jazyk náš a jeho svéráznost a svojí vytrvalostí a láskou jej podepřela, jejíž vroucnost, nadšení a obětavost, praktický smysl i odborné znalosti nemohou než býti na prospěch veřejnému životu našeho národa. Mužové čestí, vás snažně a důrazně voláme, abyste nás českých žen se zastali, vámi volené zástupce vyzýváme, aby jako jednu z prvních povinností přijali získati i pro ženy všeobecné, rovné, přímé, tajné právo hlasovací do všech sborů samosprávných i zákonodárných. Neukládáme jim tím nové povinnosti,

---

⁴² TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4. str. 37- 45

⁴³ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 32

⁴⁴ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁴⁵ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

chceme jen, aby slova jejich vlastních programů stala se činy; jinak nevěříme v jejich poctivost, pokrokovost a spravedlnost!"⁴⁶

Na webových stránkách [feminismus.cz](http://www.feminismus.cz) se uvádí, že bohužel setkání roku 1905 nebylo úspěšné. Ačkoli byla přijata volební reforma, která obsahovala volební zákon pro ženy i muže z roku 1907, ženy nebyly akceptovány. „Bohumír Šmeral se ve svém komentáři pro *Ženský list* rozhorlil: *Nový volební řád... "byl zejména nespravedlivý tím, že celou polovici obyvatelstva úplně bezdůvodně z volebního práva vylučuje: ženy... Nejvzdělanější žena nemá ani stín toho práva, které má každý i nejvzdělanější muž!... To je těžkým ponížením, to je potupnou urážkou pro ženy."* (ŽL, 11. dubna 1907)"⁴⁷

O pár let později nastala velice zajímavá situace. Ženy neměly aktivní volební právo, to ovšem neznamenalo, že neměly také to pasivní. Kličkou v zákoně byla na kandidátní listině sociálně demokratické strany ve volbách do českého zemského sněmu v roce 1908⁴⁸ postavena první žena Karla Máchová⁴⁹. I když se neprobojovala nikam výše, pro ženskou otázku to byl první krok kupředu. Ženy se nevzdávaly a v roce 1912 byla navržena spisovatelka Božena Kunětická -Viková⁵⁰, která kandidovala za mladočechy na post poslankyně. Neuvěřitelně byla zvolena 850⁵¹ hlasy. Bohužel

---

⁴⁶ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁴⁷ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁴⁸ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁴⁹ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁵⁰ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

⁵¹ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

politická situace v Čechách, které byly v područí Rakouska – Uherska, jí neumožnila nastoupit k výkonu poslankyně s tím, že zvolení byl omyl, který vznikl díky mezeře v zákoně. Teprve až v ČSR byla opět zvolena jako poslankyně. Prvenství ve zvolení ženy jí uniklo těsně, před ní byla žena z Finska, která byla zvolena do parlamentu již v roce 1906.

Marie Neudorflová⁵² v knize „Ženy ve spektru civilizací“ píše, že mezi významnými podporovateli ženského emancipačního hnutí byl Tomáš Garrigue Masaryk. Oporou ženského hnutí byl pravděpodobně proto, že jeho manželka byla velmi vzdělaná a zajímala se osobně o tuto tematiku. Američanka Charlotte Garrigue Masaryková, která měla kořeny ve Francii, přeložila do češtiny dílo J. S. Milla „Poddanství žen“ a sama působila v ženských hnutích, například v Náprstkově „Americkém klubu dam“. Podle Neudorflové T. G. Masaryk přednášel pro Ženský český klub. Ve své přednášce 9. prosince 1910 „Žena u Ježíše a Pavla“ motivoval ženy k jejich seberealizaci a empaticky vysvětloval, že Ježíš měl k ženám kladný postoj a komunikoval s nimi jako se sobě rovnými a potvrdil, že církvev má hlavní vinu za nerovnost mezi ženami a muži. Masarykovo přání bylo, aby se na ženskou práci v domácnosti nahlíželo jako na zaměstnání a aby se k nim tak ostatní adekvátně chovali. Masaryk napsal také publikaci „O ženě“. Dále tvrdí, že „*myšlení českých žen bylo svázáno s hodnotami, které se týkaly úrovně celého národa a budoucnosti následujících generací.*“⁵³ Podle Malínské se Masaryk velmi aktivně zapojoval do debat o rovnocenném postavení žen ve společnosti, například spor s kolegou o to, že ženy by měly jen vychovávat děti a ne studovat. Masaryk reaguje: „*Ale ženy přece skutečně vychovávají děti, to, co kolega Sueß požaduje, se děje; proto záleží na tom, aby ženy mohly vychovávat správněji a lépe než dosud, a proto jsem pro ženu žádal lepší průpravu, zejména lepší vzdělání ...záleží na tom, aby stát dohlížel na vzdělávání žen, jež je dosud soukromé.*“⁵⁴

---

⁵² TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4. str. 37- 45

⁵³ TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměnám postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4. str. 37- 45

⁵⁴ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 99

Pokud půjdeme historií dále, v době minulého režimu byly ženy oslavovány Mezinárodním dnem žen. Známe ho pod zkratkou MDŽ, který se v československých zemích začal slavit již za období první republiky po vzoru Sovětského svazu. MDŽ bylo ale v 50. letech „zneužito“ k demonstraci toho, že komunistická strana práva žen neoslabuje, naopak je podporuje, např. se konaly různé veřejné gratulace apod.⁵⁵ Jana Smiggels Kavková, ředitelka organizace Fórum 50 %⁵⁶, vysvětlovala na konferenci „Gender Equality and Political Feminism“⁵⁷, jak to bylo s politickými dějinami a navazuje, že po Sametové revoluci byl právě ten moment, kdy měly ženy příležitost účastnit se aktivně politického života. V roce 1989 se ženy účastnily protestů, ale místo toho, aby se více zapojily do politiky, aby obsadily místa ve vládě a parlamentu, tak Kavková přesně říká „*woman disappeared ... „and lost power“*“⁵⁸. Proč tomu tak je, ale přesně neví a říká, že to byla kombinace několika různých faktorů, pravděpodobně ženy „*nepovažovaly za důležité v politice být, řešily mnoho nových otázek*“⁵⁹.

Jasným ukazatelem je, že po revoluci byla obliba oslav svátku MDŽ na sestupné tendenci. Občané už nechtěli povinně oslavovat a přednášet fráze, a tak duch „socialistického“ svátku upadal, ačkoli ve skutečnosti se slavil daleko dříve, než v České republice komunismus byl. To, že to nebyla záležitost režimu, dokazuje, že v západní Evropě je svátek rozšířen a slaví se například na půdě OSN i Evropské unie.⁶⁰

---

⁵⁵ Kdo je kdo. FORUM 50%. *Padesatprocent* [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/o-nas/kdo-je-kdo> - článek z 8.3. 2011, autorka Iva Baslarová, pouze v tištěné formě, článek není k dispozici na webu

⁵⁶ Kdo je kdo. FORUM 50%. *Padesatprocent* [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/o-nas/kdo-je-kdo>

⁵⁷ Transeuropa Nights. *Gender Equality and Political Feminism*: debata s Janou Smiggels Kavkovou; 26th March, 19,30; Praha

⁵⁸ Transeuropa Nights. *Gender Equality and Political Feminism*: debata s Janou Smiggels Kavkovou; 26th March, 19,30h; Praha
Překlad: „ženy zmizely... a ztratily sílu“

⁵⁹ Transeuropa Nights. *Gender Equality and Political Feminism*: debata s Janou Smiggels Kavkovou; 26th March, 19,30h; Praha

⁶⁰ Kdo je kdo. FORUM 50%. *Padesatprocent* [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/o-nas/kdo-je-kdo> - článek z 8.3. 2011, autorka Iva Baslarová, pouze v tištěné formě, článek není k dispozici na webu

2.1 Srovnání volebního práva pro ženy s ostatními zeměmi Evropy

V evropském kontextu jsme jako desátí zahrnuli do naší ústavy zákon o volebním právu žen. Pokud si prohlédneme tabulku, může nás překvapit, že demokratické země jako jsou například Velká Británie, Francie, Itálie, Švýcarsko do svého právního systému zahrnuly volební právo pro ženy až po ČSR a v případě takového Švýcarska bylo přijato volební právo pro ženy až v roce 1971.

Tabulka 1 Přehled volebního práva v Evropě⁶¹:

Finsko	1906
Dánsko	1915
Estonsko, Litva, Německo, Polsko, Rakousko	1918
Holandsko, Lucembursko	1919
Československo	1920
Lotyšsko, Švédsko	1921
Turecko	1926
Irsko, Velká Británie	1928
Španělsko	1931
Bulharsko, Francie	1944
Itálie, Slovinsko	1945
Rumunsko	1946
Belgie	1948
Řecko	1952
Maďarsko	1958
Kypr	1960
Švýcarsko	1971
Portugalsko	1976
Lichtenštejnsko	1984

⁶¹ NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Femismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.femismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>

3. Feminismus versus gender

S počáteční touhou žen bojovat za svá práva, se vyvinul řekněme sociální a posléze politický směr zvaný feminismus. Marie Haisová říká, že feminismus je filosofický směr, který přešel a stále přechází v celosvětové hnutí.⁶² Ženy se emancipovaly a chtěly být zrovnoprávněny s muži, chtěly, aby existovala rovnost mezi pohlavími, znamenalo to mít stejný přístup ke vzdělání, stejný přístup k pracovním podmínkám, aniž by bylo privilegováno jednomu z pohlaví atd.

Malínská tvrdí, že „český feminismus nikdy nezaznamenal snahu žen „být jako muži“, neohrožoval muže a nechtěl se nad ně vyvyšovat – naopak koncept respektu a spolupráce byly jeho hlavními principy. Podle nich žena se svým duševním, mravním a intelektuálním potenciálem byla rovnocennou bytostí s mužem. V tomto duchu se rozvíjelo emancipační hnutí českých žen, jež podporovali muži stejných názorů.“⁶³

Za dobu vývoje se vykrytalizovalo mnoho odrůd feminismu založených jak na podílu účasti mužů v životech žen, tak politickém spektru. Pokud bychom brali jako určující složku úlohu mužů, tak existují skupiny feministek, které se přibližují radikálnímu vnímání pojmu feminismus, což obsahuje vysokou absenci účasti mužů v rolích tradiční společnosti a žen oddělující se od světa moci chtivých mužů. Pro některá odvětví feminismu, méně radikální, je takové smýšlení nemožné. Zakládá se na toleranci, respektu a pochopení mezi jednotlivými pohlavími.

V naší společnosti je moderní užívat pojmy jako gender, genderová korektnost a feminismus. Bohužel se často setkáváme s tím, a to i na půdě vysoké

---

⁶² CHŘIBKOVÁ, Marie, Josef CHUCHMA a Eva KLIMENTOVÁ. *1. / Feminismus devadesátých let českýma očima*. 1. vyd. Praha: Marie Chřibková, 1999. Nové čtení světa. ISBN 80-902443-6-X, str. 13

⁶³ MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3, s. 12

školy, že si lidé pletou termíny gender a feminismus, respektive, že je považují za rovnocenné. O tomto tvrzení svědčí i zkušenost z psychologického semináře, kde bylo probíráno téma genderové korektnosti v pedagogickém působení, výsledkem byla debata, která se zabývala tím, že pokud mají být ženy rovnocenné s muži, nemohou počítat u mužů s tradiční rolí tzv. gentlemana. Poukázali jsme tedy, že toto tvrzení není legitimní a že se netýká genderu, ale radikálního feminismu, pokud to feminismem můžeme ještě nazývat. Rozdíl mezi genderem a feminismem je takový, že gender se zabývá otázkou postavení mužů a žen z hlediska tradičních stereotypů, kdežto feminismus se vymezuje „jako zápas za uznání práv žen, za rovnoprávnost mezi pohlavími a za redefinici ženství.“⁶⁴

Pokud zadáme na internetovém vyhledávací slovník cizích slov a najdeme si v něm heslo feminismus, ve třech případech za sebou se vysvětlení tohoto hesla naprosto shodovalo. Pojem byl vymezen jako „*hnutí za rovnoprávnost a zvýšení vlivu žen*“.⁶⁵

Ovšem pokud se stejným způsobem vyhledalo heslo gender, jednoznačnost vymezení tohoto pojmu se vytratila. Ze třech pokusů byly úspěšné jen dva a pouze jeden byl vymezen srozumitelně, a to takto: „*pojem, který odkazuje na sociální rozdíly (k protikladu k biologickým rozdílům) mezi muži a ženami, které jsou kulturně a sociálně podmíněné, konstruované, tj. mohou se v čase měnit a různí se jak v rámci jedné kultury, tak mezi kulturami. Jsou předmětem socializace. Závaznost těchto rozdílů tedy není přirozeným, neměnným stavem, ale dočasným stupněm vývoje sociálních vztahů mezi muži a ženami.*“⁶⁶

Pokud srovnáme tyto dva pojmy v „Blackwellovo encyklopedii“ a „Velkém sociologickém slovníku“ dostane se nám takového to obrázku:

„Velký sociologický slovník“:

---

⁶⁴ MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 112

⁶⁵ URL adresy těchto online slovníků cizích slov jsou tyto: www.slovník-cizich-slov.cz; www.slovník-cizich-slov.abz.cz; www.online-slovník.cz

⁶⁶ www.slovník-cizich-slov.abz.cz 30.12.12

„Gender – termín užívaný pro skupiny vlastností a chování formované kulturou a spojené s obrazem muže a ženy...gender je společenskou konstrukcí.“⁶⁷

*Feminismus - pojmenování ženského hnutí, vycházejícího z přesvědčení o nevýhodné situaci žen ve společnosti, resp. o jejich horším, ponižujícím postavení (ve srovnání s muži), z potřeby revolty proti této situaci a víry v možnosti její změny...tradičně je f., resp. feministické hnutí chápáno jako hnutí za rovnoprávnost žen.“*⁶⁸

„Blackwellova encyklopedie“:

Gender – neobsahuje

„Feminismus – ...V širším významu znamená zájem o společenskou roli žen ve vztahu k mužům ve společnostech minulých i současných, vycházející z přesvědčení, že ženy trpí a trpěly mnoha nespravedlnostmi v důsledku svého pohlaví...f. se vymezuje jako zápas za uznání práv žen, za rovnoprávnost mezi pohlavími a redefinici ženství.“⁶⁹

Ve všech typech slovníků nalezneme u pojmu feminismus slovo rovnoprávnost a u pojmu gender, pokud pomineme nesrovnalosti u internetových slovníků, se jedná slovo konstrukce, z čehož vyplývají po přečtení celých definic jasné rozdíly a nelze tyto termíny zaměňovat.

Teoretička Lenderová rozděluje vývoj feminismu do tří vln⁷⁰:

1. vlna - historický vývoj feminismu

---

⁶⁷ *Velký sociologický slovník: I. svazek A-O*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, ISBN 80-718-4164-1, s. 339

⁶⁸ *Velký sociologický slovník: I. svazek A-O*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, ISBN 80-718-4164-1, s. 308

⁶⁹ MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0, s. 112

⁷⁰ LENDEROVÁ, Milena. *Feminismus, gender, emancipace a ženská otázka*. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CDIQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.msmt.cz%2Ffile%2F9633_1_1%2F&ei=Q595UYHFKIWhO6SagcGL&usg=AFQjCNGrtLFDsptYm4X7t3YmhGngyoYAgA&sig2=7d3oLJGRXhJ1dc14RnSS7g&bv=bv.45645796.d.ZWU

- Soubor je v pdf ke stažení na odkazu výše, datum vydání není k dispozici.

- feminismus liberální -zakladatelka M. G. Wollstonecraft, cílem je svoboda všem, volební právo pro ženy
- feminismus radikální - vznik Velká Británie, USA, cílem je mimo jiné legalizace práce žen a právo vlastnit majetek
- feminismus sociální - dělnické hnutí podporuje rovnost žen

2. vlna - 60. léta 20. st., označován někdy za neofeminismus

- idea podle knihy Betty Friedan – „Ženský mýtus“, což vysvětluje jako klamný obraz ženy v očích společnosti
- americká společnost se domnívá, že nespokojenost žen je způsobena jejich „přílišným“ vzděláním

3. vlna – od 70. let 20. st., označována jako zlatý věk feminizmu nebo postfeminismus

- americká společnost odkazuje na sexuální útlak žen
- prosazuje se směr, který poukazuje na odlišnosti ženy a muže a přijímá je, ženy mají své určité potřeby a s tím jsou spojené jejich možnosti
- postfeminismus je vnímán jako období označované jako třemi „W“ (Woman Want to be Woman)

V případě genderového stereotypu můžeme použít například toto: Proč je žena tradičně více spojovaná s chodem domácnosti a činnostmi, jako je například luxování? Má k tomu nějaké biologicky dané předpoklady?

Otázku nezodpovíme ihned, ale podívejme se, jak se rozdělení rolí ve společnosti formovalo v daném období v české společnosti.

Tabulka 1 CVVM: Názory na rozdělení činností v rodině v letech v %⁷¹

	muž						žena						oba					
	rok: 98	03	06	07	09	11	98	03	06	07	09	11	98	03	06	07	09	11
nakupovat potraviny	1	1	2	1	4	4	60	54	48	47	47	43	39	45	50	51	51	52
pečovat o děti	0	1	0	1	1	1	49	40	43	43	45	39	51	59	56	56	55	59
vzdělávat se	16	16	18	17	16	11	1	1	1	1	2	2	78	79	77	78	79	83
pěstovat koníčky	10	7	7	7	8	6	0	1	0	2	2	1	87	89	92	91	90	92
finan. zajišťovat domácnost	74	64	73	70	70	64	0	1	0	1	1	1	26	34	27	29	29	34
být iniciativní v intim. životě	27	25	24	23	24	21	6	4	5	4	5	4	61	66	66	70	69	72
vařit	1	2	1	1	1	2	81	78	77	76	74	73	18	20	21	23	25	25
pěstovat kontakty	13	10	12	10	10	12	4	5	4	6	7	5	78	82	80	82	82	81
starat se o rozpočet	17	21	24	22	25	22	26	21	17	20	22	20	57	58	58	57	54	58
mít společenské funkce	41	35	38	37	36	29	1	2	1	1	2	2	48	55	53	52	52	61
uklízet	1	1	2	1	1	2	52	50	48	50	52	54	47	48	50	49	46	44
usilovat o kariéru	45	39	47	47	44	40	0	1	0	1	1	1	48	54	50	49	51	56

Pozn.: Dopočet do 100% v řádcích pro jednotlivé roky tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Z tabulky můžeme vyčíst, že Češi jsou více spjatí s tradičním rozdělením rolí žen a mužů ve společnosti. Tradiční stereotypní model uspořádání muže a ženy v rodině: „žena za plotnou a muž přináší obživu“, již nenajdeme, ale čísla, která vidíme, jsou více než alarmující. Můžeme tedy s trochou nadsázky usuzovat, že česká společnost si myslí, že žena má biologicky lépe vyvinut smysl pro luxování, jak to mu napovídají čísla. To, že si v dnešní době lidé myslí, že zajišťovat domácnost by měl hlavně muž, a to okolo 70%. V kuchyni by mělo převládat především ženské pohlaví, a to přes 70%, je ve 21. století neuspokojivé a tento fakt se odráží i na poli současné české politiky. Nicméně si můžeme všimnout klesající tendence u výše zmíněných činností, což je pozitivní informace.

Paradoxem zůstává, že absolventky převyšují už s 61%⁷² nad absolventy vysokých škol, a co se týče postavení obou pohlaví na trhu práce, je žena stále v nevýhodě. Podle Adamusové z Fóra 50% se platová nerovnost pohybuje mezi

⁷¹ Role mužů a žen: listopad 2011. CVVM: Sociologický ústav AV ČR [online]. 24.2.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/vztahy-a-zivotni-postoje/role-muzu-a-zen-listopad-2011>

⁷² Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. Česká televize: Video [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

18 – 24%⁷³. Platovou nerovnost zaznamenávají i media jako například Lidové noviny. Tam se objevil článek Petry Jůzlové s názvem „*Manažerek je málo a mají menší plat.*“⁷⁴ Dočteme se, že ženy mají menší ohodnocení, protože se předpokládá, že chtějí založit rodinu. Zajímavá informace je, že největší propad nastává okolo 30 let a nejmenší po 55. roku věku⁷⁵. Neméně zajímavá je statistika porovnání mužů a žen na manažerských pozicích. Z celkového počtu 15 172 manažerů v České republice je 27,2 % žen, což představuje počet 4119 manažerek⁷⁶.

Podle Heleny Skálové z Gender studies, jak uvedla v pořadu Politické spektrum, jsou stále časté feminizované obory jako školství, zdravotnictví, což je přičítáno tomu, že ženy mají k těmto oborům blíže díky své povaze. To znamená, že jsou empatičtější, mají lepší přístup k dětem a podobně. Problém je, že v těchto pracovních odvětvích není tolik finančních prostředků. Dále uvádí, že ochota zaměstnavatelů by mohla být lepší, ale je srovnatelná s dalšími evropskými státy a činí 57 %.⁷⁷

V době, kdy každý z partnerů zajišťuje určitou část finančních prostředků společného rodinného rozpočtu, není možné zastávat a podporovat model stereotypních rolí ve společnosti, jak tomu nasvědčuje tabulka.

---

⁷³ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

⁷⁴ JŮZLOVÁ, Petra. *Manažerek je málo a mají menší plat.* *Lidové noviny*. Praha: Lidové noviny, 28.2.2013.

⁷⁵ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

⁷⁶ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

⁷⁷ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

Co si ale myslí česká společnost o tom, zda jsou ženy v politice žádoucí? Podívejme se na průzkum CVVM⁷⁸ z roku 2004, bohužel novější data k této problematice CVVM nemá. Červnový průzkum ukázal, že na dotaz „Pokud by došlo k většímu zapojení žen do politiky, došlo by k její změně?“ 43, 7 % respondentů uvedlo, že by se politická situace zlepšila, kdyby obsahovala více žen. Celých 40 % dotázaných si myslí, že by politika zůstala beze změny. „Pouze“ 5,2 % respondentů odpovídalo, že by se stávající situace zhoršila, kdyby v politice bylo více žen a 11,1 % nemělo na danou problematiku názor. Další otázky, kterými se zabýval tento průzkum veřejného mínění, znějí takto: „Jaké jsou podle Vás přednosti političek - žen?“, „Jaké jsou podle Vás přednosti politiků - mužů?“ V případě političek přisuzovali vlastnosti jako citlivost, pochopení, empatie, komunikativnost, umění jednat s lidmi, sociální citění v hodnotě 30,5%. Mezi další vlastnosti se 14% opovědí shodovalo v pílí, pečlivosti, spolehlivosti, zodpovědnosti, pragmatismu, věcnosti, rozvážnosti, rozumnosti, praktičnosti. Ve výši 10% odpovědí zaznívalo čestnost, morálnost, poctivost a 5 % dotázaných si myslí, že mají schopnost kompromisu, dohody, tolerantnosti.

U mužů v politice převládaly rozhodnost, sebevědomí, odvaha riskovat, razantnost u 26 % respondentů. 15,5 % dotázaných předpokládá větší nezávislost na rodině a lepší rodinné zázemí. 12 % si myslí, že největším trumfem mužů je pragmatismus, věcnost, nadhled, rozumnost a 3,5 % považuje muže za cílevědomé.

Na dotaz, jaká činnost by byla nejpříhodnější pro ženy v politice, přesněji „Jaký způsob veřejné aktivity žen považujete za nejvhodnější?, odpověděli respondenti charita, činnost v dobročinných nadacích a působení v oblasti sociální politiky z 35 %. Z 9 % si představují práci s dětmi a mládeží, vzdělávání a jejich výchova. 8 % dotázaných vidí ženy v komunální politice a místní samosprávě a 5 % ve vrcholné politice. 6,5 % dotázaných se myslí, že ženy se mohou věnovat veřejným aktivitám, které by ženy chtěly. 4, 5 % respondentů nedělá ve veřejné správě rozdíly mezi muži a ženami.

---

⁷⁸ Ženy v politice. CVVM: Sociologický ústav AV ČR [online]. 25.4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/politicke-ostatni/zeny-v-politice>

4. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu 2010

V této kapitole začneme nejprve s analýzou kandidátních listin politických stran do voleb do PSP v roce 2010. Podrobnou analýzu, která byla upravena z informací na webových stránkách Fórum 50 %⁷⁹, najdete v příloze.

Analýza je tvořena tak, že politické strany jako je ČSSD, ODS, VV, SZ, KSČM, TOP09 porovnáváme mezi sebou na základě procentuální hranice 30 % v jednotlivých krajích a celkového průměrného procentuálního zastoupení žen na kandidátních listinách. Hranice 30% byla určena jako kritické pomezí pro zastoupení žen Fórem 50%⁸⁰. Nyní několik komentářů k této problematice.

V ODS je situace následující. Pouze dva kraje překonaly kýženou hranici a to Zlínský a Olomoucký, což znamená stranu s nejmenším zastoupením žen a tím pádem v porovnávání subjektů poslední šesté místo.

Nová strana TOP09 měla též pouze dva kraje stejně jako ODS, které se přehouply přes hranici 30 %, opět kraj Olomoucký a Prahu. Nicméně jsou celkově pátí pro to, že v celkovém procentuálním průměru mají zastoupení 24 % žen na kandidátních listinách v porovnání s ODS, která má celkový průměr pouze 20 %.

Politická strana ČSSD má na kandidátních listinách uvedeny ženy tak, že celkem ve třech krajích bylo hranice 30 % dosaženo a to v Libereckém, Královéhradeckém, Pardubickém a je tak na čtvrté příčce.

Věci veřejné, též nová strana, která se ve volbách vyskytuje poprvé, si nevede zle a vyskakuje na první medailovou pozici, bronzovou. Hranici překonaly také tři kraje, jako tomu bylo u předchozí strany, a to Praha, kraj Jihočeský a Plzeňský. Jelikož VV dosáhly celkového průměru 28 %, pomyslně zvítězily nad ČSSD s 25 %.

---

⁷⁹ Analýza kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analiza-snemovna-2010>

⁸⁰ Analýza kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analiza-snemovna-2010>

Druhé místo patří KSČM přímo s polovinou všech krajů, tedy se sedmi kraji přes 30 %, v Jihočeském, Plzeňském, Královéhradeckém, Moravskoslezském, Ústeckém, Středočeském a Praze.

Na nejvyšší stupínek vítězů se dostali Zelení s neuvěřitelným počtem dvanácti krajů přes 30 %. Pouze kraje Středočeský a Moravskoslezský zůstaly pod hranicí.

Pozornost zaměřme i na náš Jihočeský kraj. Na kandidátní listině ODS bylo obsaženo 14 % žen, ve straně ČSSD a TOP09 „získaly“ 23 %, SZ 32 %, VV na jihu měli zastoupení žen na kandidátních listinách 36 %, KSČM suveréně nejvíce, a to 45,5 %.

Proč Strana zelených získala první příčku, nebude těžké vysvětlit. Předseda SZ Ondřej Liška na setkání se studenty JU PF v Praze na dotaz k tématu situace žen v politice mimo jiné řekl⁸¹, že SZ má tzv. zipovou kandidátku, což znamená, že jsou politici a političky na kandidátní listině umístěny muž, žena muž, žena atd.

To potvrzují i procenta s nejvyšším počtem zastoupení žen na kandidátních listinách SZ v Praze, která udávají hodnotu 50 %. Což je naprostá rovnost pohlaví. Straně zelených se povedlo něco, o co například usiluje Fórum 50 %. V debatě politické spektrum toto uvedla Marcela Adamusová z Fóra 50 %⁸², že usilují o to, aby na kandidátních listinách do voleb byla tato rovnost zastoupena, čehož lze docílit kvótami a konkrétně právě zipovou kandidátkou. Toto je v kompetenci politických stran a záleží jen na nich, jak se k otázce rovnosti budou nadále stavět.

Nyní zhodnotíme úspěšnost zvolených žen z kandidátních listin stran do PSP. V tabulce dvě můžeme vidět přehled žen v poslanecké sněmovně v roce 2012. Poslankyně jsou barevně rozděleny podle politických stran, které zastupují. Z tabulky dvě lze tedy vyčíst, že celkem z 200 poslanců, kteří nás zastupují v Poslanecké

---

⁸¹ Debata předsedy SZ Mgr. Ondřeje Lišky se studenty JU PF, Praha, 14. 12. 2012

⁸² Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1011628760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

sněmovně Parlamentu, je 44 političek. To znamená, že se jedná přibližně o jednu pětinu, konkrétně 22 %. Podle měřítek Evropské unie není tento počet ideální ani na manažerských pozicích ve firmách a státních podnicích (ve sto největších firmách je zastoupení žen na manažerských pozicích 7,6 %⁸³), jedná se proto o tzv. kvótách⁸⁴. Jak říká Marcela Adamusová z Fóra 50 % v Politickém spektru, nejedná se o žádné zvýhodňování žen, ale o kvótu 40 % zastoupení pro podhodnocené pohlaví, takže platí stejně tak pro ženy i muže. Stát by měl jít příkladem a je otázka, zda 22 % zastoupení žen v PSP je dostačujících.

Tabulka 2 Přehled jmen žen, které jsou v Poslanecké sněmovně Parlamentu 2012⁸⁵

1	Ing. Lenka Andrýsová Olomoucký VV
2	RNDr. Bayerová Marta Jihomoravský KSČM
3	JUDr. Zuzka Bebarová-Rujbrová Jihomoravský KSČM
4	Mgr. Vlasta Bohdalová Jihočeský ČSSD
5	Ing. Ludmila Bubeníková Moravskoslezský TOP09-S
6	Mgr. Jana Černochová Hlavní město Praha ODS
7	MUDr. Jitka Chalánková Olomoucký TOP09-S
8	Mgr. Jana Drastichová Moravskoslezský VV
9	doc. MUDr. Milada Emmerová, CSc. Plzeňský ČSSD
10	Ing. Jana Fischerová, CSc. Vysočina ODS
11	PaedDr. Milada Halíková Moravskoslezský KSČM
12	Mgr. Alena Hanáková Zlínský TOP09-S
13	Mgr. Zdeňka Horníková Královéhradecký ODS
14	Gabriela Hubáčková Ústecký KSČM
15	MUDr. Jitka Chalánková Olomoucký TOP09-S
16	JUDr. Jana Kaslová Hlavní město Praha TOP09-S
17	ThDr. Kateřina Klasnová Středočeský VV
18	Kristýna Kočí Moravskoslezský Nezařazení
19	Lenka Kohoutová Hlavní město Praha ODS
20	Ing. Kateřina Konečná Moravskoslezský KSČM

⁸³ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorie?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

⁸⁴ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorie?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

⁸⁵ Tabulka byla vytvořena na základě údajů ze stránek Poslanecké sněmovny: Poslanci. *Poslanecká sněmovna PARLAMENTU* [online]. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/fsnem.sqw>

21	MUDr. Patricie Kotalíková Ústecký TOP09-S
22	Mgr. Helena Langšádlová Středočeský TOP09-S
23	Ing. Vladimíra Lesenská Královéhradecký ČSSD
24	Mgr. Ivana Levá Plzeňský KSČM
25	Mgr. Soňa Marková Královéhradecký KSČM
26	Ing. Květa Matušovská Pardubický KSČM
27	Mgr. Dagmar Navrátilová Olomoucký VV
28	JUDr. Marie Nedvědová Liberecký KSČM
29	Miroslava Němcová Vysočina ODS
30	Ing. Hana Orgoníková Královéhradecký ČSSD
31	JUDr. Vlasta Parkanová Jihočeský TOP09-S
32	Mgr. Karolína Peake Hlavní město Praha VV
33	MUDr. Gabriela Pecková Hlavní město Praha TOP09-S
34	doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA Jihomoravský TOP09-S
35	JUDr. Marie Rusová Vysočina KSČM
36	Mgr. Ing. Ivana Řápková Ústecký ODS
37	Mgr. Marta Semelová Hlavní město Praha KSČM
38	Bc. Jaroslava Schejbalová Jihomoravský TOP09-S
39	Miroslava Strnadlová Zlínský ČSSD
40	Mgr. Jana Suchá Karlovarský VV
41	Mgr. Dana Váhalová Moravskoslezský ČSSD
42	JUDr. Ivana Weberová Liberecký ODS
43	PhDr. Jaroslava Wenigerová Moravskoslezský ODS
44	Renáta Witoszová Moravskoslezský TOP09-S

Tabulka číslo tři, pojednává o umístění politických stran v Parlamentu vzhledem k počtu zvolených političek do tohoto státního orgánu.

Tabulka 3 Umístění politických stran v PSP podle počtu zvolených žen⁸⁶

	Počet žen zvolených do Parlamentu	Ženy na kandidátkách-umístění/počet	Zvolené ženy do PSP - umístění
ČSSD	6	4. (86 žen)	5.
VV	6+1	3. (95 žen)	4.
KSČM	11	2. (104 žen)	2.
ODS	8	6. (68 žen)	3.
TOP09	12	5. (83 žen)	1.

⁸⁶ Tabulka byly vytvořena na základě údajů ze stránek Poslanecké sněmovny Poslanci. *Poslanecká sněmovna PARLAMENTU* [online]. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/fsnem.sqw> a z webových stránek Fórum 50% Analýza kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analyza-snemovna-2010>

První čísla na levé straně tabulky jsou počty političek dané strany, které v PSP figurují, respektive byly zvoleny. U politické strany Věcí Veřejných je číslo 6 + 1 proto, že Kristina Kočí nyní již není členkou VV, ale do PSP takto vstupovala, tudíž je zahrnuta zde. Z tohoto sloupce můžeme vyčíst, že nejvíce poslankyň je zastoupeno ve straně TOP09, proto je ve třetím sloupci označena 1.

Druhý sloupec vyjadřuje pořadí a počet žen na kandidátce. Jedná se o to, že političky jsou navrhovány už na kandidátní listinu před volbami, v našem případě se jedná o volby do PSP Parlamentu v roce 2010. Ve sloupci není uvedeno první místo, jelikož první byla Strana zelených se 118 ženami na kandidátce, která se ovšem do PSP nedostala. Zajímavé je, že druhé místo patří KSČM a ta si jako jediná strana dokázala udržet svou pozici. Největší zvrát pravděpodobně nastává u strany TOP09. Tato strana se na kandidátních listinách umístila mezi posledními, ovšem u zvolených žen do PSP, je na místě prvním, celkem s dvanácti poslankyněmi.

Novým fenoménem ve volbách v roce 2010 bylo tzv. kroužkování, které mělo nově díky změně volebního zákona a preferenčním hlasům posílit startovní pozici pro všechny, kdo byli umístěni na zadních pozicích kandidátek. Fórum 50 % vedlo kampaň za udělování preferenčních hlasů, které byly zvýšeny ze dvou na čtyři. Zkušenosti z minulých voleb jsou takové, že se do PSP dostaly takto tři ženy.⁸⁷

K postupu na první místo kandidátky tedy stačilo z původních 7 % preferenčních hlasů „pouze“ 5 %⁸⁸. Průběh ve volbách do PSP byl následující: *„Posílení vlivu preferenčních hlasů mělo vliv i na počet zvolených žen. Historicky nejvyšší zastoupení žen ve Sněmovně bylo z velké části způsobeno právě preferenčními hlasy - díky nim bylo*

---

⁸⁷ Chcete 50 % mužů v politice? Kroužkujte ženy! . FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/kampane/kampan-ppsp-2010>

⁸⁸ Co nového přinesly volby 2010 . FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/analyza-vysledky-voleb-snemovna-2010>

zvoleno celkem 14 poslankyň. Lze se tedy domnívat, že větší posílení vlivu preferenčního hlasování by mohlo pomoci dále zvyšovat počet žen v politice. ⁸⁹

Zde si můžeme přečíst úryvek článku z webové stránky Fóra 50 %, která se zabývá vlivem preferenčních hlasů ve volbách do PSP v roce 2010. *„Vůbec nejvíce preferencí získaly komunistické političky, celkem pět jich získalo mandát díky přímé podpoře voličů a voliček: Květa Končická, Milada Halíková, Marie Rusová, Ivana Levá a Gabriela Hubáčková. Celkem čtyři kandidátky za ODS přeskákaly své mužské kolegy: již zmiňovaná Jana Fischerová, dále Zdeňka Horníková, Ivana Weberová (postoupila z 9. místa) a Lenka Kohoutová, které v Praze postoupila dokonce z 29. místa. Po dvou „skokankách“ mají Věci veřejné a TOP 09, první z nich Štěpánku Frankovou a Janu Suchou, druzí Alenu Hanákovou a Patricii Kotalíkovou (postoupila z 11. místa). Jen jedna poslankyně za ČSSD získala mandát díky preferenčním hlasům, a to Milada Emmerová. Velmi dobrý je také výsledek pražské kandidátky za ODS Jany Černochové: získala přes 14 tisíc preferenčních hlasů, což je 10. nejlepší výsledek v celé ČR.* ⁹⁰

Fórum 50% ale varuje, že se nemůžeme spoléhat na toto řešení ke zvýšení počtu žen v politických pozicích, ale musíme stále jednat o novém řešení, jako jsou třeba kvóty.

4.1 Zastoupení žen na všech politických úrovních

Jak moc jsou ženy zastoupeny v širším politickém spektru, ukazuje analýza Fórum 50 % z roku 2009, která je popsána na dalších řádcích. Údaje, které se zde vyskytují, jsou převzaty z analýzy Fóra 50 %. ⁹¹

---

⁸⁹ Aktualizace: Jak budeme kroužkovat v krajských volbách. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/preferencni-hlasy-kraje-2012>

⁹⁰ Voliči a voličky si vybrali - zastoupení žen v PSP roste. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/preferencni-hlasy-zabraly-zastoupeni-zen-v-psp-roste>

⁹¹ Statistiky a analýzy. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice>

Na úrovni evropského parlamentu jsme z 27 členských států na 26. místě. Procentuálně byl poměr obsazení mezi muži a ženami 81, 8 % ku 18, 2 %. V roce 2013 máme v evropském parlamentu stále zastoupení čtyř žen, jelikož jsou europoslanci voleni na pět let⁹². Oproti minulému volebnímu období jsme si pohoršili o jeden mandát zastupující ženou tedy z 20, 8 % na 18, 2 %.

Co se týče zastoupení českých političek ve vládě, jedná se o podobná čísla jako výše. V celkovém srovnání jde tedy o 18, 8 % pro členky a 81, 2 % pro členy vlády. Pokud srovnáme vlády přibližně posledních pěti let nebo respektive čtyř vlád, dojdeme k závěru, že situace se rozhodně nelepší. Místo toho, abychom mohli tvrdit, že zaznamenáváme stále vzestupnou tendenci, směr vývoje je naopak kolísavý a nijak povzbudivý. Za první vlády Miroslava Topolánka, období 2006 – 2007, byly z celkové patnáctičlenné vlády pouze dvě ženy, to se rovná 13,3 %. Za druhé vlády, 2007 – 2009, se situace výrazně zlepšila. Z počtu 24 členů vlády bylo pět žen, to je 20, 8 %. Po těchto vládách následovala úřednická vláda Jana Fišera, 2009 – 2010, kdy se procento opět zvýšilo. Ze sedmnáctičlenného vládního sboru bylo zastoupeno 23, 5 % žen, což představuje obsazení ve vládě čtyřmi ženami. Nynější vláda Petra Nečase, 2010 – dosud, je opět krokem zpět. Z celkového počtu šestnácti členů vlády jsou mezi nimi tři členky. Ovšem zde je nutné si uvědomit, že „od ustanovení vlády v létě 2010 až do června 2011 nebyla ve vládě zastoupena ani jedna žena“. Procentuálně jsme se ocitli zpět na 18, 8 %.

V naší dolní komoře parlamentu je situace následující. Poměr 22 % pro poslankyně a 78 % pro poslance. Vývoj zastoupení žen v poslaneckých sněmovnách není pozitivnější, než je tomu u vlády. V roce 1998 se jedná o 15 %. Ve volbách do poslanecké sněmovny parlamentu v roce 2002 se celkové zastoupení žen vyšplhalo na 17 %. Zastoupení žen po volbách 2006 spadlo na 15, 5 %. Poslední volby do poslanecké sněmovny dopadly pro ženy lépe, než v minulých letech. Mohly jsme zaznamenat nárůst o 6,5 % na 22 %⁹³.

---

⁹² POSLANCI EVROPSKÉHO PARLAMENTU. *Evropský Parlament Informační kancelář v České republice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009.html%205.4.13>

Na úrovni senátu není situace nikterak překvapivá. Poměr je adekvátní celému ovzduší naší polické scény. Senátoři mají zastoupení 82, 7 % oproti senátorkám 17, 3 %. V roce 2008 se počet senátorek po volbách ustálil na čtrnácti. Po volbách v roce 2010 se počet senátorek o jednu zvýšil, tedy na patnáct. Po posledních volbách počet senátorek opět klesl na čtrnáct. Tedy z celkového počtu 81 senátorů a senátorek se jejich počet během 5let drží stále stejně a žádný výrazný posun se bohužel nekoná.

Na zastupitelstvech krajů máme rozdíl mezi ženami a muži také dosti výrazný. Po krajských volbách v roce 2004 bylo zvoleno do zastupitelstev 15 % žen z celkového podílu zvolených. O další krajské volby později, přesněji v roce 2008, se počet žen zvýšil o více jak dvě procenta a to na celkových 17, 4 %. V roce 2012 se procentuální zastoupení žen na krajských zastupitelstvech opět zvýšilo přes dvě procenta, a to na 19, 7 %. I když můžeme kladně hodnotit vývoj zastoupení na této politické úrovni, stále nám ve výsledku čísla poukazují na nerovnoměrné zastoupení pohlaví 80, 3 % pro zastupitele oproti 19, 7 % pro zastupitelky. Na webových stránkách Fóra 50 %, konkrétně na stránce rozboru krajských voleb v roce 2012 se dozvíme, že zvýšení počtu žen je zapříčiněno hlavně levicovými stranami a regionálními sdruženími, které měly větší ochotu nominovat ze svých řad ženy.

Poslední analýza napříč lety se zabývá zastoupením žen na postech zastupitelstev měst a obcí. Zde se dostáváme na největší počet političek ze všech zmiňovaných úrovní. Ženy úřadují v zastupitelstvech měst a obcí s 26 %, kdežto muži operují se 74 % zastoupením. Pokud se zaměříme na výsledky voleb v roce 2010, zjistíme, že rozptyl mezi jednotlivými městy je přibližně okolo 27 %. Z počtu 23 měst si nejlépe vedl Chomutov s 37, 14 % a nejhůře Pardubice s 10, 26 %. Z toho pět měst se pohybuje okolo hranice 30 %.

Třešničkou na dortu je úřad prezidenta či prezidentky (taktéž úřad premiérky). Bohužel zde dosahujeme na nejnižší možnou mez a tou je nula.

V celosvětovém měřítku jsme byli jako Česká republika podle Meziparlamentní unie z jejího průzkumu⁹⁴ v roce 2008 na 76. místě v počtu zastoupení žen v poslanecké sněmovně parlamentu. Před námi byly státy jako Zimbabwe, Uzbekistan, Sudan, Tunisia atd. Co se týká senátu, zaujímáme ve světové konkurenci 59. místo.⁹⁵

Mezinárodní unie zveřejnila podobnou analýzu z roku 2012⁹⁶. Nejprve se seznámíme se srovnáním, kde hodnoty ze všech komor parlamentu představují počet žen v politice z roku 1995 a 2012. Celosvětový průměr se zvedl z hodnoty 11,3 % v roce 1995 na 20,3 % v roce 2012.

Tabulka 4 IPU Porovnání zastoupení žen ve světovém měřítku od Mezinárodní unie⁹⁷

	1995	2012
Severské země	36,2%	42%
Amerika	12,7%	24,1%
Evropa včetně sever. zemí	13,2%	23,2%
Evropa bez sever. zemí	10,7%	21,8%
Subsaharská Afrika	9,8%	20,4%
Asie	13,2%	17,9%
Pacifik	7,7%	15,3%
Arabské země	4,3%	13,2%

Další ukazatel celosvětové situace žen sleduje tabulka zastoupení žen v Senátu parlamentu. Tabulka ukazuje 17 států, mezi nimiž se objevuje Česká republika. Co je

⁹⁴ IPU. *Woman in politics: Situation on 1 January 2008*. France. Imprimerie SADAG: Inter-Parliamentary Union and the United Nations Division for the Advancement of Women, 2008. United Nations map No 4136 Rev. 4 (The World Today). ISBN 978-92-9142-376-7. Dostupné z: http://www.ipu.org/pdf/publications/wmmap08_en.pdf

⁹⁵ IPU. *Woman in politics: Situation on 1 January 2008*. France. Imprimerie SADAG: Inter-Parliamentary Union and the United Nations Division for the Advancement of Women, 2008. United Nations map No 4136 Rev. 4 (The World Today). ISBN 978-92-9142-376-7. Dostupné z: http://www.ipu.org/pdf/publications/wmmap08_en.pdf

⁹⁶ *Women in Parliament in 2012: The Year in Perspective*. 2013. IPU. ISSN 1993-5196. Dostupné z: <http://www.ipu.org/PDF/publications/WIP2012E.pdf>

⁹⁷ *Women in Parliament in 2012: The Year in Perspective*. 2013. IPU. ISSN 1993-5196. Dostupné z: <http://www.ipu.org/PDF/publications/WIP2012E.pdf>

na této tabulce pro ČR nepříjemné, že hodnotami, které získala za minulé a přítomné období, se dostává do minusových čísel. Z celkového počtu 17 zemí je celkem pět, které jsou v mínusu, což znamená zhoršení situace v zastoupení žen v horní komoře parlamentu. Čísla v závorce u České republiky znamenají hodnoty z minulého volebního období.

Tabulka 5 IPU Porovnání zastoupení žen v některých zemích světa v horní komoře parlamentu od Mezinárodní unie⁹⁸

Název státu	Počet křesel celkem	Počet žen	Procentuálně vyjádřeno	Změna oproti minulému období
Česká republika	81	14 (15)	17,3% (18,5%)	-1,2 (0)
Slovinsko	40	3	7,5%	5
Egypt	270	12	4,4%	-3,1
Rumunsko	176	13	7,4%	1,5
Mexiko	128	42	32,8%	15,6
USA	100	20	20	3

Z výše uvedených údajů je patrné, že poměr žen a mužů v politice není ideální v České republice. Petra Rakušanová ve své studii uvádí vlivy zastoupení žen v politice ve třech faktorech⁹⁹:

- institucionální faktor - nastavení volebního systému v ČR, domnívá se, že volební systém pro ženy je příznivý
- socio-ekonomický faktor - v ČR není tak výrazný, spíše v mezinárodním měřítku, participaci žen ovlivňuje přístup ke vzdělání

⁹⁸ *Women in Parliament in 2012: The Year in Perspective*. 2013. IPU. ISSN 1993-5196. Dostupné z: <http://www.ipu.org/PDF/publications/WIP2012E.pdf>

⁹⁹ RAKUŠANOVÁ, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. Praha: Forum 50%, 2006. ISBN 80-239-7438-6.

a procento účasti žen na pracovním trhu, ve kterých je ČR na dobré úrovni

- politicko-kulturní faktor – týká se politické a náboženské orientace, podle míry orientace jsou stanoveny určité hodnoty, které ovlivňují názory na ženy ve společnosti, což následně způsobuje výši participace žen ve veřejné sféře

5. Problematika kvót

Tato kapitola bude věnována tématu zavedení kvót. Ačkoli není přímým problémem, kterým by se měla zabývat tato diplomová práce, v závislosti na odpovědi poslankyň lehce nastíníme záležitost ohledně tohoto kontroverzního tématu.

Jak bylo v předchozích kapitolách již zmiňováno, Evropská unie hodlá zavést kvótu 40%¹⁰⁰ do vedoucích pozic velkých evropských firem do roku 2020. K tomu se přiklání Fórum 50% a Gender studies.

Lenita Freidenvall¹⁰¹ ze Stockholmské univerzity ve Švédsku se zabývá projektem „Kvóty – klíč ke kvalitě?“, který komparuje stávající kvótové systémy. Pracuje s dvěma typy kvót.

„1 – kvóty se liší dle toho, zda jsou povinné a jak se užijí

- *Legislativní Kvóty (stanovené ve volebním nebo ústavním právu)*
- *Dobrovolné Kvóty (ve stanovách politických stran)*
  - *Kvóty v kandidatuře (počet žen na kandidátce)*
  - *Vyhrazená křesla (určitý počet parlamentních křesel je vyhrazen pro ženy)*

2 – kvóty se liší dle toho, na jaké úrovni náborového procesu a na jaké úrovni se v institucích použijí

1 – aspirační úroveň („Al woman short list“ – seznam skládající se pouze z žen)

2 – kandidátská úroveň (zipová metoda)

3 – zvolení politici / političky (vyhrazená křesla)“¹⁰²

---

¹⁰⁰ Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorií?. ČESKÁ TELEVIZE. Česká televize: Video [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>

¹⁰¹ RAKUŠANOVÁ, Petra. Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?. Praha: Forum 50%, 2006. ISBN 80-239-7438-6, s. 23

¹⁰² RAKUŠANOVÁ, Petra. Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?. Praha: Forum 50%, 2006. ISBN 80-239-7438-6, s. 23

Fórum 50 % vydalo v roce 2010 sborník z konference „Ženy v politice: výzvy a příležitosti v evropském kontextu“¹⁰³, kde se hlavně uvádí různé pohledy a zkušenosti s touto problematikou. Srovnáme tedy názory napříč Evropou. Marta Ruiz Minguez, španělská diplomatka uvádí příklad ze své země: „Dnes může být Španělsko hrdé na dosažení jedné z nejlepších úrovní v oblasti rovných příležitostí na světě. Například ze 17 členů a členek vlády je 9 žen. Je však také potřeba zmínit, že rozhodně nejde o politickou tradici Španělska.“ Přiznává, že by tak vysoké číslo rozhodně nebylo, jelikož latinská kultura je tradiční, kdyby nebyl v roce 2007 zaveden zákon o faktické rovnosti žen a mužů „zákon má za cíl podporovat genderovou rovnost skrze opatření v různých oblastech, v ekonomických aktivitách, veřejné správě – zkrátka ve většině oblastí. Zákon garantuje vyrovnané zastoupení žen v politice, neboť upravuje zastoupení žen již na kandidátních listinách. V každé pětici kandidujících nesmí být jedno pohlaví zastoupeno méně než 40 %, tedy v každé pětici musejí být dvě nebo tři ženy.“

Małgorzata Fuszara, která na konferenci hovořila za zrovnoprávnění žen v Polsku, vysvětluje, jak se situace v Polsku vyvíjela. O zavedení kvót se hovořilo již od 90. let, ačkoli byly vypracované různé studie a návrhy zákonů, nic neprošlo parlamentem. V roce 2001 se tři strany domluvily na 30% hranici zastoupení žen na kandidátních listinách a výsledek po volbách byl výrazně lepší. Poté se zvedla vlna mnoha ženských iniciativ, které zorganizovaly Ženský kongres s názvem „Ženy pro Polsko, Polsko pro ženy (dvacet let transformace 1989 – 2009)“, který požadoval kvótu 50%, tedy paritu zastoupení žen na kandidátních listinách. V roce 2010 proběhlo první čtení. Jelikož byla konference dříve, než bylo konečné vyjádření polského Sejmu, najdeme pod článkem poznámku editora: „Polský Sejm dne 3. prosince 2010 přijal pohodlnou většinou 241 hlasů (proti 154) zákon upravující nominace na kandidátní listiny. Zákon zavádí minimální 35 % zastoupení žen/mužů na kandidátních listinách. Ze zákona bohužel nakonec vypadla pasáž upravující pořadí kandidátů/ek. Kandidátní listiny, které stanovenou kvótu nesplní, nebudou registrovány (pozn. ed.).“

---

¹⁰³ ŠPRINCOVÁ, Veronika a SMIGGELS KAVKOVÁ. *Women in Politics: Opportunities and Challenges in European Context*. Ženy v politice: výzvy a příležitosti v evropském kontextu, sborník z konference. Praha: Fórum 50 %, 2011.

Sonja Lokar, bývalá poslankyně a spoluzakladatelka „Koalice pro paritu“, které se podařilo prosadit přijetí kvót ve Slovinsku, se ve svém článku ve sborníku z též evropské konference vyjadřuje k situaci postkomunistických zemí. Tvrdí, že ženy nepochopily svůj podíl na moci v politických stranách. Pro ilustraci uvádí tabulku, kde můžeme vidět postkomunistické země, které se snaží o svou transformaci k demokracii a hlavně je vidět vývoj žen v politických volbách.

Tabulka 6 Procento žen v parlamentech v zemích regionu střední a východní Evropy¹⁰⁴

Země	Rok udělení voleb. Práva	Historicky nejvyšší %	% 1990/1	% 1992/4	% 1996/8	% 1999	% 2001	% 2004	% 2010
Albánie	1920	1974-33,2	3,6	5,7		6,4	6,4	5,7	16,4
Bulharsko	1944	1981-21,8	12,9	13,3		10,8	10,8	26,2	20,8
Česká rep.	1920	1986-29,5	10	13,9		15	15	17	15,5
Estonsko	1918		5,7	12,9	10,9	18	18	18,8	22,8
Maďarsko	1919	1980-30,1	7,3	11,4	8,3	8,3	8,3	9,8	11,1
Litva	1918			15		17	17	21	22
Lotyšsko	1921		8,1	7,1	17,5	17,5	10,6	10,6	19,1
Polsko	1918	1980-23	9,6	13	13	13	13	20,2	20
Rumunsko	1946	1985-34,4	3,6	4,1	7,3	7,3	9	10,7	11,4
Rusko	1918	1984-34,5		13,4		10,2	7,7	9,8	14
Slovensko	1920	1986-29,5	18,1	14,7	12,7	12,7	14	19,3	18
Slovinsko	1943/6	1982-26	11	14	7,8	7,8	13,7	13,3	14,4
Chorvatsko	1945	1982-17	4,4	5,8	7,8	7,8	21	17,8	23,8
Bosna a Hercegovina	1945	1982-23	5	3	26	26	20,5	16,7	19
Srbsko	1945		3	?	?	5,5	12	7,9	21,6
Ukrajina	1919		2,4	3,8	7,9	7,9	12	5,3	8

Zdroj: CEE Network for Gender issues, SP GTF, 15. ledna 2001, IPU 31. července 2004, IPU – 28. únor 2010

Dále uvádí vývoj politických stran. Ten rozdělila do 3 proudů. První se staví nepřátelsky vůči ženám v politice a je reprezentován především rokem 1990. Druhý proud reprezentují strany předstírající otevřenost vůči ženám, který byl nejsilnější kolem roku 2000. Třetí proud je stav, kdy jsou politické strany skutečně ženám otevřeny. Sonja Lokar uvádí, že v každé zemi zná minimálně jednu stranu, která spadá do třetího proudu.

¹⁰⁴ ŠPRINCOVÁ, Veronika a SMIGGELS KAVKOVÁ. *Women in Politics: Opportunities and Challenges in European Context. Ženy v politice: výzvy a příležitosti v evropském kontextu*, sborník z konference. Praha: Fórum 50 %, 2011, s. 15

Miroslava Demková, která se vyjadřuje k situaci na Slovensku, nevnímá situaci Slovenska a jeho zastoupení žen příliš kladně. Odkazuje na historii spojenou s Českou republikou. To se týká volebního práva pro ženy z roku 1920, dále říká, že první ženu v parlamentu můžeme ale zaznamenat až v roce 1958. Podotýká, že systém kvót byl před revolucí uplatňován a míra zastoupení žen se pohybovala mezi 20 – 30 %. Po roce 1989 se ale od něj upustilo. Zastoupení žen v parlamentu po volbách v roce 2010 dosahuje 15,3 %, což je méně než v ČR. Pozornost zaměřuje na politiky, které se tím nechtějí zabývat, pokládají situaci za vyřešenou a tím je neexistující. Také apeluje na ženy, aby se více zapojily a podporovaly se navzájem.

6. Rozhovory s poslankyněmi

Jak se k dané situaci ale staví samotné politické strany, ženy a političky? Na tuto otázku jsme se zeptali přímo jich.

Zajímavou kampaň vedla do PSP 2010 strana Věcí veřejných. Věci veřejné chtěly poukázat na to, jak sami říkají¹⁰⁵, že mají ženy ve straně. Političky nejprve nafotily billboard v plavkách v roce 2009, který paroduje podobný billboard politiků z ODS, který říká, že voliči mají nechat politiku na dovolené doma a užívat si. Na to zareagovaly političky z VV, konkrétně političky Kateřina Klasnová, Karolína Peak, Kristýna Kočí, Lenka Andrášová a zorganizovaly proti kampaň s názvem „*Kluky pusťte k vodě, volte naše holky*“. Dále v roce 2010, kdy byl v plném proudu předvolební boj do poslanecké sněmovny, zapózovaly na kalendář fotografa Ondřeje Pýchy. Černobílý kalendář odhaluje rozvernou ženskou krásu, respektive svůdnou krásu političek z VV. Podotkněme, že výtěžek šel na dobročinné účely. Snímky z obou kampaní můžete nalézt v příloze.

Prvotní záměr zviditelnit stranu díky kráse žen podle rozruchu, který byl okolo „fotografické kampaně“, snad možná vyšel. Zda se jim to povedlo, můžeme posoudit každý sám. Otázkou ovšem zůstává, jak moc to bylo korektní, zda to bylo přínosné či nikoli a co si o to myslí zainteresované poslankyně dnes. Neprohloubilo to stereotypní vnímání žen ve společnosti natož ještě vnímání žen v politice? Podívejme se, jak se na situaci žen v politice dívají samotné političky Věcí veřejných, a co si zpětně myslí o své kampani, která mimo jiné zahrnovala focení kalendáře.

Rozhovor je koncipován do dvou částí. První část se zabývá obecnými otázkami k tématu ženy v politice, jejich současné situace a snaží se postihnout celkový náhled dotazované na tuto problematiku. Druhá část konverzace by měla být přesunuta na téma zobrazování žen v politice a konkrétně se týká kampaně politické strany Věci veřejné do poslanecké sněmovny parlamentu v roce 2010. Zajímá nás, jaký mají dotazované

---

¹⁰⁵ IDnes.cz: zprávy. IDNES.CZ. *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-ze-strany-veci-verejne-to-poradne-rozjely-nafotily-sexy-kalendar-1zt-/domaci.aspx?c=A100422_185418_domaci_kop

poslankyně na kampaň názor nyní a zda se nestaly jen zmanipulovanými loutkami ve hře pro muže zvané politika.

Průzkumu se zúčastnily tři političky, které se v roce 2009 – 2010 účastnily kampaně Věcí veřejných. Z celkového počtu pěti dotázaných s žádostí o spolupráci, se pozitivně vyjádřily političky: poslankyně VV ThDr. Kateřina Klasnová, poslankyně VV Mgr. Lenka Andrášová, místopředsedkyně vlády Mgr. Karolína Peak, bývalá poslankyně VV. Rozhovor se nepodařilo uskutečnit s poslankyní Kristinou Kočí, která odmítla rozhovor kvůli zaneprázdněnosti a zdravotních důvodů. Ačkoli následně souhlasila se zasláním a vyplněním dotazníku, bohužel se mi dotazník nedostal zpět. Dále hovor nebyl uskutečněn s fotografem Ondřejem Pýchou, který na email nereagoval.

S poslankyní Lenkou Andrášovou jsem se setkala 20. února 2013 ve 14h v její kanceláři ve Sněmovní ulici. Setkání trvalo 45 minut, z čehož byla přibližně půlhodina čistého rozhovoru. Paní poslankyně byla velmi ochotná komunikovat a rozhovor byl velice příjemný.

Schůzka s poslankyní Kateřinou Klasnovou se odehrála téměř měsíc poté. Setkaly jsme se opět ve Sněmovní ulici v její kanceláři dne 18. března v 11, 30h. Na tento rozhovor bylo méně času než s předchozí paní poslankyní, ovšem domnívám se, že to výrazně neovlivnilo kvalitu informací, které se podařilo tímto rozhovorem získat. Nahrávka z našeho setkání obsahuje dvacet minut čistého rozhovoru.

Oba dva rozhovory mi byly poskytnuty se souhlasem dotazovaných poslankyň na diktafon, tudíž jsou k dispozici v elektronické podobě.

Paní místopředsedkyně vlády Peak byla bohužel zaneprázdněná, tudíž se se mnou nemohla setkat osobně, nicméně mi zaslala velmi zajímavý článek, který sepsala o této tématice a též připojila vyplněný dotazník s otázkami, které jsem jí poslala předchozí den. Článek se jmenuje „*Holky, co spolu nemluví*“ a byl sepsán k „neoslavení“ MDŽ. Nejprve zmiňuje historii tohoto svátku, jeho americké kořeny a následně poničení reputace minulým režimem. Dalším tématem článku je rovnost mezi muži a ženami. Pozastavuje se na nerovnoměrném rozložení mezi prací a příjmy: „*Na světě se ženy podílí šestašedesáti procenty na práci, ale mají jen jedenáctiprocentní*

*podíl na příjmu a vlastní jen jedno procento půdy.*¹⁰⁶ Což potvrzuje, že máme do rovnosti v celosvětovém měřítku daleko. Jako důvody uvádí například to, co jsem již psala v úvodu, že na tom má podíl i náboženství a společenské tradice. Přesto, že podotýká, že rozdíl mezi bojem za práva žen v oblastech Afriky nebo Asie v porovnání s problémy v evropském měřítku jsou ohromné, tak spatřuje zásadní problémy nedostatku českých žen v politice ve třech bodech.

Za prvé se jedná o mentalitu našich žen, respektive jejich malého sebevědomí, pochybnosti, které vyplývají z vlastních chyb či nedostatků.

Za druhé jsou to povinnosti z rodičovství. Karolina Paek vysvětluje, že termín rodičovství použila záměrně, jelikož se narození potomka a péče o něj týká obou rodičů, proto nenapsala mateřství. Přiznává, že ve většině případů jsou to ale ženy, které primárně obstarávají péči a jdou na mateřskou dovolenou. Problém ale nastává v momentě nástupu do práce. Tvrdí, že tady by měl pomoci stát, aby usnadnil nástup do zaměstnání a vůbec vytvořil podmínky, které by pomohly rodičům, kteří vychovávají své děti jít do práce a zbytečně nebyt na dlouhé mateřské dovolené. Řešení spatřuje třeba v podpoře státu na zaměstnání s částečným úvazkem. V tomto bodě se shoduje jak s Forem 50%, tak s Gender studies. *„Česká republika je v Evropské unii nejzaostalejším státem v podpoře práce na částečný úvazek a vytváření sdílených pracovních míst. Situace se trochu posouvá k lepšímu. Ministerstvo práce a sociálních věcí od března poskytuje příspěvek zaměstnavatelům na pracovní místo na částečný úvazek. Osobně bych za lepší považovala daňovou úlevu než příspěvek. Přerozdělování vytváří zbytečnou byrokracii a prostor pro korupci. Příspěvek ale snad kromě vytvoření pracovních míst částečné úvazky zpropaguje mezi zaměstnavateli, kteří často nevědí, že zaměstnávání na částečný úvazek pro ně není zvýšenou zátěží na odvodech.*¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Karolina Peak mi zaslala tento článek jako přílohu k vyplněnému dotazníku, na internetu je například k přečtení na těchto stránkách: PEAK, Karolína. Holky co spolu nemluví aneb jiný pohled nejen na MDŽ. *Parlamentní listy* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Peake-Holky-co-spolu-nemluvi-aneb-jiny-pohled-nejen-na-MDZ-265370>

¹⁰⁷ PEAK, Karolína. Holky co spolu nemluví aneb jiný pohled nejen na MDŽ. *Parlamentní listy* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Peake-Holky-co-spolu-nemluvi-aneb-jiny-pohled-nejen-na-MDZ-265370>

Třetím a nejdůležitějším faktorem je podle ní vzájemná ženská rivalita. Závěrem dodává, že by se ženy měly snažit o spolupráci a ne si navzájem škodit, jelikož problémů okolo ženské participace ve všech sférách života je dost i bez toho. Celý článek najdete v příloze. Informace byly zjištěny nestrukturovaným rozhovorem nebo formou dotazníku.

Níže můžeme vidět seznam připravených otázek:

Otázky týkající se postavení žen ve společnosti a v politice::

- Jak jste se dostala do politiky? Co Vás k tomu vedlo? Popřípadě, jak jste se dostala na kandidátku VV?
- Myslíte si, že jsou ženy v politice potřeba? Je potřeba kultivovat politiku tzv. ženským prvkem?
- Jsou potřeba proč? Jsou dostatečně hájeny zájmy žen? Například otázky ohledně mateřské dovolené, platová rovnost apod.?
- Co si myslíte o souvislosti, že čím je vyšší funkce, tím méně žen tyto vyšší pozice obsazuje?
- A pokud ty ženy ve vyšších pozicích jsou, konkrétně v politice, tak se většinou jedná o tzv. slabší ministerstva (např. kultura), snad výjimkou je ministryně Parkanová či předsedkyně PS Němcová, myslíte si, že toto mohlo mít vliv i na dění ohledně ministerstva obrany a místopředsedkyně vlády Peak?
- Myslíte si, že jsou ženy zastoupeny ne/dostatečně? Proč si myslíte, že ženy v politice nejsou?
- Co si o tom myslí muži? O ženské politice, o jejich potřebě v ní atd.
- Co si myslíte o kvótách, jsou potřeba?

- Vnímáte nějaký tlak ze strany společnosti, že jste v politice, protože jste žena? Popřípadě od mužů - politiků? Máte nějakou osobní zkušenost s diskriminací?
- Označila byste se za feministku?
- Co si myslíte o rozdělení rolí mužů a žen ve společnosti v ČR? Myslíte si, že stále převládá tradiční pojetí?

Kampaň 2010

- V souvislosti s problematikou žen v politice, jak hodnotíte kampaň VV do PSP, narážím na focení kalendáře? Fotila jste už v roce 2009 v bikinách pod heslem: „*Kluky pusťte k vodě, volte naše holky*“. Jak se na to díváte zpětně?
(Paní poslankyně Andryšová pro iDNES 22.4 2010 řekla „chceme upozornit na to, že máte ve vedení ženy“.)
- Zaslechla jste nějakou kritiku, jako třeba že tímto podporujete genderové stereotypy, nebo že na západě je tohle neakceptovatelné? Myslíte si, že by se na západě politicky vysoké politiky podobné akce účastnily? A že by např. Hillary Clinton takovou to akci podpořila?
- Zajímalo by mě, co jste si myslela, když Vám nabídli focení kalendáře a kdo Vám to nabídl? Kdo kampaň vymyslel? Necítila jste nějaký tlak ze své strany, abyste se focení účastnila, nebo jste si řekla, že je to dobrý nápad?

Přepis rozhovorů s poslankyněmi najdete v příloze.

6.1 Komparace odpovědí poslankyň – názory na ženy v politice a společnosti

V této kapitole se budeme snažit o srovnání odpovědí zainteresovaných současných či bývalých poslankyň politické strany Věci veřejné na současné dění v politice z hlediska participace žen a též srovnáme jejich názor na kampaň, kterou jsme podrobně osvětlili v předešlé kapitole.

První otázka zněla, jak se političky dostaly do politiky. Jak poslankyně Klasnová, tak místopředsdkyně vlády Peak nejdříve působily v různých občanských sdruženích, které měly nějakou souvislost s jejich bydlištěm. U Karoliny Peak se jednalo o problémy, spojené s mateřskou dovolenou, péčí o děti a zázemím, které město poskytovalo, což vedlo k různým jednáním se zástupci města. Díky tomu se seznámila se stranou Věci veřejné, což posléze vedlo ke vstupu do komunální politiky.

Kateřina Klasnová na tom byla podobně. Účastnila se protestu za výstavbu podzemních garáží v Klárově, kde, jak sama uvedla, žije. To ji přivedlo do komunální politiky. Obě dvě političky se shodují, že to byla velká zkušenost a jsou na svou práci na této úrovni politiky hrdé.

Poslankyně Andrýsová vyrůstala v prostředí, kde v členech své rodiny viděla politické vzory, jelikož se aktivně účastnily veřejného života, a měla tak odlišnou zkušenost. Po studiích, které byly zaměřené na kariéru v politické sféře, začala pracovat pro reklamní agenturu, která měla blízký vztah ke straně Věci veřejné díky kampani pro VV. Zde se Lenka Andrýsová seznámila se členy strany a vstoupila tak do politického dění. Jelikož v rozhovoru několikrát zaznělo slovo „kandidátka“, zajímalo mě, jak se na kandidátní listině lze objevit. Poslankyně Andrýsová mi ochotně vysvětlila celý systém. Prakticky se shoduje s cestou političek Klasnové a Peak, „*na komunální kandidátku se můžete dostat tak, že se začnete zajímat o politiku, vyberete si stranu, která vám je blízká a ozvete se jim a třeba jste aktivní v tom jejich regionálním klubu a ten regionální klub potom sestavuje tu konkrétní kandidátní listinu, no a já jsem před tím třeba ještě kandidovala do Evropského parlamentu, tehdy jsem ještě nebyla členkou strany, ale ta strana mě znala, oslovila mě a já jsem si říkala, proč*

ne? A potom jsem vlastně kandidovala ve sněmovně zase jsem byla na kandidátce a bylo to tak, že vlastně tam Věčkaři volili mezi, myslím si, že tam bylo šest lidí nebo tři lidi, teďka si nejsem jistá, myslím že šest, vybírali vlastně pořadí lidí, jak si je představují, jak by je chtěli na kandidátce a tam jsem vlastně nasbírala nejvíce hlasů mezi našima příznivcema a byla jsem tudíž umístěna potom na první místo.“

V další části rozhovoru se řeší problematika zastoupení žen v politice. Jedná se o otázky typu, zda jsou ženy v politice potřeba a zda je zastoupení dostatečné? Pokud se otázka týkala toho, zda jsou ženy v politice potřebné, političky se shodují na tom, že ano. Poslankyně Andrýsová shodně komentuje potřebu žen v politice: *„ženy určitě by v politice být měly, a to protože zhruba polovina občanů v České republice jsou ženy a ženy jsou něčím specifické“*, jako Karolina Peak: *„společnost je více než z 50% tvořena ženami, a ty mají své specifické potřeby a požadavky a je třeba, aby politika, která podmínky pro život ve státě do značné míry určuje, byla vedena právě i ženami. Jinak na jejich potřeby nebude brán ohled.“*

V dalších otázkách se mi od každé političky dostalo různého názoru. Poslankyně Andrýsová na dotaz ohledně dostatečného či nedostatečného zastoupení žen v politice řekla, že si myslí, že žen je nyní v politice dostatečně a že je situace, dalo by se říci v normě, a pokud by nějaký problém byl, respektive kdyby ženy nějaký problém ohledně hájení práv žen měly, to se týká například platové rovnosti a mateřské dovolené, tak by byl ženský názor na tu to situaci určitě vyslyšen a uskutečnily by se nějaké konkrétní kroky k jeho řešení: *„takže ten názor tady určitě zazní a věřím, že i když by tady byla jedna žena, která má tady tu zkušenost a vystoupila na plénu a vysvětlila tu situaci, takže bude vyslyšena a že může určitě změnit potom celkové rozhodnutí.“* Rozdílný názor má ale na situaci místopředsedkyně vlády Peak, která rozhodně tvrdí, že žen je v politice málo na všech politických úrovních a přirovnává politiku k novodobému válečnému bojišti.

Kateřina Klasnová se k otázce potřeby zastoupení žen na poli politiky vyjádřila poněkud obširněji a spojila více otázek dohromady, nicméně si myslím, že její odpověď vystihuje současnou situaci žen v politice: *„to je zajímavý dotaz, protože jinak bych bývala byla odpověděla před třemi lety a jinak vám odpovím dnes, já jsem byla přesvědčená o tom, ... protože před těmi pěti lety jsem byla vyhlášena nadějnou*

politickou (pozn. Fórem 50 %), tak jsme měla právě ten pocit, že ten mužský a ženský přístup v politice je zásadně odlišný a že by právě mohl vést k určité kultivaci politické scény, dnes po těch zkušenostech, které mám, tak můžu říct ano, ženský přístup je jiný než mužský přístup, tak jako je jiný přístup v životě ženy a mužů, ale to neznamená, že by ženy proto byly lepší političky, ba někdy to tomu bývá přesně naopak, je trošičku složitější samozřejmě pro ženu, aby se prosadila v politice, protože žena je žádoucí z hlediska, to se volá po tom zastoupení žen na kandidátce, takže samozřejmě z toho pohledu žádoucí, z druhé strany se už příliš moc neočekává, že by žena byla opravdu velmi aktivní političkou a když se podíváte třeba i trošičku do příběhu jiných žen, třeba na vysokých postech, na postech ministryň apod., tak bohužel vám z toho nevzejde hezký obrázek, většinou často bývají manipulovány muži.“ K otázce zda jsou zájmy žen hájeny na politickém poli dostatečně v porovnání s tím, jakého poměru zastoupení ženy dosahují v politice, mi odpověděla, že jsou tyto otázky v jednání, nicméně že se na ně zapomíná a za další že to takto nemůžeme obecně srovnávat, že větší procento zastoupení žen v politice úměrně předpokládá větší procento řešení sociálních otázek, i když je pravda, že ženy jsou odlišné od mužů, například tím, že jsou více empatické a mají jiný přístup, podle Kateřiny Klasnové by stačilo, kdyby se „lidé v politice chovali slušně bez ohledu na pohlaví.“

V oblasti otázek proč je žen v politice neustále málo a proč neobsazují ženy obecně vyšší posty, evidují spoustu zajímavých názorů. Paní poslankyně Andrášová například demonstruje jeden z případů na sobě, kdy ženy nejsou ve vyšších pozicích, jelikož o ní neusiluje, protože to tak sama nyní necítí, chtěla by čerpat zkušenosti tam, kde je teď a nemyslí si, že by muži ženy do politiky či na vyšší funkce nepustili, dále se vyjadřuje takto: „ale taky třeba znám ženy, které se vlastně nehrnou do těch pozic, že o to, že vnitřně necítí, že by to tak moc chtěly a navíc třeba chtějí, když jsou v dejme tomu v produktivním věku, jestli to tak můžu drsně nazvat, tak vlastně mají děti a vlastně řeší dilema, že mají hodně rády ty děti, chtějí být s nima a zároveň si třeba říkají, že nechtějí mít vysokou pozici, protože ví, že by ztratily vazbu k těm dětem třeba, takže musí řešit tady toto dilema, což by teoreticky mohli řešit stejně tak i ty muži, ale je to přece jenom trošku jiné, protože ta žena podle mě k tomu dítěti možná má ještě bližší vztah... Takže to si myslím, že spíš není ten problém v tom systému kolem, ale vlastně v tom, co ta žena chce, ale pak máte i ambiciózní ženy a určitě není problém dostat se na vyšší pozici.“

K otázce mateřství se trochu v jiném duchu vyjádřila ředitelka Fora 50% Jana Smieggels Kafková na přednášce Gender Equality and Political Feminism, která také vidí spojené problémy s výkonem vyšší funkce s mateřstvím. Jelikož je většinou žena nucena jít na mateřskou dovolenou, i když jde o volbu obou rodičů, je potřeba ekonomicky zajistit rodinu, tudíž rodič s menším platovým ohodnocením zůstává po dohodě na mateřské dovolené, tím se samozřejmě zmenšuje ochota zaměstnavatelů ženy do vyšších pozic obsazovat. Tím se dostáváme k platové rovnosti mezi mužem ženou a točíme se neustále v kruhu.

Paní místopředsedkyně vlády Peak poukazuje na tři zásadní problémy, jak je uvedeno v předchozí kapitole, kde je rozebrán její článek, a to:

- 1 – mentalita českých žen
- 2 – omezení vyplývající z mateřství
- 3 – ženská rivalita

Výše zmíněné potvrzuje i ve své odpovědi v předloženém dotazníku: *„Ženy jsou méně průbojné, často si nevěří. Muži se vrhají do vysokých pozic celkem sebevědomě. To je jedna věc. A druhá je pak samozřejmě mimořádná časová náročnost například vládní funkce. Neustálá pozornost a tlak také nejsou věci, které každá žena vyhledává. Ženě je ještě méně příjemné než muži, když ji na ulici někdo nadává nebo je hrubý, když ona sama ví, že dělá práci poctivě. To jsou všechno stinné stránky vrcholných politických funkcí. Plus nepochybně fakt, že stále jsou pravidla utvářena do značné míry muži a ženy si v politice vzájemně nepomáhají.“*

Poslankyně Kateřina Klasnová se ve své výpovědi spíše blíží názoru političky Andrýsové tím, že také říká, že samy ženy musí chtít, že si musí uvědomit, že politika je stále ještě více doména mužů. Další souvislosti vidí v naší minulosti, v letech komunismu, také v tom, že oproti některým méně rozvinutým státům nemáme nastavené kvóty, tudíž jsou v počtu obsazení žen před námi. Lepší situaci spatřuje na úrovni komunální politiky, což ostatně můžeme z analýzy Fóra 50% vidět, jelikož se zastoupení žen na této úrovni pohybuje přibližně o 6% výše. To, že je žen v komunální politice více, odůvodňuje tím, že ženy mají potřebu se angažovat, ale ve věcech, které se jich nějak dotýkají, jako například řešení v otázkách mateřských

a základních škol, dětských hřišť, bezpečnosti apod. Přes různá občanská sdružení se dostávají právě spíše do komunální politiky, která je jim bližší, jako ve své podstatě nejprve stejně působily političky Klasnová a Peak. Dále předpokládá, že role matky a vrcholné političky nejdou dost dobře k sobě. Politika je velmi časově náročná a díky tomu, že Klasnová nemá ještě rodinu, tak se může politice věnovat naplno. Jelikož každá výjimka potvrzuje pravidlo, političky Andrýsová i Klasnová zmiňují případ paní poslankyně Kaslové, která za jedno volební období čeká již třetí dítě. Poslankyně Klasnová se domnívá, že skloubit politickou dráhu a mateřství lze v případě, že děti jsou již odrostlejší a politička má tolerantní manžela.

Při setkání s Ondřejem Liškou, předsedy SZ, jsme se také zeptali na jeho názor na zastoupení žen v politice, který jde trochu proti výroku Kateřiny Klasnové. Odpověděl, že názor kdyby ženy do politiky chtěly, tak tam jsou, ale ony nechtějí, je nesmysl, protože ženy nemají stejné příležitosti se tam dostat.

Abychom tvrzení, že ženy na vyšších politických postech jsou nějakým způsobem diskriminovány nebo je jimi manipulováno, mohli podložit nějakým důkazem, v době psaní mé diplomové práce se rozběhla kauza ohledně místopředsdkyně vlády Peak na pozici ministryně obrany. Vstup paní Karolíny Peak na ministerskou půdu byl od začátku velmi komplikovaný. Po předčasném odchodu bývalého ministra Alexandra Vondry se rozběhla akce s názvem „najděte nového ministra“. Volba po mnoha diskusích padla na Karolinu Peak. Demonstrativním příkladem toho, jak takové diskuse vypadaly, je například názor bývalého prezidenta České republiky Václava Klause, který jsme mohli slyšet na setkání s ekonomy a byznysmeny v Praze 7. prosince 2012: „já si nedovedu představit, že pani Peak se přes noc, dneska nebo zítra, stane odbornicí na armádu a že vůbec vojáci, statní mužové, přijmou takovou dívenku v roli ministryně obrany, nedovedu si to vůbec představit.“¹⁰⁸ Ačkoli byla nakonec Karolina Peak na post ministryně zvolena, její vedení ministerstva obrany trvalo přibližně týden. Byla kritizována za personální změny, které provedla a to jí stálo křeslo ministryně. Otázka je, do jaké míry bylo její

---

¹⁰⁸ Statní vojáci dívenku Peake za ministryni obrany nepřijmou, míní Klaus. *IDNES.cz* [online]. 7.12.2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/klaus-o-karoline-peake-06k-domaci.aspx?c=A121207_093811_domaci_zt (citace je doslova přepsaná řeč bývalého prezidenta Klause z videonahrávky, která je dostupná na této webové stránce)

jednání chybné a v kolika procentech se podílelo na jejím rychlém odchodu to, že je žena. I sám Liška říká, že v některých situacích jsme k mužům shovívavější, nežli k ženám, ve stejné situaci.

Bohužel není možné takovou podrobnou analýzu udělat, ačkoli se může jevit odvolání jak z profesních, tak z genderového hlediska přijatelné. Argument při jednání o odvolání generála z funkce Karolinou Peak, že je žena a že tudíž nemůže rozumět obraně, jak jsem mohla slyšet na jednání v poslanecké sněmovně 14. prosince, dosti nahrává tvrzení, že hledisko pohlaví je v tomto případě více či méně zastoupeno.

Jak se na tuto situaci dívají oslovené političky? Řečeno jedním slovem, překvapivě. Pohled poslankyně Andrýsové je osobní a týká se vůbec dosazení Karolíny Peak do ministerského křesla. *„pro mě je teďka možná trochu složitější o tomhle mluvit zcela otevřeně, ale budu se snažit být maximálně otevřená. A já osobně jsem nebyla pro to, aby Karolína Peak vzala ministerstvo obrany vůbec, to nesouviselo s tím jestli je žena nebo není, ale souviselo to s tím, že jsem nevnímala její jako historickou práci na tomhle tématu a když nevidím že ten člověk, je s tím tématem propojený, tak mě to rozčílí“* Pokud v této odpovědi poskočíme o pár vteřin dále, poslankyně Andrýsová narazí také na to, co v prosincovém setkání zmiňoval předseda SZ, že: *„v řadě rezortů se zase stává, že tam že nastoupí na rezort člověk, který není úplně s tím rezortem předtím spojovaný a možná že u mužů by se dalo říct, že se to častěji toleruje a u Karolíny to bylo téma, ale já si myslím, že to byla i politika, že tam se spojilo víc faktorů a i když třeba ty činy, co ona udělala na tom ministerstvu, si nemyslím, že by byly špatné, tak pravda je, že za to byla velmi kritizovaná, ale já to nevnímám, že by to byla válka mezi muži a ženami.“*

Karolina Peak se vyjadřuje v souvislosti s otázkou pozice žen na vyšším postu a své kauzy takto: *Nejen že se jedná o slabší ministerstva, ale muži mají také tendenci na tyto pozice navrhopvat a dosazovat ženy, které příliš silné nejsou a oni je pak řídí. Když se tomu nepoddáte, dlouho vás v té pozici nenechají (viz můj týden na MO).* Pokud se vrátíme k první citované odpovědi Kateřiny Klasnové, zjistíme, že jsou prakticky totožné pasáže o manipulaci žen muži, respektive když je žena například na ministerské pozici.

Poslankyně Klasnová si také ohledně kauzy na ministerstvu obrany myslí, že v tom hraje roli politika, nicméně výrazněji než poslankyně Andryšová. „*To není, že by zlý Píček, Nečas a Kalousek se spikli, tam dokonce naopak byla dohoda si myslím mezi TOP09 a byla snaha ten resort ministerstva obrany přepsadit novými lidmi, spíš bližšími TOP09, ve finále ale ten krok neuměla ho načasovat, neuměla si zvážit svoje reálné možnosti, nemyslím si, že by to vůbec souviselo s tím, že to je žena, byť se samozřejmě v médiích snaží vzbudit ten dojem, já jsem ta holka, se kterou se kluci nebaví, to si myslím, že takhle určitě není.*“

Nyní bychom přistoupili k otázce kvót, které jsou vnímány společností rozporuplně. Zda kvóty ano či ne jsem probírala se všemi aktérkami výzkumu. Ať už jsou to obchodní firmy nebo politické zastoupení státu, vyjadřovaly se politicky následovně. Paní poslankyně Lenka Andryšová má ke kvótám spíše negativní vztah z hlediska toho, že má pocit, že žen je nyní v politice dost. „*ted' tam je ted' žen docela dost, musím říct, já si myslím, že to jak to je dneska, že to není špatné a že sice bysme mohli třeba chtít uměle nastavit procento nějaký, jako které tam musí být zastoupeno žen, ale já si myslím, že to vlastně není nutné a že ty ženy si k té politice nachází cestu a že do té politiky jdou no, takže já jsem spokojena s tím, jak to je dneska i když by určitě to číslo by mohlo zase jiné, já si myslím, že prostě, že ten názor těch žen tam zaznívá.*“ Na přímou otázku, zda si myslí, že jsou kvóty potřeba, odvětila, že si myslí, že v České republice nejsou. Argumentuje tím, že když žena chce do politiky, tak ji nic nebrání tomu, aby mohla vykonávat tuto práci.

Místopředsedkyně vlády Karolina Peak se také na záležitosti okolo kvót neřídá nijak pozitivně. Doslova říká, že není „*zastáncem sociálního inženýrství*“.

Paní poslankyně Kateřina Klasnová též kladně nehodnotí zavedení kvót z důvodu toho, že by to jasně neznamenal lepší politiku. Její názor na věc přesně zní: „*Samozřejmě se dá říct, že by mělo být více žen, tak jako bylo více žen v manažerských pozicích, ale nemůžete to nikdy nastavit nějakým umělým způsobem, kvóty tak jak se po nich třeba volá, je věc, která může působit jako pozitivní prvek, proto aby se ženy právě prosadily v odvětvích jako je politika ale ve finále si myslím, že by to působilo kontraproduktivně, oni ženy samy musí chtít...že to je pořád přece jenom trošičku víc mužský svět a že budou mít muset ostré lokty, a uměle si říct, že se udělá půl na půl*“

a zazipujou se krásně kandidátky a všechno bude skvělé, tak takhle by to nefungovalo, protože ten výsledek by neznamenal větší kultivaci politiky a neznamenal by větší chuť žen, aby se zapojily do politiky a myslím, že by spíš z hrůzou z té politiky utíkaly.“

Na dotaz ohledně vnímání žen v politice ze strany společnosti měly političky shodný názor. Poslankyně Andrýsová říká, že se jí zdá česká společnost liberální a nemá s ničím problém, co se týká tohoto tématu. Jako příklad uvádí situaci předsedkyně poslanecké sněmovny Němcové *„nemyslím si, že ta naše společnost třeba byla proti ženám ve vysoké pozici, zrovna teďka jsem, včera jsem přemýšlela nad paní předsedkyní Němcovou, že ona vlastně je ženou na vysoké pozici a zvládá to úplně bravurně, by se dalo říct, a ta společnost nemá proti ní vůbec nic, že by řekli, je to žena a nepatří na tuto pozici, ale sama prostě dospěla do toho, že tu pozici přijala a že tu pozici chtěla a to je určitě přirozené a jinak já neodsuzuju, ani nebo nepřijde mi zvláštní, když třeba víc žen je v domácnosti, protože si myslím, že vlastně je to ještě něco, co my v té kultuře máme“.*

Místopředsedkyně vlády Peak má stejný názor na českou společnost jako Lenka Andrýsová. Krom toho si žádný tlak ze strany společnosti na to, že je žena v politice, neuvědomuje. *„Česká společnost je, myslím, celkem liberální. Spíše než vyložené veřejně dané limity ze strany společnosti cítím určité stereotypy v myslích všech z nás.“*

Poslankyně Klasnová vzpomíná, že rozhodně tlak ze strany společnosti vnímá. Poukazuje na zažité stereotypy, kdy se v politice v minulosti více angažovali muži. Hlavně přičítá určitý tlak médiím, které ty stereotypy podporují a sama si vybavuje své zkušenosti, jak při rozhovorech moderátoři s touto genderovou politikou manipulují. Vzpomíná na své začátky ve vrcholné politice, kde to cítila ve velké míře. Nejvíce si vybavuje, že když vstoupila na pole celostátní politiky, kde se musela vypořádat se stereotypy, jako jsou například, že je žena, mladý věk, světlý odstín vlasů, což se u mužů neřeší. Co se týče reakcí od mužů politiků *„s pohledů politiků, ti kolegové vás začnou akceptovat, ale musíte si tu pozici tvrdě vybojovat, na začátku je taková ta snaha trošičku, „tak jo je tady nějaká ženská“, neberou vás hned jako kolegu, ale určitý stereotypy tam u nich také jsou.“*

V návaznosti na odpověď Kateřiny Klasnové, co si myslí o ženách v politice muži nebo zda političky pocítily určitou formu diskriminace, to nijak výrazně nerozebírají, až na Kateřinu Klasnovu, která, lze snad soudit z osobního setkání, upřímně odpovídá na to, jak to v politické společnosti, kde převládají muži je. *„No a z hlediska těch chlapů, to je takový normální, no...v Americe by neustále dávali asi nějaké podněty za sexuální „harašment“ apod. ale to je taková klasika zase, to člověk nemůže takhle brát, to je kdybyste byla v jakémkoli zaměstnání, tak se setkáte s podobnými reakcemi.“*

Poslankyně Andrýsová si nevybavuje nic osobního: *„ To ne, to spíš když už tak už spíš jsem se setkala s kritikou jakoby mého věku nikoli pohlaví.“*

Paní místopředsedkyně vlády Peak si žádný tlak ze strany mužů či společnosti neuvědomuje.

6.2 Komparace odpovědí poslankyň – kampaň Věcí veřejných

V další části rozhovoru byly pokládány otázky ohledně zobrazování žen v politice a to konkrétně ve volební kampani politické strany Věci veřejné do poslanecké sněmovny v roce 2010. Jak už jsme zmínili, kampaň spočívala mimo jiné i v propagaci političek VV prostřednictvím focení volebních billboardů a fotokalendáře. Strana chtěla podle poslankyně Lenky Andrýsové¹⁰⁹ upozornit na to, že Věci veřejné mají ve své straně ženy a že je možné je volit. Kolem této kampaně se strhla mediální lavina, která doputovala až do zahraničních televizí, jmenujme třeba CNN a do Wall Street Journal, které uvedla ve své odpovědi Karolina Peak.

Zajímalo nás, jak se poslankyně dívají na tuto předvolební kampaň s odstupem času a zda jí nepovažují, řekněme, za přemrštěnou.

Jako první v tomto oddílu rozhovoru byla položena otázka týkající se jejich osobního pocitu na kampaň a poohlédnutí se v této záležitosti více jak dva roky zpět.

---

¹⁰⁹IDnes.cz: zprávy. IDNES.CZ. *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-ze-strany-veci-verejne-to-poradne-rozjely-nafotily-sexy-kalendar-1zt-/domaci.aspx?c=A100422_185418_domaci_kop

Politicky chronologicky odpovídaly podle data vzniku billboardu a kalendáře. Nejprve se tedy zaměříme na odpovědi ohledně focení billboardu a poté na výroky k focení kalendáře. Billboard byl nafocen v roce 2009 a podle všech odpovědí to byl právě nápad dotazovaných političek.

Paní poslankyně Andrášová se vyjádřila k protikampani ODS následujícím způsobem: *„Když začnu u toho billboardu, tak mi to přišlo takový vtíp, že to byla parodie vlastně na stejný billboard z ODS, takže mě to nepřišlo nijak strašné a v podstatě zrovna moje plavky mě přišly velmi kontroverzní, né kontroverzní, naopak, právě strašně v pohodě, že to bylo v podstatě jako tričko a jsme si vzala k tomu sukni, když jsme se fotily, takže já v tom absolutně nebo nevidím v tom problém, a spíš mi to přišlo jako legrace a něco jsme museli udělat, aby jsme upozornily na to, že vůbec existujem a ono pak když už ty lidi vidí a mají nějaký vjem, pamatujou si něco, tak už si vybaví třeba potom i to, že nás můžou volit a pak už třeba slyší i něco z programu a už si nás začínají spojovat, takže si myslím, že to určitě nebyl krok vedle a nestydím se určitě za to, že jsem žena a stejně tak že se nestyděli pánové z ODS, že jsou chlapi.“* Nutno reagovat, že politici z ODS, včetně našeho bývalého premiéra Miroslava Topolánka se fotili s trochou nadsázky „nahoře bez“ a je také pravdou, že se v zahraničních novinách kvůli polonahému tělu neobjevili.

Místopředsedkyně vlády Peak vzpomíná na svou foto kariéru, chápejte jak billboard, tak kalendář jen v pár větách: *„Z pohledu malé politické strany, pro níž je takřka nemožné prosadit se v médiích s vlastními programovými body, to byla jedna z mála cest, jak na sebe upozornit. Jako poslankyně a členka vlády bych už něco podobného neudělala. Ale nejsem zas až tak přecitlivělá na lehkou politickou nekorektnost, pokud je součástí nadsázky a vtípu.“*

Kateřina Klasnová také vnímá nápad s billboardem jako vtípnou reakci na billboard ODS jako poslankyně Andrášová: *„musíte si uvědomit, že my jsme udělaly ten billboard pusťte kluky k vodě, volte naše holky jako reakci na billboard úplně identický, kde byli pro změnu svlečení v plavkách Topolánek a nevím kdo tam byl ještě další...a spol., takže to bylo pro mě opravdu, to jsem si vymyslela já, a tenhle ten nápad jsme ještě potom vymýšlely s K. Peak a přišlo mi to jako vtípná věc, že to není nějaké*

prvosignálně nějak erotické a že to je v podstatě vtipná reakce, nepřišlo mi že by to působilo jakkoli vulgárně.“

Nyní se přesuneme k odpovědím týkající se focení kalendáře a jejich osobního pocitu z něj. Ilustrativní fotografie naleznete v příloze.

Odpověď Kateřiny Klasnové je velice zajímavá, jelikož zde přiznává, že kalendář měl fungovat jako lákadlo a programově byl určen k reklamě. Srovnajme například firmy, které využívají narážky na sex a erotiku k propagaci či reklamě (příklady v poznámce)¹¹⁰ Je jasné, že nemůžeme srovnávat kampaň VV s některými vulgárnostmi, které firmy využívají, ale je zajímavé se nad tím to fenoménem zamyslet a zhodnotit, zda je to v politice přípustné? „*co se týká kalendáře, tak to byl taky určitý marketingový nástroj, nemyslím si a ani dneska zpětně bych to nehodnotila, co by bylo něco, nějakým způsobem zásadně devalvovalo, musíme si uvědomit že ty fotografie nejsou nějakým způsobem vyzývavé, když si dneska žena na sebe vezme tílko nebo minisukni, ukazuje poměrně víc, než jsem ukazovaly mi, na tom fotokalendáři, ne působilo to takhle na mě, to víte, v předvolebním boji to je vždycky do jisté míry takový někdy nekorektní, ale myslím si, že jsou věci daleko nekorektnější, než je tohle to, trochu nás, je to pravda, trochu nás kolegové na ten kalendář museli přemlouvat“.*

Poslankyně Andrášová vyjádřila svůj osobní názor a zkušenost s kalendářem takto: „*U kalendáře tak, tam se musím přiznat, že když jsem přišla fotit ten kalendář, tak já jsem vůbec nevěděla, co mám čekat a spíš jsme si myslela, původně, že budeme mít nějaké elegantní šaty a budeme sedět u nějaké knihovny a něco takového a nakonec fotky dopadly jinak, ale ani tak si nemyslím, že by zrovna, když se dívám na moje fotky, že by byly nějak špatné, protože já jsem měla pár podmínek, řekla jsem co si nepřeju, aby na těch fotkách šlo vidět, takže v tomhle mi pan fotograf vyšel vstříc a neměla jsem*

---

¹¹⁰ Czech “Sexist Piggy” awards highlight most sexist advertisements. ČESKÝ ROZHLAS. Radio Praha [online]. 2010 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/en/section/curaffrs/czech-sexist-piggy-awards-highlight-most-sexist-advertisements> na této webové stránce najdeme článek, jak některé firmy používají sexuální tematiku k tomu, aby se zviditelnily. Slogany jako „Přeřízneme a ohneme dle Vašeho přání“ a fotografie sličné dívky, která je oděna pouze ve spodním prádle nebo zakrývá to nejnужnější, je běžnou praxí.

s tím žádný problém, možná že bych nebyla odvážná jako kolegyně na některých jiných fotkách, třeba já osobně bych se nechtěla fotit v podprsence nebo ve spodním prádle, to ne, ale jak říkám nadeřinovala jsem panu fotografovi to, co je pro mě nepřekonatelná hranice a našli jsme nějaký kompromis a myslím si, že ty fotky nebyly špatné a faktem je, že znova si myslím, že žena vlastně se nemá stát jakoby mužem nebo nemá skrývat, že je žena i když pracuje tady ve sněmovně, samozřejmě že tady v plavkách chodit nebude a nebudeme a prostě budeme profesionální tady a určitě se budeme řídit běžným dresscodem a podobně, ale nemyslím si, že by to bylo nějak špatné, naopak si myslím, že to byl nějaký nápad, že přišel v pravý čas a že lidé začali přemýšlet nad tím, jestli žena patří do politiky nebo ne, a jestli ta žena třeba jestli od té ženy potom nechceme, aby v té politice působila jako chlap jo, protože je fakt, že jsme si všimla třeba na Hillary Clinton, že když třeba občas mluvila, že se snažila jakoby prohloubit svůj hlas, aby ho měla takový temnější a to mě přijde, že není zapotřebí...bylo to určitě odvážný krok a nepřijde mi to, že by to bylo něco špatného.“ Z této odpovědi je naprosto fascinující, že poslankyně přesně nevěděly, k jakému typu focení má dojít a dozvíдалy se to až na místě.

Další dotaz v seznamu otázek byl koncipován tak, abychom se dozvěděli, zda si dotazované nemyslí, že tímto jednáním podporují genderové stereotypy ve vnímání žen ve společnosti, ve smyslu – podívejte se, žena, aby byla úspěšná, musí být i krásná a pokud se neodhalí, se svou osobností se nikam nedostane, ani do politiky ne. Podotázka zněla, zda si myslí, že by to třeba političky na vysokých postech na západě také udělaly a zda na své jednání nezaregistrovaly kritiku. Odpovědi shodně zněly, že si nemyslí, že by nafocením podporovaly stereotypy a že by neměly schovávat to, že jsou ženy, jak tomu bylo i v předešlé odpovědi Lenky Andrýsové.

Lenka Andrýsová si neuvědomuje, že by jí někdo oslovil s tím, že takovýto způsob kampaně není vhodný pro ženy v politice a jediné, co si vzpomíná je názor její profesorky Dvořákové, že billboard byl dobrý nápad, ale kalendář, že už byl na hranici.

Karolina Peak odpovídá na dotazy v následujícím znění: *„My jsme v té době, ale právě součástí vysoké politiky nebyly a snažily jsme se upozornit na malou politickou stranu a její program. Kritiku jsem myslím zaslechla, ale i ta byla součástí pozornosti, kterou jsme se snažily vyvolat. Pokud jsem někdy s něčím prorazila i na CNN a do Wall*

Street Journal, byl to právě kalendář. S protikorupční strategií vlády jsem si tolik pozornosti určitě nevysloužila.“

Poslankyně Klasnová se vyjádřila tak, že si myslí, že i političky na západě by to udělaly a kritiku si uvědomuje, ale přečtěte si, jak zajímavě zní odpověď dále: *„Myslím, že jo, ale taky by to vzbudilo senzaci, my jsme se tenkrát objevily v různých zahraničních novinách, takže to vzbudilo určitou senzaci, ale jak říkám, myslím si, že se to strašně přeceňuje, že tady nastupuje určitá prudernost, která tam není podle mě na místě.“*

N otázku, kdo kalendář vymyslel, se shodly političky jednoznačně, byli to muži. Lenka Andrášová dodává, že iniciátorem byl pravděpodobně Vít Bárta. Oproti billboardu, který byl v rukou samotných političek.

Všechny z dotazovaných rozhodně odmítají, že by byly do kalendáře nějak nuceny nebo snad vmanipulovány. Kateřina Klasnová odpovídá: *„Kalendář vymysleli muži a pusťte kluky k vodě, to jsme si vymyslely my. Kalendář vymysleli muži, trochu nás přemlouvali, my jsme si dělaly srandu, ať se nechaj nafotit oni, ale nakonec ten Ondřej Pýcha to nafotil hrozně hezky, takže zase v rámci toho předvolebního boje je to určitý využití určitý stránky, protože jsme na těch fotografiích vypadaly celkem pěkně, tak mohlo to takhle zapůsobit pozitivně na naše případné voliče, ale stejně si myslím, že lidi volili podle toho, co prosazujeme, jaké tam máme tváře, v tom případě to byl ovšem Radek John nikoli naše fotografie, kde jsme se svlíkly do plavek nebo fotografie v tom kalendáři, mimochodem zítra vyjde můj rozhovor v playboyi, kde nejsem nijak eroticky vyfocená, je to rozhovor, a je tam ještě fotografie z toho kalendáře Ondřeje Pýchy, respektive fotka, která tam nevyšla a taky bych se mohla dívat na to, a i moje asistentka me na to upozorňuje, že nepochybně se na to budou dívat všelijak, a je to normální seriózní rozhovor, který se mnou dělala reportérka, která dělala rozhovor třeba s Rodénovými, je to, myslím, že tohle to je zase stereotyp přehnaný zase na druhou stranu, myslím, že to není vůbec špatně, tyhle ty legrácky se dělali před volbami.“*

Lenka Andrášová odpovídá: *„Když bych nechtěla, tak umím říct ne.“*

6.3 Komparace odpovědí poslankyň – závěr

Zde najdeme zhodnocení odpovědí, stanoviska, které vyplývají z rozhovorů a dílčí závěry k daným otázkám.

Otázky týkající se postavení žen ve společnosti a v politice:

- Jak jste se dostala do politiky? Co Vás k tomu vedlo? Popřípadě, jak jste se dostala na kandidátku VV?

Do politiky se političky dostaly:

- 1 – přes občanské sdružení v místě bydliště do komunální politiky
- 2 – rodinná tradice, spolupráce s VV

- Myslíte si, že jsou ženy v politice potřeba? Je potřeba kultivovat politiku tzv. ženským prvkem?

Političky se shodují, že ano. Společnost je přibližně rozdělená stejně na muže a ženy a z toho vyplývají specifika, která by měla být zastoupena.

- Kultivace politiky ženami - ano, je žádoucí, názory žen jsou důležité.
- nezaručuje, že politika bude kvalitnější.

- Jsou potřeba proč? Jsou dostatečně hájeny zájmy žen? Například otázky ohledně mateřské dovolené, platová rovnost apod.?

- viz výše, společnost se skládá z žen a mužů

Na dotaz zda jsou zájmy žen hájeny, se odpovědi lišily podle názoru političek.

- 1 – kdyby byl problém s těmito otázkami, řešily by se
- 2 – řeší se, ale zapomíná se na ně
- 3 – je nutný zásah státu, který se moc neangažuje (podpora polovičních úvazku apod.)

- Co si myslíte o souvislosti, že čím je vyšší funkce, tím méně žen tyto vyšší pozice obsazuje?

Politicky odpovídaly:

1 – ano, čím vyšší funkce, vyskytuje se méně žen

2 – mateřské povinnosti

3 – nízká sebedůvěra žen

4 – časová náročnost

5 – ženy neusilují o mocenské postavení, chtějí řešit konkrétní záležitosti, což souvisí s ženským přístupem, který je jiný

- A pokud ty ženy ve vyšších pozicích jsou, konkrétně v politice, tak se většinou jedná o tzv. slabší ministerstva (např. kultura), snad výjimkou je ministryně Parkanová či předsedkyně PS Němcová, myslíte si, že toto mohlo mít vliv i na dění ohledně ministerstva obrany a místopředsedkyně vlády Peak?

Politicky odpovídaly na první dotaz ohledně slabších ministerstev:

1 – ano, je to pravda, obsazují slabší ministerstva

2 – ženy na vyšších postech, např. ministerstva, jsou manipulovány muži, nejsou lepšími političkami

Politicky odpovídaly ohledně týdnu Karoliny Peak (KP) na MO:

1 – ne, nebylo to z důvodu gendrové nekorektnosti či diskriminace, byla to politická záležitost

2 – ano, souviselo to s tím, že KP je žena - není manipulovatelná muži, proto byla odvolána

- Myslíte si, že jsou ženy zastoupeny ne/dostatečně? Proč si myslíte, že ženy v politice nejsou?

Politicky se rozcházejí v názorech ohledně dostatečnosti zastoupení žen:

1 – počet není zcela ideální, ale je dostačující

2 – nezáleží na tom, zda to jsou ženy či muži, ale slušné chování je základ

3 – počet není ideální a mělo by ses tím něco dělat

Ženy v politice nejsou, jelikož:

1 – tematika vysoké politiky se žen nedotýká, komunální úroveň je ženám bližší

2 – mateřské povinnosti

3 – časově náročné zaměstnání

4 – nedůvěra žen v sama sebe

5 – nechtějí, aby je společnost viděla špatně, když ony usilovně pracují

- Co si o tom myslí muži? O ženské politice, o jejich potřebě v ní atd.

1 – muži nepřeceňují ženskou politiku

2 – političky neví

- Co si myslíte o kvótách, jsou potřeba?

Političky nesouhlasí s nastavením kvót. Ani jedna se nevyjádřila pozitivně.

- Vnímáte nějaký tlak ze strany společnosti, že jste v politice, protože jste žena? Popřípadě od mužů - politiků? Máte nějakou osobní zkušenost s diskriminací?

Političky odpovídaly takto:

- 1 - tlak od společnosti
- si neuvědomují
  - společnost je tolerantní, např. předsedkyni Němcovou vnímají pozitivně
  - cítí tlak ze strany medií, které podporují stereotypy ve společnosti
- 2 - tlak od mužů
- ano, ale ne kvůli tomu, že jsou ženy
  - je těžké si vybudovat pozici mezi muži,

trvá, než muži ženy začnou brát vážně
- narážky na to, že jsou ženy, zažily
- určitá forma kritiky ohledně věku akterek,
světlých vlasů (blond)
- neuvědomují si ale žádný konkrétní
příklad diskriminace

- Označila byste se za feministku?

1 – ano

2 – ne, nemají rodiny, nemají potřebu řešit problémy týkající se potřeb matek s dětmi apod.

- Co si myslíte o rozdělení rolí mužů a žen ve společnosti v ČR? Myslíte si, že stále převládá tradiční pojetí?

Politicky mají odlišné názory:

1 - česká společnost je liberální

2 - objevuje se určitá prudernost ve vnímání zobrazování žen

3 - společnost má prvky tradičního pojetí, ženy zůstávají s dětmi doma

Kampaň 2010

- V souvislosti s problematikou žen v politice, jak hodnotíte kampaň VV do PSP, narážím na focení kalendáře? Fotila jste už v roce 2009 v bikinách pod heslem: „*Kluky pusťte k vodě, volte naše holky*“. Jak se na to díváte zpětně?
(Paní poslankyně Andrýsová pro iDNES 22.4 2010 řekla „*chceme upozornit na to, že máte ve vedení ženy*“.)

Názory političek na billboard v bikinách 2009:

1 – byl to nápad žen, K. Peak a K. Klasnové

2 – političky ho vnímají jako dobrý krok k propagaci strany

3 – političky ho vnímají jako vtipnou reakci na billboard ODS

4 – nemyslí si, že by to bylo něco špatného

Názory političek na focení kalendáře 2010:

1 – nevěděly dopředu, jaký typ focení se uskuteční

2 – byl to marketingový nástroj

3 – muži ženy z VV musely přemlouvat k nafocení kalendáře

4 – vnímají ho jako součást předvolebního boje

5 – nemyslí si, že by to bylo něco špatného

6 – nemyslí si, že to působilo vulgárně

7 – situace se přeceňuje, je to stereotyp přehnaný zase na druhou stranu

- Zaslechla jste nějakou kritiku, jako třeba že tímto podporujete gendrové stereotypy nebo že na západě je tohle neakceptovatelné? Myslíte si, že by se na západě političky vysoké politiky podobné akce účastnily? A že by např. Hillary Clinton takovou to akci podpořila?

Odpovědi političek na kritiku:

1 – neuvědomují si, že by někdo něco kritizoval

2 – ano, sdružení Fórum 50% je oslovilo, aby vyjádřily nesouhlas s tímto devalvujícím způsobem propagace

3 – už by jako členky vysoké politiky znovu kalendář nefotily, jako členky malé neznámé strany ano

Odpovědi političek na vnímání kampaně na západě:

1 – myslí si, že by političky na západě také zúčastnily

2 – neví

3 – byla to senzace, zahraniční tisky o kampani publikovaly články

- Zajímalo by mě, co jste si myslela, když Vám nabídli focení kalendáře a kdo Vám to nabídl? Kdo kampaň vymyslel? Necítíte nějaký tlak ze své strany, abyste se focení účastnila, nebo jste si řekla, že je to dobrý nápad?

- 1 - Kdo kampaň vymyslel? - všechny političky se shodly na tom, že muži
- 2 - Tlak ze strany VV? - všechny političky se shodly na tom, že necítily tlak, rozhodnutí bylo dobrovolné

7. Závěr

Práce se zabývá tématy, která souvisejí s postavením žen ve společnosti a v politice. V úvodu jsme studiem odborné literatury v krátkosti podali přehled o historii boje za práva žen a osobnostech, které se problematikou postavení žen ve společnosti zabývaly. Stejnou metodou jsme se obeznámili s emancipačními snahami v českém prostředí.

Po obecném úvodu následuje analýza zastoupení žen na všech politických úrovních z dostupných statistik. Poté je pozornost zaměřena na volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2010. Zde jsme komparovali kandidátní listiny se skutečně zvolenými ženami vybraných politických stran do PSP 2010. Výsledkem je, že na kandidátních listinách největších politických stran (například ODS) je obsazení žen nejmenší, což odpovídá počtu 68 žen, hranice 30% byla překročena pouze ve dvou krajích. Naopak největší zastoupení na kandidátních listinách měla Strana zelených se 118 ženami a celkem 12 kraji, které překročily hranici 30%. Strana zelených se bohužel do PSP nedostala. Největší počet zastoupení žen u Strany zelených je způsoben zipovou kandidátkou. Celkem z 554 žen, které obsahovaly kandidátky vybraných politických stran, bylo zvoleno 44 poslankyň. Hlavní podíl na malé účasti žen v PSP, což představuje 22 % zastoupení žen z celkového počtu všech poslanců a poslankyň, je z velké části zapříčiněn nevolitelnými místy na kandidátní listině. Díky možnosti udělování více preferenčních hlasů se z nevolitelných míst dostalo do PSP v roce 2010 celkem 14 poslankyň. Dále jsme se seznámili s otázkou kontroverzních kvót, které by měly ustálit vyšší hladinu zastoupení žen v politice. Dalším směrem, kterým se tato práce ubírala, byla kampaň politické strany Věci veřejné do PSP v roce 2010. Členky této strany nafotily billboard v roce 2009, kde byly v plavkách, jako vtipnou reakci na podobný billboard ODS a také nafotily k propagaci své strany kalendář. Z výše zmíněných témat a výsledků vyvstávaly otázky, na které jsme se chtěli zeptat samotných političek. Vybrali jsme političky, které se účastnily kampaně VV (Mgr. Karolína Peak, ThDr. Kateřina Klasnová, Ing. Lenka Andrášová). Političky se v odpovědích vždy neshodovaly. Jednoznačný názor měly však na otázku kvót, ani jedna není jejich zastánkyně, i když všechny více či méně připustily, že zastoupení žen v politice není ideální, i když například Lenka Andrášová se domnívá, že situace je uspokojivá. Všechny političky se shodují, že aby ženy byly zastoupeny v politice,

musí nejprve ony samy chtít, proto ani nemají důvěru v systém kvót. Kateřina Klasnová má zajímavý názor ohledně političek, nedomnívá se, že zvýšení počtu političek přímo nesouvisí s lepší kvalitou politiky a tvrdí, že ženy na vyšších politických postech bývají často manipulovány muži.

Ohledně kontroverzní kampaně Věcí veřejných do PSP v roce 2010 mají dotazované političky podobný názor. Nemají pocit, že by tímto krokem podporovaly stereotypy nebo že by to byl špatný krok. Lenka Andrášová říká, že by přece neměly zakrývat to, že jsou ženy. Kateřina Klasnová tvrdí, že kontroverze, která byla vyvolána kvůli nafočení kalendáře je „*stereotyp přehnaný zase na druhou stranu*“.

Každý z nás si budeme muset udělat vlastní názor, kam až je možné, aby podobná situace zašla. Každý z nás máme morální odpovědnost za své činy a s těmi pak musíme umět žít a obhájit si je. Pokud mají političky shodný názor na to, že kampaň byla z tohoto hlediska v pořádku, je to pro ně samé dobré. Společnost byla nějakým způsobem oslovena a výzvu přijala, jelikož strana Věcí veřejné byla po zvolení svých členek úspěšná ve volbách. Otázka tedy zní, zda není problém na straně společnosti, která takovéto chování akceptuje.

8. Použité zdroje

Literatura:

- 1) MALÍNSKÁ, Jana. *Do politiky prý žena nesmí - proč?: Vzdělání a postavení žen v české společnosti v 19. a na počátku 20. století*. Praha: Slon/Libri, 2005. 3. svazek edice Gender sondy, GS/03. ISBN 80-86429-42-3.
- 2) *Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce*. Praha: SVLP EIS UK, 2001. Člověk a jeho práva svazek 15. ISBN 80-902345-5-0.
- 3) PLATÓN. *Ústava*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1993. 65. svazek antické knihovny. ISBN 80-205-0347-1.
- 4) CHŘIBKOVÁ, Marie, Josef CHUCHMA a Eva KLIMENTOVÁ. *1. / Feminismus devadesátých let českýma očima*. Praha: Marie Chřibková, 1999. Nové čtení světa. ISBN 80-902443-6-X.
- 5) MILLER, David. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení*. 2. vyd. Brno: Barrister @ Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-0.
- 6) MILL, John Stuart. *Úvahy o vládě ústavní*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1992. ISBN 80-2050-267-X.
- 7) RAKUŠANOVÁ, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. Praha: Forum 50%, 2006. ISBN 80-239-7438-6.
- 8) ZÁŘECKÁ, Petra. *Nebojme se kvót!: Podpora vstupu žen do politiky: možnosti uplatnění pozitivních nástrojů*. Praha: Forum 50%, 2008. ISBN 978-80-254-1219-0.

- 9) ŠPRINCOVÁ, Veronika a SMIGGELS KAVKOVÁ. *Women in Politics: Opportunities and Challenges in European Context. Ženy v politice: výzvy a příležitosti v evropském kontextu*, sborník z konference. Praha: Fórum 50 %, 2011.
- 10) *Velký sociologický slovník: I. svazek A-O*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, 747 s. ISBN 80-718-4164-1.
- 11) TOMEŠ, Josef. *Ženy ve spektru civilizací: K proměně postavení žen ve vývoji lidské společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-009-4.
- 12) ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a králové starého Egypta*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1979.
- 13) VESELÝ, Zdeněk. *Přehled učiva k maturitní zkoušce z dějepisu*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-716-8738-3
- 14) JŮZLOVÁ, Petra. *Manažerek je málo a mají menší plat. Lidové noviny*. Praha: Lidové noviny, 28.2.2013.

Rozhovory, debaty, konference:

- 1) Transeuropa Nights. *Gender Equality and Political Feminism*: debata s Janou Smiggels Kavkovou; 26th March, 19,30; Praha
- 2) Debata předsedy SZ Mgr. Ondřeje Lišky se studenty JU PF, Praha, 14. 12. 2012
- 3) Rozhovor s poslankyní VV Ing. Lenkou Andrýsovou, Praha, 20. 2. 2013
- 4) Rozhovor s poslankyní VV THDr. Kateřinou Klasnovou, Praha, 18. 3. 2013

- 5) Dotazník s místopředsedkyní vlády, poslankyní LIDEM (bývalá poslankyně VV) Mgr. Karolinou Peak, 12. 3. 13

Internet:

- 1) Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. In: *OSN*. New York, 19. 12. 1966. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>
- 2) Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. In: *OSN*. New York, 18. 12. 1979. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>
- 3) The National American Woman Suffrage Association. *Bryn Mawr College* [online]. 2013 [cit.2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.brynmawr.edu/library/exhibits/suffrage/nawsa.html>
- 4) Hillary Clinton se stane ministryní zahraničí USA. *Fórum 50 %* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/hillary-clinton-se-stane-ministryni-zahranici-usa>
- 5) Proč se slaví MDŽ?. *Forum 50%: zpravodajství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/proc-se-slavi-mdz>
- 6) HELCOM. Práva žen. *Český helsinský výbor* [online]. 23. 11. 2004 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2004112306>
- 7) Mary Wollstonecraft: biography. A+E NETWORKS. *Biography* [online]. 2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/mary-wollstonecraft-9535967>
- 8) Mary Shelley: biography. A+E NETWORKS. *Biography* [online]. 2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/mary-shelley-9481497?page=2>

- 9) Women zone: Poddanství žen. In: *Eldar: žížala* [online]. 2004 [cit. 2013-04-25].
Dostupné z: <http://eldar.cz/zizala/gender/05.htm>
- 10) Zpráva ústavního výboru o předloze řádu volení do obcí. In: *tisk 302*. 1919.
Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t0302_01.htm
- 11) Předpis 75/1919 Sb. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, Poslanecká sněmovna, Sněmovní 4, 118 26, Praha 1 - Malá Strana. *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. © 1995-2013 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=75&r=1919>
- 12) NEDVĚDOVÁ, Anna. Volební právo pro ženy se muselo vybojovat. GENDER STUDIES O.P.S. *Feminismus. cz: o ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 3.6.2004 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=183881>
- 13) SKÁLOVÁ, Helena. Simone de Beauvoir by 9.ledna oslavila své sté narozeniny. GENDER STUDIES,o.p.s. *Feminismus. cz: O ženách, mužích, feminismu a gender studies* [online]. 10.1.2008 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://feminismus.cz/fulltext.shtml?x=2067654>
- 14) V kůži Virginie Woolfové. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize* [online]. 28. 3. 2011 [cit.2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/119370-v-kuzi-virginie-woolfove/>
- 15) Kdo je kdo. FORUM 50%. *Padesatprocent* [online]. 2009 [cit. 2013-04-25].
Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/o-nas/kdo-je-kdo>
- 16) Analýza kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z:

<http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analyza-snemovna-2010>

- 17) Czechmates: These Political Figures Star in Their Own Racy Calendar: New Women in Parliament Push Boundaries of Taste; Ms. September's Feminism. THE WALL STREET JOURNAL. *The Wall Street Journal* [online]. July 9, 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB10001424052748704334604575339011352332760.html#>
- 18) PEAK, Karolína. Holky co spolu nemluví aneb jiný pohled nejen na MDŽ. *Parlamentní listy* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Peake-Holky-co-spolu-nemluvi-aneb-jiny-pohled-nejen-na-MDZ-265370>
- 19) LENDEROVÁ, Milena. *Feminismus, gender, emancipace a ženská otázka*. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0C DIQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.msmt.cz%2Ffile%2F9633_1_1%2F&ei=Q595UYHFKIWhO6SagcgL&usg=AFQjCNGrtLFDsptYm4X7t3YmhGngyoYAgA&sig2=7d3oLJGRXhJ1dc14RnSS7g&bvm=bv.45645796.d.ZWU
- Soubor je v pdf ke stažení na odkazu výše, více informací neuvedeno
- 20) IDnes.cz: zprávy. IDNES.CZ. *iDNES.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-ze-strany-veci-verejne-to-poradne-rozjely-nafotily-sexy-kalendar-1zt/domaci.aspx?c=A100422_185418_domaci_kop
- 21) Pusťte kluky k vodě, volte holky, parodují Věci veřejné kampaň ODS. IDNES.CZ. *iDNES.cz* [online]. 6. října 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pustte-kluky-k-vode-volte-holky-paroduji-veci-verejne-kampan-ods-pxx-domaci.aspx?c=A091006_165501_domaci_jw

- 22) Ženy v politice. *CVVM: Sociologický ústav AV ČR* [online]. 25.4. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/politicke-ostatni/zeny-v-politice>
- 23) Politické spektrum: Rovnoprávnost. Jaké je postavení žen v současné společnosti? Není rovnoprávnost pohlaví stále jen teorie?. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televize: Video* [online]. 23.3.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/213411058200012/video/>
- 24) Role mužů a žen: listopad 2011. *CVVM: Sociologický ústa AV ČR* [online]. 24.2.2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/vztahy-a-zivotni-postoje/role-muzu-a-zen-listopad-2011>
- 25) Poslanci. *Posanecká sněmovna PARLAMENTU* [online]. 2012 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/fsnem.sqw>
- 26) Aktualizace: Jak budeme kroužkovat v krajských volbách. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/preferencni-hlasy-kraje-2012>
- 27) Co nového přinesly volby 2010 . FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/analyza-vysledky-voleb-snemovna-2010>
- 28) Voliči a voličky si vybrali - zastoupení žen v PSP roste. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zpravodajstvi/preferencni-hlasy-zabraly-zastoupeni-zen-v-psz-rose>

- 29) Statistiky a analýzy. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice>
- 30) Chcete 50 % mužů v politice? Kroužkujte ženy! . FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/kampane/kampan-ppsp-2010>
- 31) IPU. *Woman in politics: Situation on 1 January 2008*. France. Imprimerie SADAG: Inter-Parliamentary Union and the United Nations Division for the Advancement of Women, 2008. United Nations map No 4136 Rev. 4 (The World Today). ISBN 978-92-9142-376-7. Dostupné z: http://www.ipu.org/pdf/publications/wmnmap08_en.pdf
- 32) *Women in Parliament in 2012: The Year in Perspective*. 2013. ISSN 1993-5196. Dostupné z: <http://www.ipu.org/PDF/publications/WIP2012E.pdf>
- 33) POSLANCI EVROPSKÉHO PARLAMENTU. *Evropský Parlament Informační kancelář v České republice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.evropskyparlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009.html%205.4.13>
- 34) Statní vojáci dívku Peake za ministryni obrany nepřijmou, míní Klaus. *IDNES.cz* [online]. 7.12.2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/klausokarolinepeake06k/domaci.aspx?c=A121207_09381_1_domaci_zt
- 35) Czech “Sexist Piggy” awards highlight most sexist advertisements. ČESKÝ ROZHLAS. *Radio Praha* [online]. 2010 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/en/section/curraffrs/czech-sexist-piggy-awards-highlight-most-sexist-advertisements>
- 36) Generátor citací. *Citace.com* [online]. ©2004-2013 Citace.com [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://generator.citace.com/dok/1YnBdr9wGeucEtU5>

9. Přílohová část

9.1 Rozhovor s poslankyní Ing. Lenkou Andrýsovou

1. Rozhovor s poslankyněmi

- poslankyně VV Ing. Lenka Andrýsová

- rozhovor 20. 2. 2013, 14h

- Sněmovní 1, Praha

Chtěla bych se zeptat, zda můžu náš rozhovor nahrávat na diktafon?

Paní poslankyně mi rozhovor nahrávat schválila, níže je neupravovaný přepis naší konverzace.

Obecné otázky:

- Nejprve mám připravené takové obecné otázky a pak bych se chtěla zaměřit na jednu záležitost. Já píšu diplomovou práci na téma vlastně Ženy v současné české politice a nejprve bych se Vás chtěla zeptat, jak jste se Vy do politiky dostala a co Vás k tomu vedlo?

No, to je příběh na dlouhé povídání, každopádně já jsme vyrůstala vlastně v rodině, aktivní, sestřenice, bratranec, další bratranec, takže všichni jakoby nějak cítí, že máme být aktivní ve veřejném životě a tak nějak přirozeně jsem i já vlastně od malička chtěla se tady tím způsobem realizovat. Studovala jsme na škole i mimo jiné pár politologických předmětů a potom mezinárodní politiku, diplomacii, v Anglii jsem také studovala nějaké právě politologie a tak, strašně mě to bavilo a účastnila jsem se řady nějakých soutěží, kde jsme se učili debatovat, diskutovat, vlastně dokonce jsme si vyzkoušela být ministryní zahraničních věcí Litvy a pak jsem vlastně absolvovala řadu stáží, taky politicky orientovaných v senátu třeba nebo jsme měla ještě stáž na velvyslanectví v Polsku nebo v Americe ve výboru politické akce, takže jakoby všechny tyhle aktivity poukazovaly na to, že se zajímám o politiku, no a pak jsem začala pracovat pro firmu, která spolupracovala s „Vévečkama“ na kampani, no a pak jsem se vlastně seznámila s partou kolem Věcí veřejných a do politiky jsme se dostala vlastně díky právě tomu, že jsem byla na jejich kandidátce a tak jsem se vlastně dostala do sněmovny.

- Ještě bych se Vás chtěla zeptat, mě by hrozně zajímalo, jak se právě dá na takovou kandidátku dostat, mě to přijde hrozně abstraktní? Vůbec nemám představu o tom, jak se vlastně ty lidi jakoby na tu kandidátku dostanou.

Oslovila mě strana a oslovila mě pro to, protože mě znali v podstatě a kandidátku se dostane člověk dostane tak, že se o to zajímá a že třeba jaksi dostane do nějakého kruhu těch lidí, to znamená třeba, na komunální kandidátku se můžete dostat tak, že se začne zajímat o politiku, vyberete si stranu, která vám je blízká a ozvete se jim a třeba jste aktivní v tom jejich regionálním klubu a ten regionální klub potom sestavuje tu konkrétní kandidátní listinu, no a já jsem před tím třeba ještě kandidovala do Evropského parlamentu, tehdy jsem ještě nebyla členkou strany, ale ta strana mě znala, oslovila mě a já jsem si říkala, proč ne? A potom jsem vlastně kandidovala ve sněmovně zase jsem byla na kandidátce a bylo to tak, že vlastně tam Věčkaři volili mezi, myslím si, že tam bylo šest lidí nebo tři lidi, ted'ka si nejsem jistá, myslím že šest, vybírali vlastně pořadí lidí, jak si je představují, jak by je chtěli na kandidátce a tam jsem vlastně nasbírala nejvíce hlasů mezi našima příznivcema a byla jsem tudíž umístěna potom na první místo.

- Super, děkuju moc. Takže to vlastně byla ta vaše cesta do politiky a mě by teď zajímalo, jestli si myslíte, že ty ženy v té politice jsou potřeba a jestli je ta politika je potřeba kultivovat tím ženským prvkem.

No já si myslím, že ženy určitě by v politice být měly, a to protože zhruba polovina občanů v České republice jsou ženy a ženy jsou něčím specifické a protože třeba se starají v mnohých případech o dítě, respektive porodí je a s tím souvisí řada životních situací a tenhle ten názor by měl být ve sněmovně zastoupený, ale taky když se porovná třeba já osobně s třeba s takovým tím prototypem muže, můžem nazvat (smích), tak určitě jsme trochu jiné i povahově, já bych řekla, že já osobně, to určitě takhle to nemůžu povídat o všech kolegyních, protože třeba některé jsou velmi důrazné, ale já si myslím, že já jsme ten typ člověka, takový který je klidnější a spíš než abych měla nějaký ohnivý a velmi agresivní projev ve sněmovně, tak spíš mám radši takovou konkrétní práci a dělat prostě na konkrétních projektech, posouvat je, dělat kulaté stoly, komunikovat s lidma a to si myslím, že ta politika potřebuje taky, protože mnohdy lidi politice vyčítají to, že tam jsou arogantní politici, kteří s nima nemluví a právě že mě

přijde, že já jsme ten komunikativní typ, který chce slyšet ten názor ostatních lidí a chce na to nějak reagovat.

- Výborně, tak to máme stejný názor. (smích) Takže vlastně ty ženy v té politice jsou potřeba a ta situace jaká je teď, myslíte si, že jsou tam ty zájmy žen dodatečně teda hájeny, tím jak ten poměr nastaven teď?

No já myslím, že teďka je žen ve sněmovně docela hodně, tuším nejvyšší číslo za existenci České republiky, což je určitě perfektní, a myslím si, že i třeba voliči někdy preferují ženy, že jim víc věří, takže možná i díky tomu, se více žen dostává do sněmovny a dostává se k vyšším funkcím a pravda je, že jsme začínali ve vládě, kde nebyla žádná žena, tak to asi není ideální, ale nakonec se to úplně změnilo a teď tam je teď žen docela dost, musím říct, já si myslím, že to jak to je dneska, že to není špatné a že sice bysme mohli třeba chtít uměle nastavit procento nějaký, jako které tam musí být zastoupeno žen, ale já si myslím, že to vlastně není nutné a že ty ženy si k té politice nachází cestu a že do té politiky jdou no, takže já jsem spokojena s tím, jak to je dneska i když by určitě to číslo by mohlo zase jiné, já si myslím, že prostě, že ten názor těch žen tam zaznívá.

- Takže takové otázky jako mateřská dovolená, platová rovnost a takový, takže si myslíte, že to tam ty ženy dostatečně jako...

Já si myslím, že je to tam určitě...(váhání)

- Právě mám pocit, že to jakoby tam hlavně řeší ty muži a ty ženy se k tomu se vůbec na tom jednání, jako nějak moc nedostanou.

Já si myslím, že třeba ženy se k tomu určitě vyjadřují třeba právě na půdě toho poslaneckého klubu, že mluví z vlastní zkušenosti, třeba zrovna já v tomhle jsem člověk který nemá ještě děti a ještě nemám tu zkušenost, takže já třeba zrovna osobně třeba k tomuhle tématu moc nevyjadřuju, i když mám kamarádky, které mají děti, moje sestra má děti, tak ale stejně to není tak blízké, ale máme tady nově vlastně nové miminko, paní Hubáčková z Komunistické strany teďka zrovna porodila, nebo Jana Kaslová za dobu kdy byla zvolená vlastně teďka čeká třetí dítě, takže má dvě a teďka čeká třetí, takže ten názor tady určitě zazní a věřím, že i když by tady byla jedna žena, která má tady tu zkušenost a vystoupila na plénu a vysvětlila tu situaci, takže bude vyslyšena a že může určitě změnit potom celkové rozhodnutí.

- Děkuju. Sama jste to právě nakousla, že čím vyšší funkce je, tak tím méně žen tam je, takhle, myslíte si, že je to právě, nebo čím je to způsobeno, myslíte, že to je ta povaha nebo že ty muži jsou jako cílevědomější, že mají potřebu mít tu vůdčí pozici nebo že je tam nepustí ty ženy...

Já si nemyslím, že by třeba ty muži nepustili ty ženy, naopak, ono se to stává vlastně pozitivní tématem, když ty ženy v té politice jsou a že třeba podle mě řada těch stran chce, aby tam bylo nějaké procento žen, protože chtějí samozřejmě oslovit jak ženské tak mužské voliče, a i pro ty mužské je dobré, že vidí ženu na nějaké pozici a nemyslím si, že by to by byl ten problém, já spíš vždycky hledám příčinu v těch samotných ženách nebo třeba sama v sobě, a když se podívám na sebe, tak já teda o vyšší pozici neusiluju, i z toho důvod, že chci nasbírat zkušenost, která je pro mě hodně důležitá, ale taky třeba znám ženy, které se vlastně nehrnou do těch pozic, že o to, že vnitřně necítí, že by to tak moc chtěly a navíc třeba chtějí, když jsou v dejme tomu v produktivním věku, jestli to tak můžu drsně nazvat, tak vlastně mají děti a vlastně řeší dilema, že mají hodně rády ty děti, chtějí být s nima a zároveň si třeba říkají, že nechtějí mít vysokou pozici, protože ví, že by ztratily vazbu k těm dětem třeba, takže musí řešit tady toto dilema, což by teoreticky mohli řešit stejně tak i ty muži, ale je to přece jenom trošku jiné, protože ta žena podle mě k tomu dítěti možná má ještě bližší vztah právě proto, že vlastně to mimiko porodí a ono to není stejné, jako když jste u toho porodu a nebo... (smích). Takže to si myslím, že spíš není ten problém v tom systému kolem, ale vlastně v tom, co ta žena chce, ale pak máte i ambiciózní ženy a určitě není problém dostat se na vyšší pozici.

- Jasný, já jsem právě měla připravenou další otázku a to právě souviselo i s těma pozicema dále a to právě pokud tam ta žena je, tak že většinou, většinou jakoby obsazuje ty slabší ministerstva, což je jakoby školství, kultura a podobně...

Školství je ale docela hodně dobrý resort, tam totiž přerozdělujete hodně prostředků a máte hodně silnou vazbu, nebo musíte vlastně silně stýkat i s byznysem, protože školství je fakt zásadní, takže já bych školství nepovažovala za slabší resort, to určitě ne i vůči fakt těm prostředkům, tam se přerozdělujete hodně peněz ale máte pravdu, ale že třeba kultura mezi ty resorty patří slabší

- Právě že snad byla jen ministryně Parkanová na obraně, a teď bych se právě chtěla zaměřit nebo zeptat, jestli právě, jak bych to řekla, kauza ohledně místopředsedkyně vlády Peak na ministerstvu obrany, jestli to právě nesouviselo třeba i s tím, že je žena nebo jak Exprezident se vyjádřil, že teda to je dívčina křehká, že teda jakoby tam neměla co dělat, tak jestli si myslíte, že to i s tím jako nějak souvisí nebo, že to bylo vyloženě jenom profesionální hledisko.

Já si tady pro mě je teďka možná trochu složitější o tomhle mluvit zcela otevřeně, ale budu se snažit být maximálně otevřená. A já osobně jsem nebyla pro to, aby Karolína Peak vzala ministerstvo obrany vůbec, to nesouviselo s tím jestli je žena nebo není, ale souviselo to s tím, že jsem nevnímala její jako historickou práci na tomhle tématu a když nevidím že ten člověk, je s tím tématem propojený, tak mě to rozčílí, třeba i u já nevím dám úplně hypotetický příklad, kdyby se třeba ministrem průmyslu stal třeba člověk, který mluvil o tom, že třeba importovat do České republiky zboží je hřích jo, tak to by u mě vzbudilo asi stejné jakoby ovace nebo že bych vůbec zjistila, že třeba ten člověk absolutně nic neví /nemá nic s tím resortem/ a tak to by možná, že by mi vadilo stejně, ale tady si nemyslím o tom, že by to bylo o tom, jestli to je žena nebo muž to si nemyslím, že by jsem tak já aspoň vnitřně v sobě měla, spíš šlo podle mě o to, že tam nebyla ta historická práce, ale máte pravdu, že v řadě rezortů se zase stává, že tam že nastoupí na rezort člověk, který není úplně s tím rezortem předtím spojovaný a možná že u mužů by se dalo říct, že se to častěji toleruje a u Karolíny to bylo téma, ale já si myslím, že to byla i politika, že tam se spojilo víc faktorů a i když třeba ty činy, co ona udělala na tom ministerstvu, si nemyslím, že by byly špatné, tak pravda je, že za to byla velmi kritizovaná, ale já to nevnímám, že by to byla válka mezi muži a ženami, ale bylo to prostě jiná politická...

- Mě právě přijde, že ty média to hrozně takhle navalily na obraz, že je žena, takže proto vlastně z té obrany takhle rychle...

... a ty média by o tom nepsaly, kdyby to nikdo neříkal, takže zase jsme tady u těch lidí, kteří třeba můžou šířit tyhle myšlenky, sama jsem ve velkém očekávání, co ještě za zajímavé myšlenky v tomto ohledu pronese nový pan zvolený prezident, protože ten má taky zajímavé názory na téma ženy a tak, tak to jsem taky zvědavá, ale nemyslím si, že by že by to byl ten jediný problém.

- Děkuju, to jsme vlastně probraly, jestli jsou ženy zastoupeny dostatečně nebo nedostatečně a proč teda ty ženy v politice nejsou, já jsem měla nedávno nějaký průzkum veřejného mínění, kde právě, já tu možná mám sebou tabulku, a bylo to právě rozdělení rolí ve společnosti, rozdělení rolí ve společnosti, jak se vyvíjeli v letech a nejhorší na tom je, že česká společnost jako neustále má pocit jako že ty „ženský“ tam jako nepatří, do té politiky, když se podíváte na ty čísla, tak zajišťovat domácnost by měl hlavně muž a pěstovat kontakty a vlastně starat se o řekněme pracovní sféru, profesionální, tak jsou to strašně malý čísla nebo vlastně hlavně by to měl muž a ty ženy..no chápete to..jsme se do toho trochu zamotala...

Já úplně rozumím, jako by, co tady...

- Já to mám právě vysvěceny, to už právě je z mí diplomky, takže právě si myslím, že asi ta společnost k tomu asi ještě nedozrála, jak si to myslíte, myslíte, že ta společnost je už na to připravená, že ty ženy tam chce, já mám totiž někdy pocit, já jsme byla v poslanecké sněmovně asi před čtvrt rokem, tak jsem tam debatovali se senátorama a panem profesorem Urbanem, a mě tam právě přišlo, že ten tlak je vždy vlastně hlavně jakoby ze shora... na to, aby tam ty ženy byly, třeba jak se dělají ty kvóty a procenta, na to se váš ještě taky zeptám, tak jestli není potřeba, aby si na to ta společnost přišla sama, jestli není jako přílišný zásah do té společnosti, když jako řekneme, teď tam ty ženy mají být a je to dobře.

Já právě to co je můj přístup, tak ne né vlastně to svrchu, tak to jste vystihla jako dobře, ale spíš právě by to ta žena měla cítit vždycky u sebe a když cítí, že tam chce jít, tak do toho má jít, může vzít i tu vyšší pozici a nemá v tom absolutně žádnéj problém a nemyslím si, že ta naše společnost třeba byla proti ženám ve vysoké pozici, zrovna teďka jsem, včera jsem přemýšlela nad paní předsedkyní Němcovou, že ona vlastně je ženou na vysoké pozici a zvládá to úplně bravurně, by se dalo říct, a ta společnost nemá proti ní vůbec nic, že by řekli, je to žena a nepatří na tuto pozici, ale sama prostě dospěla do toho, že tu pozici přijala a že tu pozici chtěla a to je určitě přirozené a jinak já neodsuzuju, ani nebo nepřijde mi zvláštní, když třeba víc žen je v domácnosti, protože si myslím, že vlastně je to ještě něco, co my v té kultuře máme, že ta žena je spíše doma a nemyslím si, že by to těm ženám vadilo. A když ta žena chce být aktivní, tak může být a pak využívaj třeba, když chtějí byt oba

dva aktivní, tak si třeba já nevím, najmou někoho na hlídání dětí, všechno má svoje řešení a vlastně nic není problém v naší společnosti, myslím si, že jsem v České republice, docela právě liberální tady v tomto ohledu než třeba jiné země.

- Děkuju. Máte nějakou zkušenost vy osobně, co si například myslí muži o té ženské politice, kromě teda našeho budoucího nebo stávajícího, teď přesně nevím, prezidenta nebo jestli máte nějakou zkušenost nějaké diskriminace nebo něco takového, že vám někdo to dal, jak se říká sežrat, že prostě jste ženská a nemáte tady co dělat.

No tak, to kvůli tomu zase třeba už mi tady někdo řekl určitě, že bych, že tady nemám co dělat, ala pan prezident, ale z jiného z důvodu ... myslím, pan prezident Zeman, ale z jiného důvodu než kvůli jakoby mému pohlaví, takže určitě jsem se setkala s výraznou kritikou kvůli některým krokům, ke kterým jsem dospěla

- Profesionální hledisko nemyslím, spíš mi jde o to genderové postavení Vaše...

To ne, to spíš když už tak už spíš jsem se setkala s kritikou jakoby mého věku nikoli pohlaví.

- Tak to znám (smích). Děkuju. Ty kvóty, jak jste zmínila, myslíte si, že tedy nejsou potřeba.

Já si myslím, že v České republice ne.

- Děkuju. Označila byste se za feministku?

V jakém pojetí?

- Jestli sama sebe vnímáte, že bojujete za ženská práva, to hledisko ženské je prostě pro vás, řekněme, posláním nebo jestli to berete... umírněně

Já vlastně tím pádem asi já když nad tím přemýšlím, tak já asi feministka nejsem, protože si myslím, že vlastně se nesoustředím na ty rozdíly mezi mužema a ženama, prostě беру se jako člověka a nějak nepřemýšlím nad tím, tím že jsem jiná, kvůli tomu že jsem žena.

- Děkuju.

Třeba ještě k tomu stádiu dospěju (smích)

- Tak já bych se teď chtěla přesunout k další části mé diplomové práce a to právě praktická část a to je právě zobrazení žen v té politice, určitě už víte, kam už tím mířím, je to vlastně kampaň je to vlastně kampaň VV do..., a já bych se jako chtěla zeptat, jak se na to díváte teď zpětně.

A teďka myslíte třeba billboard, kde jsme byli v plavkách...

- Buď holky, buď ty plavky nebo kalendář, to je vlastně asi jedno

Když začnu u toho billboardu, tak mi to přišlo takový vtíp, že to byla parodie vlastně na stejný billboard z ODS, takže mě to nepřišlo nijak strašné a v podstatě zrovna moje plavky mě přišly velmi kontroverzní, né kontroverzní, naopak, právě strašně v pohodě, že to bylo v podstatě jako tričko a jsme si vzala k tomu sukni, když jsme se fotily, takže ja v tom absolutně nebo nevidím v tom problém, a spíš mi to přišlo jako legrace a něco jsme museli udělat, aby jsme upozornily na to, že vůbec existujem a ono pak když už ty lidi vidí a mají nějaký vjem, pamatujou si něco, tak už si vybaví třeba potom i to, že nás můžou volit a pak už třeba slyší i něco z programu a už si nás začínají spojovat, takže si myslím, že to určitě nebyl krok vedle a nestydím se určitě za to, že jsem žena a stejně tak že se nestyděli pánové z ODS, že jsou chlapi. Takže v tom já nevidím absolutně žádný problém. U kalendáře tak, tam se musím přiznat že, když jsem přišla fotit ten kalendář, tak já jsem vůbec nevěděla, co mám čekat a spíš jsme si myslela, původně, že budeme mít nějaké elegantní šaty a budeme sedět u nějaké knihovny a něco takového a nakonec fotky dopadly jinak, ale ani tak si nemyslím, že by zrovna když se dívám na moje fotky, že by byly nějak špatné, protože já jsem měla pár podmínek, řekla jsme co si nepřejí, aby na těch fotkách šlo vidět, takže v tomhle mi pan fotograf vyšel vstříc a neměla jsem s tím žádný problém, možná že bych nebyla odvážná jako kolegyně na některých jiných fotkách, třeba já osobně bych se nechtěla fotit v podprsence nebo ve spodním prádle, to ne, ale jak říkám nadeřinovala jsem panu fotografovi to, co je pro mě nepřekonatelná hranice a našli jsme nějaký kompromis a myslím si, že ty fotky nebyly špatné a faktem je, že znova si myslím, že žena vlastně se nemá stát jakoby mužem nebo nemá skrývat, že

je žena i když pracuje tady ve sněmovně, samozřejmě že tady v plavkách chodit nebude a nebudeme a prostě budeme profesionální tady a určitě se budeme řídit běžným dresscodem a podobně, ale nemyslím si, že by to bylo nějak špatné, naopak si myslím, že to byl nějaký nápad, že přišel v pravý čas a že lidé začali přemýšlet nad tím, jestli žena patří do politiky nebo ne, a jestli ta žena třeba jestli od té ženy potom nechceme, aby v té politice působila jako chlap jo, protože je fakt, že jsme si všimla třeba na Hillary Clinton, že když třeba občas mluvila, že se snažila jakoby prohloubit svůj hlas, aby ho měla takový temnější a to mě přijde, že není zapotřebí...bylo to určitě odvážný krok a nepřijde mi to, že by to bylo něco špatného.

- Jsme ráda, že na to máte takovýto názor, já bych se chtěla zeptat, jestli jste zaslechla nějakou kritiku, že to právě podporuje ty genderové stereotypy těch žen, jako že ženská má být jakoby ten obraz krásy a nemá se míchat do těch záležitostí mužů a nebo že je to na západě neakceptovatelné, aby se třeba Hillary Clinton, jak jste zmínila, někde vyfotila. Jak se jakoby, jestli jste to zaslechla nebo vám to někdo vyčítal?

Nemůžu říct, že by mi to někdo vyčítal, dokonce mě překvapili mi rodiči, kteří si ten kalendář vyvěsili v obývacím pokoji, což (smích), ale faktem je, že když jsem mluvila s paní profesorkou Dvořákovou, u které jsme tehdy dělala doktorát, tak mi naznačila, že billboard byl skvělý nápad, nicméně pro ni kalendář už se velmi blížil k hranici, kdy už to o pro ni bylo možná trochu moc, takže třeba mi naznačila, a to nebyla ani kritika, ale jenom tak mi naznačila, že ten kalendář už se ji zdál trochu na hranici, ale nebyla to nijak výrazná kritika a jinak kritiku si nijak nepamatuji, že by mě oslovilo nějaké sdružení třeba fórum 50, že by mi říkali, to si neuvědomuju..

- Děkuju. Ještě by mě zajímalo, kdo tu kampaň vymyslel? Jestli to byl muž nebo to byla žena a vlastně jak jste se cítila, to už jste mi zodpověděla, tak...

Já si myslím, že to vymysleli pánové z našeho týmu, který pracoval na kampani, a nejsem si jistá kdo z nich, ale myslím, že to byl nápad, že to byl nápad z mužské hlavy, možná že to byl Vít Bárta možná to byl Jiří Vejmejka.

- Já Vám mockrát děkuju, více otázek připraveno nemám, jestli byste mi chtěla něco říci, co máte potřebu mi říci k tomuto tématu, nebo jestli je to od Vás všechno...

Co mě napadá, třeba že by bylo zajímavé, se třeba podívat na to, jak často mluví ženy na plénu a jak často muži na plénu a třeba já osobně, já nepatřím mezi frekventované řečníky, ale nemyslím si, že to není špatně, protože mě někdy nebaví zaplétat se do těch věčných hádek, kdy vlastně si připadám, že jde o ego jednotlivých lidí, než jde věch samotnou, tak to si myslím, že by třeba by,l pro mě zajímavé si přečíst, jak často vystupují muži a ženy a to si myslím, že je hodně zajímavé, jako že porovnání s tím procentem zástupců žen a mužů a ještě třeba pak by mě zajímalo jestli ženy mají jiný způsob přístupu k těm lidem, když se podíváme na extrémy, tak třeba ve vládě, tak pan Kalousek jako že nechce vysvětlovat, že velmi rychle odbude některé otázky, pak je tam třeba Karolina, která se snaží odpovědět, jaký je tam nějaký rozdíl, tak to je takový nápad a styl politiky, že vůbec u žen, u žen, u sebe, já pozoruju, že fakt že hodně pořádám kulaté stoly, semináře, takové ty komunikační záležitosti, odepisují lidem na dopisy, na emaily a jsem na facebooku, a v podstatě je to o té komunikaci a zajímalo by mě jestli třeba podobně k té práci přistupují pánové nebo mají více jiný přístup...

- To si právě myslím, že je to právě ono, že je to ten ženský prvek v té politice, protože si myslím, že by bylo velice obtížné se dostat třeba na takový rozhovor s nějakým mužem, mohla bych to ještě zkusit, porovnání a oslovit čtyři ženy a čtyři muže a udělat statistiku. To si právě myslím, že je ten problém, protože ti muži tu politiku vnímají jinak, jsou do toho jakoby více zainteresovaní a možná právě díky tomu, že nemají tu vazbu na tu rodinu, právě jsem četla v nějakém článku, že kdyby ženy, které jsou v této vysoké pozici, kdyby neměly tolerantní muže, tak to dělat nemohou a možná protože ti muži k tomu takovýhle vztah mají, tak si myslím, to jsou právě ty ženy, že mají potřebu to vysvětlit, mají potřebu komunikovat s těmi lidmi, kdežto ti muži, přesně jak jste řekla, tak to je moje politika...

Ale tam jsou také výjimky, zas když se podívám, třeba pan Drábek, on sice není moc oblíbený ministr si myslím, ale ve skutečnosti zase on na plénu strašně moc

vysvětluje a má podle mě, přesně je to ten komunikační typ, takže budou asi ty rozdily jak mezi ženama tak ...

- Myslíte, že je to tou povahou...

No asi jako, pak znám zase ženy ze sněmovny, které jsou velmi rázné a mě přijde, že mají zas jiný přístup, těžko říct no, ale myslím si, že tam to procento bude, že né všechny ženy jsou takové, ale hodně procent třeba 70% a u mužů třeba 30% teoreticky jsou ty komunikační a 70% ty, co na to jdou jiným způsobem...

- Já mám ještě jednu tabulku připravenou, to bylo právě jak jsme se bavily o těch ženách na těch postech, tak je to tabulka z roku 2008, ale oni moc novější data nejsou, takže ve světovém měřítku jsme v parlamentu na 76. místě (údiv) až a v ministerských pozicích jsme 59., před náma jsou takové zvláštní státy jako třeba Čad, Zimbabwe a tak, mě to právě evokuje tu myšlenku, že na tom nejsme tak dobře, nevím, připadá mi, že to zastoupení je malé, že bysme měli mít víc žen, nevím jestli je správné řešení, ty kvóty zavést, myslím si, že to bude kontraproduktivní, že ti muži naopak budou cítit ten tlak jakoby a budou říkat, že teď tady už tuplem nemáš co dělat, protože jsi tady už jenom kvůli těm kvótám.

Já třeba fakt pro ty kvóty nejsem, ale co si myslím, že to, co ženy potřebují více, je ten vzor, aby věděly, že je to možné, že o tom vlastně můžou snít, že je to může napadnout být třeba v politice, ale i třeba na manažerském postu, že musí vlastně, jako že když uvidí, já nevím příklad, Hillary Clinton, jak kandiduje na prezidenta, je to je ženská, tak možná bych to mohla zkusit taky, tak něco v tomhle směru, zrovna těch ženských vzorů v České republice je málo.

- Ještě jedna rychlá otázka, zpátky ke kalendáři. Měla jste pocit, že jste nějak manipulovatelná, jako že do té pozice, nebo to bylo košér, do té kampaně..

Když bych nechtěla, tak umím říct ne.

- Mockrát děkuji.

9.2 Rozhovor s místopředsedkyní vlády Mgr. Karolínou Peak

2. Rozhovor

- místopředsedkyně vlády Mgr. Karolína Peak
(nynější poslankyně strany LIDEM a bývalá
poslankyně VV)

- 12. 3. 2013

- dotazník

Obecné otázky:

- Jak jste se dostala do politiky? Co Vás k tomu vedlo? Popřípadě, jak jste se dostala na kandidátku VV?

Jako matka na rodičovské dovolené jsem se zajímala o dění v městské části Praha 1, kde žiji, o podmínky pro rodiče s dětmi, o stav dětských hřišť, mateřských center atd. Tím jsem se nevyhnutelně dostala ke komunikaci s radnicí, komunálními politiky a tak i ke straně Věci veřejné, která v té době byla aktivní právě jen na Praze 1. VV mi nabídly kandidaturu na jejich kandidátce do zastupitelstva v roce 2006, kandidovala jsem s nimi jako nezávislá a do strany jsem po několika měsících vstoupila. Komunální politika pro mne byla velkou školou, a ačkoliv jsem byla zastupitelkou v opozici, jsem na výsledky své práce v MČ Praha 1 hrdá.

- Myslíte si, že jsou ženy v politice potřeba? Je potřeba kultivovat politiku tzv. ženským prvkem?

Pohlaví nepovažuji za kvalifikaci pro politiku. Ale společnost je více než z 50% tvořena ženami, a ty mají své specifické potřeby a požadavky a je třeba, aby politika, která podmínky pro život ve státě do značné míry určuje, byla vedena právě i ženami. Jinak na jejich potřeby nebude brán ohled. Omezení a specifické potřeby žen do značné míry vyplývají z mateřství, které má být státem v jeho vlastním zájmu podporováno. Zatím je tato podpora nedostatečná.

- Jsou potřeba proč? Jdou dostatečně hájeny zájmy žen? .... otázky ohledně mateřské dovolené, platová rovnost...?

viz výše plus viz můj článek výše

- Co si myslíte o souvislosti, že čím je vyšší funkce, tím je méně žen na těchto vyšších pozicích?

Ženy jsou méně průbojné, často si nevěří. Muži se vrhají do vysokých pozic celkem sebevědomě. To je jedna věc. A druhá je pak samozřejmě mimořádná časová náročnost například vládní funkce. Neustálá pozornost a tlak také nejsou věci, které každá žena vyhledává. Ženě je ještě méně příjemné než muži, když ji na ulici někdo nadává nebo je hrubý, když ona sama ví, že dělá práci poctivě. To jsou všechno stinné stránky vrcholných politických funkcí. Plus nepochybně fakt, že stále jsou pravidla utvářena do značné míry muži a ženy si v politice vzájemně nepomáhají (opět viz můj článek výše).

- A pokud ty ženy v těch pozicích jsou např. v politice, jedná se o tzv. slabší ministerstva – např. kultura atd., snad výjimkou je ministryně Parkanová či předsedkyně PS Němcová, myslíte si, že toto mohlo mít vliv i na dění ohledně ministerstva obrany a místopředsedkyně vlády Peake?

Nejen že se jedná o slabší ministerstva, ale muži mají také tendenci na tyto pozice navrhnout a dosazovat ženy, které příliš silné nejsou a oni je pak řídí. Když se tomu nepoddáte, dlouho vás v té pozici nenechají (viz můj týden na MO).

- Myslíte si, že jsou ženy zastoupeny ne/dostatečně? Proč si myslíte, že ženy v politice nejsou?

Žen by více v politice být mělo, a to nejen ve vládě, ale hlavně v politice komunální a ve sněmovně. Politika je novodobým válečným bojištěm, a těm se ženy vždy spíše vyhýbaly, z pochopitelných důvodů.

- Co si o tom myslí muži? O ženské politice, o jejich potřebě v ní atd....

To netuším. Ale rozhodně nutnost prosadit více žen do politiky nijak nepřeceňuji.

- Co si myslíte o kvótách, jsou potřeba nebo ne?

Nejsem zastáncem sociálního inženýrství.

- Vnímáte nějaký tlak ze strany společnosti, že jste v politice, protože jste žena? popř. od mužů, máte nějakou osobní zkušenost?

Neuvědomuji si nic takového.

- Označila byste se za feministku?

Samozřejmě. Feminismus pro mne není bojem proti mužům, ale prosazováním rovného postavení žen ve společnosti ve prospěch všech.

- Co si myslíte o rozdělení rolí mužů a žen ve společnosti v ČR? Myslíte si, že stále převládá tradiční pojetí?

Česká společnost je, myslím, celkem liberální. Spíše než vyloženě veřejně dané limity ze strany společnosti cítím určité stereotypy v myslích všech z nás.

Kampaň 2010

- V souvislosti s problematikou žen v politice, jak hodnotíte kampaň VV do PSP, narážím na focení kalendáře? Fotila jste už v roce 2009 v bikinách, pod heslem Kluky pusťte k vodě, volte naše holky“. Jak se na to díváte zpětně?

Z pohledu malé politické strany, pro níž je takřka nemožné prosadit se v médiích s vlastními programovými body to byla jedna z mála cest, jak na sebe upozornit. Jako poslankyně a členka vlády bych už něco podobného neudělala. Ale nejsem zas až tak přecitlivělá na lehkou politickou nekorektnost, pokud je součástí nadsázky a vtipu.

- Zaslechla jste nějakou kritiku, jako třeba že tímto podporujete genderové stereotypy nebo že na západě je tohle neakceptovatelné? Myslíte si, že by se na západě političky vysoké politiky podobné akce účastnily?, a např. Hillary Clinton, že by takovou to akci podpořila?

My jsme v té době, ale právě součástí vysoké politiky nebyly a snažily jsme se upozornit na malou politickou stranu a její program. Kritiku jsem myslím zaslechla, ale i ta byla součástí pozornosti, kterou jsme se snažily vyvolat. Pokud jsem někdy s něčím prorazila i na CNN a do Wall Street Journal, byl to právě kalendář. S protikorupční strategií vlády jsem si tolik pozornosti určitě nevysloužila 😊

- Zajímalo by mě, co jste si myslela, když Vám nabídli focení kalendáře a kdo Vám to nabídl? Kdo kampaň vymyslel? Necítila jste nějaký tlak ze své strany,

abyste se focení účastnila, nebo jste si řekla, že je to dobrý nápad, jak zviditelnit stranu?

Samozřejmě to vymysleli muži. Tlak jsem ale nepociťovala. Kalendář byl nafocený velmi hezky, já v něm neukazuji nic jiného než nohy od saka dolů.

9.3 Rozhovor s poslankyní VV ThDr. Kateřinou Klasnovou

3. Rozhovor

- poslankyně VV ThDr. Kateřina Klasnová

- rozhovor 18. 3. 2013, 12h

- Sněmovní 1, Praha

Výňatek z rozhovoru s poslankyní Klasnovou ohledně kampaně VV a zobrazování žen

- Vnímáte nějaký tlak ze strany společnosti, že jste v politice, protože jste žena? popř. od mužů, máte nějakou osobní zkušenost?

No a z hlediska těch chlapů, to je takový normální, no..v Americe by neustále dávali asi nějaké podněty za sexuální „harašment“ apod. ale to je taková klasika zase, to člověk nemůže takhle brát, to je kdybyste byla v jakémkoli zaměstnání, tak se setkáte s podobnými reakcemi.

- V souvislosti s problematikou žen v politice, jak hodnotíte kampaň VV do PSP, narážím na focení kalendáře? Fotila jste už v roce 2009 v bikinách, pod heslem Kluky pusťte k vodě, volte naše holky“. Jak se na to díváte zpětně?

Jedna z věcí, která byla vnímána kontroverzně, vnímána pozitivně ze strany mužské populace, negativně byla vnímána ze strany i třeba Fóra 50 %, že je takový devalvující způsob...musíte si uvědomit, že my jsme udělaly ten billboard pusťte kluky k vodě, volte naše holky jako reakci na billboard úplně identický, kde byli pro změnu svlečení v plavkách Topolánek a nevím kdo tam byl ještě další...a spol, takže to bylo pro mě opravdu, to jsem si vymyslela já, a tenhle ten nápad jsme ještě potom vymýšlely s K. Peak a přišlo mi to jao vtipná věc, že to není nějaké prvosignálně nějak erotické a že to je v podstatě vtipná reakce, nepřišlo mi že by to působilo jakkoli vulgárně a co se týká

kalendáře, tak to byl taky určitý marketingový nástroj, nemyslím si a ani dneska zpětně bych to nehodnotila, co by bylo něco, nějakým způsobem zásadně devalvovalo, musíme si uvědomit že ty fotografie nejsou nějakým způsobem vyzývavé, když si dneska žen na sebe vezme tílko nebo minisukni, ukazuje poměrně víc, než jsem ukazovaly mi, na tom fotokalendáři, ne působilo to takhle na mě, to víte, v předvolebním boji to je vždycky do jisté míry takový někdy nekorektní, ale myslím si, že jsou věci daleko nekorektnější, než je tohle to, trochu nás, je to PRAVDA, trosku nás kolegové na ten kalendář museli přemlouvat

- A kdo ho vymyslel?

Kalendář vymysleli muži a pusťte kluky k vodě, to jsme si vymyslely my. Kalendář vymysleli muži, trochu nás přemlouvali, my jsme si dělaly srandu, at se nachaj nafotit oni, ale nakonec ten Ondřej Pýcha top nafotil hrozně hezky, takže zase v rámci toho předvolebního boje je to určitý využití určitý stránky, protože jsme na těch fotografiích vypadaly celkem pěkně, tak mohlo to takhle zapůsobit pozitivně na naše případné voliče, ale stejně si myslím, že lidi volili podle toho, co prosazujeme, jaké tam máme tváře, v tom případě to byl ovšem Radek John nikoli naše fotografie, kde jsme se svlíkly do plavek nebo fotografie v tom kalendáři, mimochodem zítra vyjde můj rozhovor v playboyi, kde nejsme nijak eroticky vyfocená, je to rozhovor, a je tam ještě fotografie z toho kalendáře Ondřeje Pýchy, respektive fotka, která tam nevyšla a taky bych se mohla dívat na to, a i moje asistentka mě na to upozorňuje, že nepochybně se na to budou dívat všelijak, a je to normální seriózní rozhovor, který se mnou dělala reportérka, která dělala rozhovor třeba s Rodénovými, je to, myslím, že tohle to je zase stereotyp přehnaný zase na druhou stranu, myslím, že to není vůbec špatně, tyhle ty legrácky se dělali před volbami.

- Myslíte si, že by to bylo na západě přijatelné?

Nevím, těžko říct, ted mi přišlo na mysl spíš negativní srovnání s Berlusconi a jeho dámama, z televizních show nebo odkud, tyhle dámy, které přivedl do vysoké politiky. Myslím, že jo, ale taky by to vzbudilo senzaci, my jsme se tenkrát objevily v různých zahraničních novinách, takže to vzbudilo určitou senzaci, ale jak říkám, myslím si, že se to strašně přeceňuje, že tady nastupuje určitá prudernost, která tam není podle mě na místě.

9.4 Analýza kandidátních listin pro volby do PSP v roce 2010

ODS- nejmenší podíl žen – 2 kraje hranice 30% = 6. místo

Ženy na kandidátních listinách ODS pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 5 prvních místech (pořadí)	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 10 prvních místech (pořadí)
Praha	9 (z 36)	25 %	1 (3.)		2 (3., 8.)	
Středočeský	5 (z 34)	15 %	0		0	
Jihočeský	3 (z 22)	14 %	0		1 (9.)	
Plzeňský	1 (z 20)	5 %	1 (5.)		1 (5.)	
Karlovarský	3 (z 14)	21 %	1 (5.)		2 (5., 9.)	
Ústecký	6 (z 26)	23 %	1 (2.)		1 (2.)	
Liberecký	2 (z 17)	12 %	0		1 (9.)	
Královéhradecký	3 (z 20)	15 %	0		3 (6., 7., 10.)	
Pardubický	1 (z 19)	5 %	0		0	
Vysočina	5 (z 20)	25 %	2 (1., 4.)		2 (1., 4.)	
Jihomoravský	5 (z 34)	12 %	1 (5.)		1 (5.)	
Olomoucký	7 (z 22)	32 %	0		4 (7., 8., 9., 10.)	
Moravskoslezský	10 (z 36)	28 %	1 (2.)		2 (2., 6., 9.)	
Zlínský	8 (z 22)	36 %	0		2 (9., 10.)	
Celá ČR	68	20 %	8 (11 %)		22 (16 %)	

TOP 09 – 2 kraje hranice 30% = 5. místo

Ženy na kandidátních listinách TOP 09 pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 5 prvních místech (pořadí)	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 10 prvních místech (pořadí)
Praha	12 (z 36)	33 %	0		3 (6., 7., 9.)	

Středočeský	10 (z 34)	29 %	1 (5.)	3 (5., 8., 9.)
Jihočeský	5 (z 22)	23 %	2 (1., 5.)	2 (1., 5.)
Plzeňský	4 (z 20)	20 %	1 (4.)	2 (4., 8.)
Karlovarský	4 (z 14)	29 %	1 (4.)	2 (4., 6., 8.)
Ústecký	3 (z 26)	11,5 %	1 (5.)	1 (5.)
Liberecký	2 (z 17)	12 %	1 (2.)	1 (2.)
Královéhradecký	4 (z 20)	20 %	0	1 (6.)
Pardubický	4 (z 19)	21 %	1 (5.)	3 (5., 7., 10.)
Vysočina	5 (z 20)	25 %	1 (4.)	2 (4., 8.)
Jihomoravský	8 (z 34)	23,5 %	3 (1., 3., 4.)	3 (1., 3., 4.)
Olomoucký	10 (z 23)	43,5 %	1 (1.)	3 (1., 6., 9.)
Moravskoslezský	7 (z 36)	19 %	2 (2., 3.)	3 (2., 3., 6.)
Zlínský	5 (z 22)	23 %	2 (3., 5.)	4 (3., 5., 6., 9.)
Celá ČR	83	24 %	17 (24 %)	34 (24 %)

ČSSD – 3 kraje hranice 30% = 4. místo

Ženy na kandidátních listinách ČSSD pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 5	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 10
Praha	9 (z 36)	25 %	1 (4.)		1 (4.)	
Středočeský	10 (z 34)	29 %	0		0	
Jihočeský	5 (z 22)	23 %	1 (2.)		3 (2., 8., 9.)	
Plzeňský	5 (z 20)	25 %	0		2 (8., 10.)	
Karlovarský	3 (z 14)	21 %	0		3 (7., 8., 9.)	
Ústecký	6 (z 26)	23 %	0		1 (8.)	
Liberecký*	6 (z 17)	35 %	1 (5.)		4 (5., 6., 7., 10.)	
Královéhradecký	6 (z 20)	30 %	3 (1., 2., 5.)		6 (1., 2., 5., 8., 9., 10.)	
Pardubický	5 (z 19)	26 %	2 (3., 4.)		3 (3., 4., 8.)	
Vysočina	6 (z 20)	30 %	1 (4.)		3 (4., 6., 7.)	
Jihomoravský	8 (z 34)	23,5 %	0		2 (8., 10.)	
Olomoucký**	6 (z 23)	26 %	0		1 (9.)	
Moravskoslezský	6 (z 36)	17 %	1 (3.)		1 (3.)	
Zlínský	5 (z 22)	23 %	1 (5.)		1 (5.)	
Celá ČR	86	25 %	12 (17 %)		32 (23 %)	

Věci veřejné – 6 krajů hranice 30% = 3. místo

Ženy na kandidátních listinách Věcí veřejných pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	Počet žen na 5 prvních místech (pořadí)	Počet žen na 10 prvních místech (pořadí)	
Praha	13 (z 36)	36 %	1 (2.)	3 (2., 6., 7.)		
Středočeský*	9 (z 34)	26 %	2 (1., 4.)	2 (1., 4.)		
Jihočeský	8 (z 22)	36 %	1 (3.)	3 (3., 7., 8.)		
Plzeňský	7 (z 20)	35 %	2 (3., 5.)	4 (3., 5., 8., 10.)		
Karlovarský	3 (z 14)	21 %	1 (5.)	2 (5., 7.)		
Ústecký**	4 (z 26)	15 %	1 (4.)	2 (4., 9.)		
Liberecký	4 (z 17)	23,5 %	1 (4.)	2 (4., 6.)		
Královéhradecký	4 (z 20)	20 %	1 (5.)	1 (5.)		
Pardubický	6 (z 19)	31,5 %	1 (4.)	4 (4., 6., 8., 10.)		
Vysočina	8 (z 20)	40 %	2 (3., 5.)	3 (3., 5., 9.)		
Jihomoravský	8 (z 34)	23,5 %	1 (5.)	2 (5., 8.)		
Olomoucký	6 (z 23)	26 %	2 (1., 2.)	3 (1., 2., 8.)		
Moravskoslezský	13 (z 36)	36 %	2 (1., 3.)	4 (1., 3., 6., 9.)		
Zlínský	2 (z 22)	9 %	0	0		
Celá ČR	95	28 %	18 (24 %)	35 (25 %)		

KSČM - 7 krajů hranice 30% = 2. místo

Ženy na kandidátních listinách KSČM pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	Počet žen na 5 prvních místech (pořadí)	Počet žen na 10 prvních místech (pořadí)	
Praha*	12 (z 36)	33 %	2 (2., 5.)	3 (2., 5., 7.)		
Středočeský	11 (z 34)	32 %	2 (2., 4.)	4 (2., 4., 7., 8.)		

Jihočeský	10 (z 22)	45,5 %	2 (3., 4.)	2 (3., 4.)
Plzeňský	8 (z 20)	40 %	2 (3., 4.)	5 (3., 4., 8., 9., 10.)
Karlovarský	3 (z 14)	21 %	0	0
Ústecký	9 (z 26)	35 %	1 (3.)	3 (3., 6., 9.)
Liberecký	5 (z 17)	29 %	3 (1., 3., 4.)	4 (1., 3., 4., 7.)
Královéhradecký	8 (z 20)	40 %	1 (1.)	2 (1., 6.)
Pardubický	5 (z 19)	26 %	2 (3., 4.)	3 (3., 4., 9.)
Vysočina	3 (z 20)	15 %	1 (3.)	1 (3.)
Jihomoravský	8 (z 34)	23,5 %	1 (1.)	1 (1.)
Olomoucký	3 (z 23)	13 %	0	0
Moravskoslezský	13 (z 36)	36 %	3 (1., 4., 5.)	3 (1., 4., 5.)
Zlínský	6 (z 22)	27 %	1 (5.)	3 (5., 6., 10.)
Celá ČR	104	30 %	21 (30 %)	34 (24 %)

Strana zelených – 12 krajů hranice 30%= 1. místo

Ženy na kandidátních listinách Strany zelených pro volby v roce 2010						
Kraj	Počet kandidátek celkem	Procentní podíl kandidátek	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 5 prvních místech (pořadí)	Počet žen na prvních místech (pořadí)	na 10 prvních místech (pořadí)
Praha	18 (z 36)	50 %	2 (2., 4.)	5 (2., 4., 6., 8., 10.)		
Středočeský	5 (z 34)	15 %	1 (3.)	2 (3., 8.)		
Jihočeský	7 (z 22)	32 %	1 (3.)	4 (3., 6., 9., 10.)		
Plzeňský	8 (z 20)	40 %	2 (2., 4.)	4 (2., 4., 6., 8.)		
Karlovarský	4 (z 14)	29 %	1 (3.)	4 (3., 6., 8., 9.)		
Ústecký	10 (z 26)	38,5 %	1 (3.)	3 (3., 6., 9.)		
Liberecký	7 (z 17)	41 %	3 (1., 4., 5.)	5 (1., 4., 5., 7., 10.)		
Královéhradecký	7 (z 20)	35 %	2 (1., 3.)	4 (1., 3., 7., 10.)		

Pardubický	7 (z 19)	37 %	2 (1., 4.)	4 (1., 4., 6., 9.)
Vysočina	7 (z 20)	35 %	2 (2., 4.)	4 (2., 4., 6., 9.)
Jihomoravský	13 (z 34)	38 %	2 (1., 3.)	4 (1., 3., 6., 8.)
Olomoucký	8 (z 23)	35 %	1 (2.)	3 (2., 6., 8.)
Moravskoslezský	10 (z 36)	28 %	2 (2., 4.)	3 (2., 4., 7.)
Zlínský	7 (z 22)	32 %	1 (2.)	3 (2., 4., 7.)
Celá ČR	118	35 %	23 (33 %)	52 (37 %)

Zdroj: Analýza kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. FÓRUM 50%. *Padesatprocent* [online]. © 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analyza-snemovna-2010>

9.5 Článek iDNES.cz „Pust’te kluky k vodě, volte naše holky, parodují Věci veřejné kampaň ODS“

iDNES.cz / Zprávy

Pust’te kluky k vodě, volte holky, parodují Věci veřejné kampaň ODS

6. října 2009 16:55

Žertům s předvolebními billboardy není konec. Poté, co Jaromír Soukup nahradil tvář Olgy Zubové reklamou na svou agenturu - a vystřelil si z ČSSD - odložily přebytké oblečení političky Věci veřejných. "Kluky pusťte k vodě, volte naše holky," napodobily naopak plakát ODS.

Političky Věci veřejných si pohrávají se sloganem ODS. Větě občanský oh demokratů „tady nás pusťte k vodě“ ale dávají poněkud jiný význam. | foto: KORZO

Pokud by obě nejsilnější strany - občanští i sociální demokraté - daly na poučku, že kvalita produktu se měří počtem parodií, měly by být spokojené.

X

Pomohly jí k tomu političky Věci veřejných. Kristýna Kočí, Kateřina Klasnová, Karolína Peake a Lenka Andryšová se nechaly vyfotit v plavkách a připomněly tak odlehčený billboard ODS, lemuující v létě dálniční tahy na [Chorvatsko](#). "Tady nás pusťte k vodě," vybízela tehdy ODS Čechy, aby na dovolené nemysleli na politiku.

"Zvláště teď po 'toskánské aféře' je jejich slogan 'Tady nás pusťte k vodě' ještě vtipnější," řekla Korzu jedna z akterek a místopředsedkyně Věci veřejných Kateřina Klasnová. Připomněla tak nedávnou aféru politiků ODS v Itálii. - [vše o tos káns ké aféře čtěte zde](#)

Věci veřejné, které budou kandidovat spolu se SNK-ED, se zatím ve většině průzkumů pohybují pod pětiprocentní hranicí, nutnou pro vstup do Sněmovny. Pět procent [získala](#) strana bývalého moderátora Radka Johna jen v průzkumu agentury STEM, který ovšem zadávala sama.

Autor: [jw](#)

Zdroj: Pusťte kluky k vodě, volte holky, parodují Věci veřejné kampaň ODS. IDNES.CZ. *IDnes.cz* [online]. 6. října 2009 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pustte-kluky-k-vode-volte-holky-paroduji-veci-verejne-kampan-ods-pxx-/domaci.aspx?c=A091006_165501_domaci_jw

9.6 Článek iDNES.cz „Ženy ze strany Věci veřejné to pořádně rozjely. Nafotily sexy kalendář“

iDNES.cz / Zprávy

Ženy ze strany Věci veřejné to pořádně rozjely. Nafotily sexy kalendář

22. dubna 2010 18:54

Nejsme jen političky, ale také krásné ženy, řekly si kandidátky strany Věci veřejné a nafotily velmi sexy kalendář. Fanoušci strany si ho budou moci koupit v e-shopu Věcí veřejných. Jeden exemplář chce strana vydražit a výtěžek poslat na charitu. "Chceme upozornit i na to, že máme ve vedení ženy," řekla iDNES.cz Lenka Andryšová, místopředsedkyně Věcí veřejných.

Kalendář Věcí veřejných - foto v Olomouckém kraji Lenka Andryšová. | foto: Věci veřejné, Ondřej Pýcha

V čemobilém kalendáři, který pro stranu nafotil známý fotograf Ondřej Pýcha, zapůzovala celkem šestice političek - kromě Andryšové, která vede kandidátku v [Olomouckém kraji](#), i další místopředsedkyně Kateřina Klasnová či jednička na severní Moravě Kristýna Kočí.

Každá ze šestice žen se v kalendáři objevuje dvakrát. Pro ženy Věcí veřejných to není první počín tohoto druhu. Už loni na podzim se čtyři z nich objevily na předvolebních billboardech v plavkách. To si pro změnu dělaly legraci z kampaně ODS, v níž se do plavek nesvlékly ženy, ale politici z vedení konzervativců. ([o billboardu Pusťte kluky k vodě, volte holky, najdete více zde](#))

Teď se k původní čtveřici přidaly další dvě ženy - mezi nimi i kandidátka Věcí veřejných na pražskou primátorku Markéta Reedová.

11/2014

"U dělaly jsme to hlavně proto, aby jsme se voličům prezentovali jako strana, která má na rozdíl od konkurence krásné a vzdělané političky" prohlásila s úsměvem Káčí.

"Nejdřív jsem z focení do kalendáře nadšená úplně nebyla, ale pak mi zalichotilo asi jako každé ženě, že mohu být focena profesionálním fotografem. Navíc výtěžek z prodeje kalendáře půjde na charitu," řekla iDNES.cz Karolína Peake, dvojka na pražské kandidátce, která rovněž v kalendář zapózovala.

Strana bude jeden výtisk kalendáře dražit 3. května a výtěžek má dostat nadace, o kterou se stará herečka Chantal Poullain.

Zdroj: IDnes.cz: zprávy. IDNES.CZ. *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-ze-strany-veci-verejne-to-poradne-rozjely-nafotily-sexy-kalendar-1zt-/domaci.aspx?c=A100422_185418_domaci_kop

9.7 Článek Mgr. Karolíny Peak k MDŽ 2013

Holky, co spolu nemluví

V pátek jsme opět neoslavili Mezinárodní den žen. Svátku poničili bohužel reputaci komunisté a bude asi ještě chvíli trvat, než ji napravíme. Přitom svátek vznikl v USA stávkou švadlen v New Yorku v roce 1908. Ženy požadovaly zkrácení pracovní doby, lepší platy, hlasovací právo a ukončení zaměstnávání dětí. Samé samozřejmosti, řeklo by se dnes v našich zeměpisných šířkách o pouhých sto let později. Že to ale zdaleka není samozřejmost všude, si musíme uvědomit nejen na MDŽ. Na světě se ženy podílí šestašedesáti procenty na práci, ale mají jen jedenáctiprocentní podíl na příjmu a vlastní jen jedno procento půdy. O rovném postavení muže a ženy v celosvětovém měřítku tedy nemůže být řeč. Někde nerovnost vytváří přímo zákony, někde náboženské nebo společenské stereotypy. Propast mezi právy žen v některých afrických nebo asijských zemích a Evropou či Severní Amerikou je obrovská. U nás řešíme problémy méně zásadní, přes to hodné pozornosti. Vidím je ve třech oblastech.

Tou první je naše (ženské) malé sebevědomí, vlastní pochyby. Rovnost pohlaví máme uzákoněnu v předpise nejvyšším - Listině základních práv a svobod. Měly bychom ji přirozeně očekávat a požadovat.

Druhou oblastí jsou omezení vycházející z rodičovství. Záměrně neříkám mateřství, protože toto omezení může dopadat na kteréhokoli rodiče, který se snaží skloubit rodinný život s kariérou. Jen jsou to zkrátka častěji ženy. Tady může a musí pomoci stát. Kdo jiný si zaslouží podporu státu než rodiče, kteří pracují, mají děti a investují do jejich výchovy a vzdělání? Dlouhá rodičovská dovolená už žádným výdobytkem není. Je potřeba dát rodičům možnost volby. Je fajn, když chce být rodič dlouho doma s dětmi (je to také práce a záslužná), ale měl by mít i možnost nastoupit zpět do zaměstnání a mít k tomu vytvořené podmínky. Česká republika je v Evropské unii nejzaostalejším státem v podpoře práce na částečný úvazek a vytváření sdílených pracovních míst. Situace se trochu posouvá k lepšímu. Ministerstvo práce a sociálních věcí od března poskytuje příspěvek zaměstnavatelům na pracovní místo na částečný úvazek. Osobně bych za lepší považovala daňovou úlevu než příspěvek. Přerozdělování vytváří zbytečnou byrokracii a prostor pro korupci. Příspěvek ale snad kromě vytvoření pracovních míst částečné úvazky zpropaguje mezi zaměstnavateli, kteří často nevědí, že zaměstnávání na částečný úvazek pro ně není zvýšenou zátěží na odvodech.

Třetím problémem žen, možná tím největším, je naše vzájemná nesnášenlivost, žárlivost a řevnivost. Tak jako se feminismus zaměřoval na prosazování práv žen (nikoli na boj proti mužům, jak se někdy někdo mylně domnívá), měl by se u nás teď zaměřit na to, aby si ženy přestaly vzájemně házet klacky pod nohy. Zúčastnila jsem se zajímavé debaty pořádané Fórem 50% v Americkém centru. Řeč nebyla o diskriminaci ani o tom, jak vyžrát na muže, ale debata se zcela přirozeně stočila k neexistující ženské solidaritě. Je to bohužel pravda jak v politice, tak v byznysu. Měly bychom se pokusit to ve vlastním zájmu změnit. Nevolám po vzájemném ženském protěžování. Jen bychom si mohly situaci méně komplikovat. Těch překážek už je totiž dost samo o sobě.

Karolina Peak

Zdroj: Karolina Peak mi zaslala tento článek jako přílohu k vyplněnému dotazníku, na internetu je například k přečtení na těchto stránkách:

PEAK, Karolína. Holky co spolu nemluví aneb jiný pohled nejen na MDŽ. *Parlamentní listy* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Peake-Holky-co-spolu-nemluvi-aneb-jiny-pohled-nejen-na-MDZ-265370>

9.8 Článek The Wall street journal, „Czechmates: These political figures star in their own racy calendar“

The screenshot shows the top of the Wall Street Journal website. At the top left is the logo "THE WALL STREET JOURNAL." followed by "EUROPE EDITION" and the date "Friday, July 9, 2010". On the right, there is a subscription banner: "SUBSCRIBE AND GET 1 MONTH FREE TRY A MONTHLY OR ANNUAL SUBSCRIPTION" with "Subscribe" and "Log In" links. Below this is a navigation menu with categories: Home, World, Europe, U.K., U.S., Business, Markets, Market Data, Tech, Life & Culture, Opinion, Heard on the Street, and Property. Underneath is a "TOP STORIES IN LIFE & CULTURE" section with four featured articles: "When He Says 'More' and She Says 'No'", "Is It OK to Heat Food in Plastic?", "Gadgetry on the Greens", and "Brain Circuitry Becomes Viewable".

THE A-HED | July 9, 2010

Czechmates: These Political Figures Star in Their Own Racy Calendar

New Women in Parliament Push Boundaries of Taste; Ms. September's Feminism

Friday, July 9, 2010

Czechmates: These Political Figures Star in Their Own Racy Calendar

New Women in Parliament Push Boundaries of Taste; Ms. September's Feminism

By GORDON FAIRCLOUGH And SEAN CARNEY

Public Affairs party

Marketa Reedova graces the calendar's October page.

PRAGUE—Women won more seats in the Czech parliament than ever before during national elections in late May. To tout its new stars, one upstart party decided to give them special billing—as pin-up girls.

The Public Affairs party is selling a 2011 calendar featuring photos of some of its leading female members, including four newly sworn-in lawmakers, clad in revealing outfits and posed provocatively.

A black-and-white portrait of Katerina Klasnova, a new vice speaker of parliament's Chamber of Deputies, graces the page for January. She has tousled blond hair and is wearing nothing but a black bra and short skirt.

Ms. December is the party's chief negotiator, Kristyna Koci, pictured peering over her glasses, dark knee-high stockings contrasting with her bare thighs and the strap of her negligée sliding down one shoulder.

Czech Politicians Strike a Pose

Public Affairs party

Katerina Klasnova, a newly elected member of the Czech Parliament, featured in January

More Than Just Pretty Faces

Milan Jaros for The Wall Street Journal

Ms. Klasnova, talked to journalists.

The party's racy calendar, which was first released during the campaign, is a sign of the times here. A new generation of Czech women is coming of age that is embracing femininity and sex-appeal while at the same time fighting for, and winning, more equal treatment in the realms of business and government.

"Women's political influence is growing. Why not show we are women who aren't afraid of being sexy?" says Marketa Reedova, a 42-year-old Prague city councilwoman now running for mayor who also appears in the calendar. "Czechs are open-minded."

May's elections, 20 years after the collapse of Communism, swept away a large number of the country's predominantly male, entrenched career politicians. In their place have come a crop of new faces, including more women and twenty-somethings. There are now 44 female members of the 200-person lower house of the Czech parliament. The speaker, Miroslava Nemcova, of the conservative Civic Democratic Party is a woman—the first to hold the post. So are two of her three deputies.

Last month, as the new legislators were being sworn in, one of Mrs. Nemcova's fellow female Civic Democrats noticed the conspicuous number of her flaxen-haired colleagues and dubbed them the "Blond Coalition"—a nickname that has stuck in the national media.

Milan Jaros for The Wall Street Journal

Karolina Peake poses in parliament, above, and in the calendar, below.

Public Affairs party

Czech politicians' sense of style is a stark contrast to those in the Hillary Clinton pantsuit school in the U.S., or even many of their former-Soviet Bloc comrades in countries such as Poland, where traditional attitudes and the influence of the Catholic Church have made for more conservative fashions.

On the opening day of parliament, Ms. Klasnova, the vice speaker, and fellow Public Affairs MP Karolina Peake, an anti-corruption campaigner and lawyer who represents a Prague constituency, strode up to the main entrance in form-fitting skirts, black tops, soaring heels and sunglasses.

Not everyone agrees with the Public Affairs approach. And the calendar has sparked a debate about whether the politicians' poses are more likely to break down walls or reinforce stereotypes. The Public Affairs women "should be presenting themselves by showing what they want to achieve, not by showing off their looks," says Zuzana Graczova, a human-resources manager at Czech consulting company Brain Logistics. Ms. Graczova says she doesn't expect much change in government policy despite the greater female representation in parliament.

New Europe

Backlash Begins for Czech Calendar MPs

Lenka Andrysova, 26, another new Public Affairs member of parliament, says she got into politics in part because she admired the many accomplishments of former U.S. Secretary of State Madeleine Albright and current Secretary of State Clinton.

Still, she says, she wouldn't look to them for style tips.

Ms. Andrysova, who represents a district in rural Moravia, is completing a doctorate in political science. A photo of her reclining on a couch in dark stockings and a clingy knit top appears on the September page of the Public Affairs calendar. "There are different kinds of feminism," she says.

Mrs. Peake, the anti-corruption campaigner, is a 34-year-old mother of two who got into politics fighting Prague City Hall for better municipal services. She says she was surprised herself when she turned up at the photo shoot for the calendar, proceeds of which are being donated to a children's hospital.

"I thought I would be wearing a suit," she says. But once the photographer took over, "I realized I would only be wearing part of it." The calendar's February page shows Mrs. Peake, leaning in a doorway and wearing only a short suit jacket, which exposes almost the entire length of her legs.

Katerina Klasnova

Mrs. Peake and others think Czech women's strand of feminism was shaped in large part by the country's experience of Communist rule. Women were ordered to work, and to work in the same kinds of jobs as men—a big step in establishing equality.

But at the same time, women have reacted against the unglamorous trappings and enforced unisex treatment imposed by socialism. Even during the Communist era, women smuggled fashion magazines from the West that included patterns for stylish clothes, in large part because there was nothing like that available in shops. "Now women have more freedom to be themselves, to be women," says Jitka Richtrova, a fashion consultant and columnist for *Hospodarske Noviny*, the Czech Republic's leading daily financial newspaper. "They don't need to be so tough" and act like they are "men in skirts," she says.

Still, female politicians here have a ways to go. The new Czech cabinet announced last week —the result of lengthy power-sharing negotiations among the Civic Democrats,

Public Affairs and a third party, TOP 09—includes no women. Prime Minister Petr Necas, a Civic Democrat, said this was an "unfortunate outcome."

—*Leos Rousek contributed to this article.*

- Copyright ©2013 Dow Jones & Company, Inc. All Rights Reserved.
- Zdroj: Czechmates: These Political Figures Star in Their Own Racy Calendar: New Women in Parliament Push Boundaries of Taste; Ms. September's Feminism. THE WALL STREET JOURNAL. *The Wall Street Journal* [online]. July 9, 2010 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <http://online.wsj.com/article/SB10001424052748704334604575339011352332760.html#>